

**T.C.
İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI
İLİŞKİLER ANA BİLİM DALI**

**ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE SPORUN ETKİSİ
1936 BERLİN OLİMPİYATLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Faruk ŞENTÜRK
141302012**

İstanbul - Mart 2018

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasında uluslararası ilişkilerde sporun etkisi 1936 Berlin Olimpiyat oyunları örnek olayında incelenmiş, devamında etkileri ve tarihsel süreç içerisinde dünyada kat ettiği aşamaları dönemlere ayrılarak incelenmek istenmiştir. Tez çalışmam dahilinde başta dünya barışı, Fair Play ve rekabet hedefi ile yola çıkılan Olimpiyat Oyunlarının zaman içerisinde asıl hedefinden sapmalara uğrayarak politik bir araç haline gelişi ve kamu diplomasisine olan etkileri irdelenmiştir.

Öncelikle tez konusunu seçerken isteklerimi göz önünde bulundurup bana yardımcı olan tez danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Nizar ASLAN'a teşekkürlerimi sunmak isterim. Spora duyduğum sonsuz sevgimin en büyük kaynağı olan ve kariyerimde de birçok adıma atmama ilham olmuş Anadolu Efes Spor Kulübü'ne, modern olimpiyat oyunlarının fikir babası ve kurucusu Pierre de COUBERTIN'e, yüksek öğrenim hayatımın ilk anından itibaren her zaman yanımda olup beni koşulsuz destekleyen olan değerli arkadaşım Ufuk Anıl KIRAL'a, altın ayakları ve yüreği ile birlikte Hitler'in stadı terk etmesine sebebiyet vererek Übermensch teorisini çürüten Jesse OWENS'a, tüm eğitim hayatım boyunca benden maddi ve manevi desteklerini esirgemeyerek her zaman yanımda olan sevgili aileme teşekkürlerimi bir borç bilirim.

İstanbul – Mart 2018

Faruk ŞENTÜRK

ÖZET

Olimpiyat oyunları, her dört senede bir düzenlenen dünyanın en büyük uluslararası düzeydeki spor organizasyonudur. Oyunlarda birçok spor dalında değişik ülkelerden gelen sporcular birbiriyle rekabet etmekte, ülkelerine altın madalya kazandırmak için yarışmaktadırlar. Düzenlenen olimpiyat oyunları vesilesiyle uluslar arasında kültürel ilişkiler de kurulmaktadır. Böyle paylaşımlara fırsat oluşturması da çok önemlidir. Bu tür organizasyonlar devletler ve devletlerin halkları arasında bir yakınlaşmaya götürmektedir. Spor ile uluslararası ilişkiler bu zeminde birbiriyle ilişkilenererek, devletler için önemi artmaktadır.

Bu tez çalışmasında, uluslararası ilişkilerde sporun etkisi 1936 Berlin olimpiyatları örnek olayında incelenmektedir. Çalışmanın Birinci bölümünde önce spor, spor organizasyonu ve olimpiyat oyunu kavramlarına açıklık getirilerek, olimpiyat oyunlarının içeriği ve düzenlenme amacı, ayrıca uluslararası ilişkiler-spor ilişkisi, uluslararası ilişkiler açısından sporun fonksiyonları, spor, siyaset, ideoloji ve propaganda ilişkisi ve olimpiyat oyunlarının uluslararası ilişkilere etkisi ile uluslararası ilişkilerdeki önemi açıklanmaktadır.

İkinci bölümde yeni kamu diplomasisi kavramına, içeriğine ve gelişimine önce açıklık getirilerek, kamu diplomasisinin türlerinden birini oluşturan spor diplomasisinin günümüzde devletler açısından önemi araştırılmaktadır.

Üçüncü bölümde, 1936 Berlin Olimpiyatı öncesinde dünyada politik ve sportif ortam araştırılmakta, 1936 Berlin Olimpiyatı hakkında bilgiler verilmekte, bu olimpiyat oyunu sırasında meydana gelen olaylar, bu olaylardan çıkarımlar ile uluslararası diplomasi alanındaki etkileri tartışıldıktan sonra 1936 Berlin Olimpiyatı sonrası gelişmeler de mercek altına yatırılmaktadır.

Özetle Olimpiyat oyunlarının uluslararası ilişkilere genel olarak pozitif etkileri olmuşken, 1936 Berlin oyunları sırasında ve sonrasında negatif etkisi gözlenmiştir. 1936 Berlin oyunlarında sporun ve olimpiyatın ruhuna uymayan birtakım gelişmeler olmuş, spora siyaset karıştırılmıştır. Oyunlar boyunca Almanlar kendi ulus

propagandalarını yapmışlardır. Hitler ve Nazi Almanya'sı kendi ülkelerinden sporcuların başarılarını gönülden alkışlarken, diğer ülkelerden gelen sporcuların başarılarını hazmedememişlerdir. 1936 Berlin oyunları spor vesilesiyle birleştirmeye değil ayırıştırmaya yol açmıştır. Oysa olimpiyat oyunlarının dünyada her ulustan insanları bir araya getirme/ kaynaştırma, dünyaya barış getirme ve ulus devletleri tanıtmaya fonksiyonları/ idealleri vardır. Olimpiyatların bu ideallerine ulaşılabilirse olimpiyatlar anlam kazanmaktadır. Dünyada küreselleşme sonrası gelişmelerde ulus kültürlerin birbirine yakınlaşması vardır. Olimpiyat oyunları kültürler arası yakınlaşmayı kuvvetlendirmektedir. Olimpiyatlarda her ulustan insanlar bir araya gelerek oyunları izlemekte ve kültürel paylaşım göstermektedirler. Bunun diğer kültürleri anlama yoluyla kaynaşmaya ve kardeşlik duygusunun gelişmesine dünyada götüreceği açıktır. Böylece dünyada barış hedefine birlikte yürünülebilecektir. Ayrıca olimpiyatların ulus devletleri tanıtmaya fonksiyonu da çok önemlidir. Olimpiyatı düzenleyen ülke için eşsiz bir tanıtım olanağı demektir. Bütün dünyanın gözü olimpiyatların yapıldığı yere çevrilmektedir. Ülke sporcularının elde ettikleri başarılar da tanıtımda rol oynamaktadır. Bu nedenle tüm devletlerden sporcular olimpiyatlara ciddi ve sıkı bir şekilde hazırlanmaktadır. Ülkelerin tanıtımı söz konusu olunca, bu sporculara devlet teşvikleri de gündeme gelmektedir. Her ülke kendi sporcularının oyunlarda başarılı olmasını doğal olarak istemektedir. Fakat bundan da önemlisi oyunlarda Fair-Play çerçevesinde centilmence sporcuların birbirleriyle yarışmaları ve oyunlara kati bir şekilde siyaset ve propaganda bulaştırılmamasıdır. Bunun kimseye bir faydası olmayacağı -bu tez çalışmasında ayrıntılı olarak incelenen- 1936 Berlin oyunları örnek olayından çok iyi anlaşılmıştır. O günden bugüne olimpiyatlara siyaset ve propaganda karıştırılmasına izin verilmemiştir.

Anahtar sözcükler: Olimpiyat oyunları, Sporcular, Rekabet, Uluslararası ilişkiler, Olimpiyat ruhu, Siyaset, Propaganda

ABSTRACT

Olympic Games are the biggest international sport organization in the world, which is arranged every 4 years. In the games, athletes coming from different countries compete with each other in many sport branches, to bring a gold medal to their country. With the occasion of these arranged Olympic Games, cultural relations between the nations also are established. It's important that Olympic Games give opportunity to such sharing. Such type organizations lead to an intimacy between states and the states' folks. By associating sport and international relations on this ground, its importance increase for the states.

In this thesis work, sport's effects on international relations have been examined under the 1936 Berlin Olympic Games. In the First Chapter, by clarifying first the concepts of sport, sport organization and Olympic games, then the content of Olympic games and the aim to organize those games, besides the relationship between international relations and sport, in respect to international relations the functions of sport, relationships between sport, politics, ideology and propaganda, and the effects of Olympic games on international relations and the importance of organizing Olympic games in international relations have been explained.

In the Second Chapter, by clarifying first the concept of new public diplomacy, its content and development, then in respect to states the importance of sport diplomacy -which constitutes one of the kinds of public diplomacy- today have been examined.

In the Third Chapter, before the 1936 Berlin Olympic games the politic and sportive climate in the world have been examined, then information about 1936 Berlin Olympic games have been given, after discussing the developed events during this games and by inferences from these events their effects on international diplomacy, finally the developments after the 1936 Berlin Olympic games have been examined.

In brief, while the Olympic Games in general have had positive impacts on international relations, during and afterwards the 1936 Berlin Olympic Games its negative effects observed. During the 1936 Berlin Olympic Games some sad events

happened, which was contrary to the spirit of sport and Olympic Games, such that politics got involved to sports. During the games Germans have made their national propagandas. While Hitler and the Nazi Germany were ready to give sincere applause to their national athletes, they felt raw about success of other athletes who coming from other countries. The 1936 Berlin games caused not to unification with the occasion of sport, rather decomposition. However Olympic Games have important functions / ideals by it, for instance bringing people from every nation together and unification of them, bringing peace to the world, promotion of national states as well. When it's reached to these ideals of the Olympic Games then these games have a meaning. Among the developments after globalization in the world there is an intimacy between national cultures. Olympic Games strengthen such an intimacy between different cultures. In the Olympic Games people from every nationality is coming together and watch to the games, in this way they make cultural sharing. It is clear that this will lead to mesh with others by first understanding them, and a possibility of developing friendship feeling in the world. In this way, in the world, people may walk together to a piece target. Besides, its promotion function of national states is very important. For a state that organizing the Olympic games this means a great possibility to promoting it to the world. Because the eyes of all world people turn to the place (city) in which the Olympic Games is organizing. Therefore the athletes from all states prepare for the Olympic Games seriously and firmly. When promotion of states is a matter, then giving government incentives to those athletes also come to the fore. Naturally, every state want to get its athletes reach to success in the games. But, more than this is that the athletes should compete with each other within the frame of Fair-Play, gentlemanly, and there should be no any implication of politics and propaganda during the games. It's well understood that this will not be beneficial to anyone by the examined in depth case of 1936 Berlin Olympic Games in this thesis work. From that day to this not allowed to any implications of politics and propaganda to the Olympic Games.

Keywords: Olympic Games, Athletes, Competition, International relations, Olympic spirit, Politics, Propaganda

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No.</u>
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZ (ABSTRACT)	iv
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar	x
ŞEKİLLER	xi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. SPOR ORGANİZASYONLARININ VE OLİMPİYAT OYUNLARININ	
ULUSLARARASI İLİŞKİLERDEKİ ÖNEMİ	5
1.1. Ülkelerin Tanıtımı ve Spor Organizasyonları	5
1.2. Olimpiyat Oyunları	7
1.2.1. İçeriği	9
1.2.2. Olimpiyat Oyunlarının Düzenlenme Amacı	9
1.3. Uluslararası İlişkiler ve Spor.....	12
1.3.1. Uluslararası İlişkiler Açısından Sporun Fonksiyonları	15
1.3.2. Spor, Siyaset, İdeoloji ve Propaganda İlişkisi.....	15
1.3.3. Spor ve Diplomasi	22
1.3.4. Olimpiyat Oyunlarının Uluslar Arası İlişkilere Etkisi	22
1.3.4.1. Her Ulustan İnsanları Bir Araya Getirme/ Kaynaştırma Fonksiyonu	22
1.3.4.2. Dünyaya 'Barış' Getirme Fonksiyonu	23
1.3.4.3. Ulus Devletleri Tanıtma Fonksiyonu	24

İKİNCİ BÖLÜM

2. YENİ KAMU DİPLOMASİSİ ANLAYIŞI İÇERİSİNDE SPOR	
DİPLOMASİSİNİN YERİ VE ÖNEMİ	29
2.1. Diplomasinin Değişen Yüzü.....	29
2.1.1. Soğuk Savaş Döneminde Diplomasi	29
2.1.2. Geleneksel Diplomasiden Kamu Diplomasisine Geçiş.....	32
2.2. Kamu Diplomasisi Kavramı ve Tanımı.....	33
2.3. Dünyada Geleneksel Diplomasi Anlayışından Kamu Diplomasisi	

Anlayışına Dönülmesine Sebep Olan Gelişmeler	44
2.4. 1936 Berlin Olimpiyatı'nın Etkileri	47
2.4.1. 1936 Berlin Olimpiyatı'nda Alman Nazi İdeolojisi Damgası	48
2.4.2. Hitler Stadı Terk Ediyor	50
2.4.3. Yarışma ve Hoşgörüsüzlük	51
2.4.4. 1936 Berlin Olimpiyatı'na Getirilen Eleştiri: Olimpizm Düşüncesine Gölge Düşürüldü!	51
2.5. İdeoloji Kaynaklı Hoşgörüsüzlükten Anlama/İlişki Temelli Hoşgörüyeye Geçiş İle Dünyada Uluslararası İlişkilerde Benimsenen Yeni Diploması Anlayışı: Kamu Diplomasisi	52
2.6. Kamu Diplomasisinin Türleri	52
2.7. Kamu Diplomasisi ve Spor	55
2.8. Spor Diplomasisinin Günümüzde Ülkeler İçin Önemi	55
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
3. ULUSLARARASI DİPLOMASİ ALANINDA ETKİLERİ İLE 1936 BERLİN OLİMPİYATI.....	59
3.1. 1936 Berlin Olimpiyatı Öncesi Gelişmeler	59
3.1.1. Politik Ortam	59
3.1.2. 1932 Los Angeles Olimpiyatı.....	61
3.1.3. Almanya'da Nasyonal Sosyalizmin Güç Kazanması.....	61
3.1.4. Olimpiyatların Berlin'e Verilmesine Dünyada Tepkiler.....	63
3.2. 1936 Berlin Olimpiyatı.....	66
3.3. 1936 Berlin Olimpiyatı'nda Meydana Gelen İstenmeyen Olay.....	71
3.4. 1936 Berlin Olimpiyatı'ndan Çıkarımlar ve Uluslararası Diploması Alanındaki Etkileri	75
3.5. 1936 Berlin Olimpiyatı Sonrası Gelişmeler: İkinci Dünya Savaşı Nedeniyle Yapılamayan 1940 ve 1944 Oyunları.....	76
3.6. 1948 Londra Olimpiyatı'nda Politik ve Sportif Ortam	82
3.7. Dünyada “Soğuk Savaş” Dönemi ve Sonrasında Diploması Alanındaki Gelişmeler	84
SONUÇ.....	89
KAYNAKÇA	93

TABLÖLAR

	<u>Sayfa No.</u>
Tablo 1. Olimpiyatların Yapıldığı Şehir/Ülkeler	8
Tablo 2. Gücün Üç Çeşidi	36
Tablo 3. Kamu Diplomasisinde Kullanılan Teknik ve Metodlar	38
Tablo 4. Kamu / Diplomasi Oryantasyonu.....	40
Tablo 5. Geleneksel Diplomasi ile Kamu Diplomasisinin Karşılaştırılması.....	41
Tablo 6. Geleneksel Diplomasi ve Kamu Diplomasisinde Aktörler, Amaçlar, Stratejiler ve Kullanılan Araçlar	86
Tablo 7. Kamu Diplomasisi İlgili Alanları	88

ŞEKİLLER

Sayfa No.

Şekil 1. Olimpiyat Bayrağındaki Halkaların Temsil Ettiği Kıtalar.....	7
Şekil 2. Berlin Olimpiyat Oyunu Açılış Görüntüleri – Olimpiyat meşalesi statta....	15
Şekil 3. 1936 Berlin Oyunları’ndaki Bir Tören Sırasında, Alman seyirciler Adolf Hitler’e hitaben “Wir gehören Dir” (Biz size aitiz) cümlesini söylüyor	16
Şekil 4. Hitler Olimpiyat Oyunlarını Seyrederken.....	17
Şekil 5. Helene Mayer Madalya Töreninde Nazi Selamı Verirken	18
Şekil 6. James Cleveland “Jesse” Owens Madalya Töreninde	21
Şekil 7. Olimpiyatların Ana Şehirlere Kısa ve Uzun Vadeli Etkileri	26
Şekil 8. Demirperde Ülkeleri	30
Şekil 9. Dünya’da Soğuk Savaş (1945-90)	31
Şekil 10. Kamu Diplomasisinin Kavramsallaştırılması.....	34
Şekil 11. Amerikan Sineması ile Kültürünün Dünyada Yayılmaya Çalışılması	35
Şekil 12. BBC Türkçe Yayınları.....	39
Şekil 13. Berlin Duvarı’nın Yıkılışı.....	46
Şekil 14. 1936 Berlin Oyunları Sırasında Fark edilen Bir Nazi Propaganda Göstergesi	48
Şekil 15. Hitler Atletizm Yarışlarını İzlerken ve İki Alman Sporcu Cirit Atmada Olimpiyat rekoru kırarak Altın Madalya Kazanan Tilly Fleischer ile Gümüş Madalya Kazanan Louis Kruger’in Başarıları	49
Şekil 16. Oyunlarda Jesse Owens 100 metre Yarışında Hitler’in Önünde Olimpiyat Altın Madalyası Kazanırken.....	50
Şekil 17. 1915 Ermeni Olaylarının 100’üncü Yılında Kültür Bakanlığı Tarafından “Kültürel Diplomasi” Projesi’nin Hayata Geçirilmesi Kararlaştırılmıştır	53
Şekil 18. 2009 Yılında Ermenistan Cumhurbaşkanı Serj Sarkisyan Türkiye-Ermenistan Maçını İzlemek İçin Uçaktan İnerken ve Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile Sarkisyan Türkiye-Ermenistan maçını izlerken	56
Şekil 19. Juvenal Dergisinin Kapağı – Adolf Hitler ve Berlin Olimpiyatları sırasında silahlanma yarışı.....	59

Şekil 20. Hollanda'nın Berlin Oyunlarını Protesto Eden Posteri	60
Şekil 21. Adolf Hitler ve Karargâhı.....	63
Şekil 22. 1936 Kış ve Yaz Olimpiyatları Posterleri	64
Şekil 23. Olimpiyat Stadı İnşa Edilirken ve Stadın Bitmiş Hali.....	65
Şekil 24. 1936 Berlin Olimpiyat Oyununun Açılışının Türkiye'de Yerel Basında Verilişi	66
Şekil 25. Hitler Olimpiyat Stadında.....	67
Şekil 26. Tanrı Bizimle.....	69
Şekil 27. Müsabakaların Yapıldığı Bir Spor Salonunun İçerden Görünümü ve Siyasi Propaganda Amaçlı Kullanılan Materyaller	70
Şekil 28. Amerikalı Jesse Owens 1936 Berlin Olimpiyatı'nda	71
Şekil 29. Cornelius Johnson Yüksek Atlarken	72
Şekil 30. 1936 Berlin Olimpiyat Oyununun Kapanışının Türkiye'de Yerel Basında Verilişi	74
Şekil 31. Kristallnacht – Yakılan Bir Sinagog, 9 Kasım 1938	79
Şekil 32. Toplama Kamplarında Yahudiler	80
Şekil 33. Adolf Hitler Çiftçileri Selamlarken ve Hasat Festivalinde.....	81
Şekil 34. Kral VI. Georges Oyunların Açılışı İçin Wembley Stadı'nda Bulunurken	83
Şekil 35. Wembley Stadı 1948 Londra Oyunları İçin Hazırlanırken	83

KISALTMALAR

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
BBC	British Broadcasting Corporation (= İngiliz Yayın Kuruluşu)
FM	Frequency Modulation (= Frekans Modülasyonu)
IOC	International Olympic Committee (= Uluslararası Olimpiyat Komitesi)
M.Ö.	Milattan Önce
NATO	North Atlantic Treaty Organization (= Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü)
NSDAP	Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (= Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi)
SSCB	Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği

GİRİŞ

Dünyada yaygın bir olgu olan spor, *Büyük Türkçe Sözlük*'te tek veya toplu olarak yapılan beden eğitimi yanında, yarışma yönü de olan oyun ve hareketlerin tamamı olarak tanımlanmaktadır. Spor yönetimi ile ilişkili bir kavram olan spor organizasyonu ise spor yarışmalarından daha kapsamlı içeriği ile "Spor yarışmaları ile sportif amaca yönelik olarak düzenlenen seminer, toplantı, kurs, panel, kamp ve benzeri her türlü sportif faaliyetlerin en iyi şekilde sevk ve idaresi ve sonuçlandırılması için bir program dahilinde yapılan çalışmalar" olarak tarif edilebilmektedir. Yani spor yarışmalarından daha geniş bir tanıma sahiptir. Spor organizasyonlarının büyükleri, küçükleri olmaktadır fakat tanımı değişmemektedir. Bu tez çalışmasında ise spor organizasyonu denildiğinde yarışmalı olanlar kastedilmektedir. Dünyada düzenlenen çeşitli spor organizasyonları çok önemli kazanımlara yol açmaktadır. Bu spor organizasyonları ile gençler arasında karşılıklı anlayış ve dostluğun gelişmesi hedeflenmekte, gençler eğitilmektedir. Böylesi geliştirme hedefleri ve kazanımların dışında spor organizasyonları uluslar arasındaki ilişkiler ve ülkelerin tanıtımında da önemli rol oynamaktadır.

Spor organizasyonlarının dünyada düzenlenen en büyüğü, katılan ülke ve sporcu sayısı ile "Olimpiyat Oyunları" dır. Olimpiyat oyunları sırasında çok sayıda ülkeden sporcular IOC (International Olympic Committee= Uluslararası Olimpiyat Komitesi) tarafından önceden belirlenen spor dallarında birbirleri ile yarışmakta, yarışmaların sonunda önde gelen sporculardan birinciler altın, ikinciler gümüş ve üçüncüler de bronz madalya ile ödüllendirilmektedir. Dört yılda bir düzenlenen modern olimpiyat oyunlarının amacı tüm dünyadan toplumları spor (yarışmaları) etrafında bir araya getirmek, dünyada sporun sevilmesini ve gelişmesini sağlamak, sporcular yetişmesini sağlamak, sporun temelini oluşturan fiziksel ve ahlaki niteliklerin (Fair Play ruhu) gelişmesini sağlamak, sporun birleştirme ve sorun/çatışma çözme gücünü kullanmak suretiyle barışsever bir dünyayı tesis etmektir.

Spor, kültür ve sanat bugün dünyadaki üç evrensel değeri oluşturmaktadır. Düzenlenen Olimpiyat oyunları ile spor etrafında uluslar arasında kültür paylaşımı da

yapılmaktadır. Sporun uluslararası ilişkiler açısından böyle işlevleri önemlidir. Olimpiyatlar örneğinde düzenlenen spor organizasyonları aracılığıyla değişik uluslardan insanlar bir araya getirilmekte, birbirleriyle iletişim/etkileşim kurmakta, kültür paylaşımı yapmakta, bu vesileyle birbirlerini tanımaları, anlamaları ve benimsemeleri ile dünyada kardeşlik ve barışın yerleştirilmesine hizmet etmektedir. Ulus devlet(ler)in tanıtımında da önemli işlev görmektedir. Olimpiyat oyunlarının düzenlendiği ülkeye dünya insanların ilgisi çekilmekte, böylece başta düzenleyen ülkenin tanıtımına olmak üzere oyunlarda başarılı olan, öne çıkan ülkelerin de tanıtımına hizmet etmektedir.

Böylece sporun uluslararası ilişkiler açısından pozitif edimlerinden söz edilebilmektedir. Sporun özü ve spor organizasyonları ayrıştırıcı değil birleştiricidir. İnsanları birbirini itmeye değil kavratmaya yöneliktir. Bu nedenle spor tüm dünyada sevilmekte, insanlar spor müsabakalarını ilgiyle takip etmektedir. Ancak 1-16 Ağustos 1936 tarihleri arasında gerçekleştirilen Berlin Olimpiyatı örneğinde, spor organizasyonlarında spor ve olimpiyatın ruhuna uymayan gelişmeler de yaşanabilmektedir. 1936 Berlin Olimpiyatı, II. Dünya Savaşı öncesinde düzenlenen son olimpiyat oyunu olmuştur. 1936 Berlin olimpiyatı sırasında spora siyaset karıştırılmıştır. Hitler'in güttüğü Nazi politikasının ve ırkçılık anlayışının gölgesinde olimpiyat oyunu geçmiş, spora siyaset karıştırıldığından Olimpik ruhtan uzaklaşmıştır. O zamanlar Almanya Hitler'in liderlik ettiği Nazi ideolojisi ve rejimi ile yönetilmektedir. Almanya bu olimpiyata çok iyi hazırlanmış, resmi ideolojinin gövde gösterisine dönüşmüştür. Hitler, bu olimpiyat ile Almanya'yı ve onunla birlikte Alman "Üstün Irkı" olgusunu dünyaya tanıtmak peşindeydi. Bunun için yarışmalarda Alman sporcuların başarısına ihtiyaç vardı. Fakat Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nden sporcuların oyunlardaki başarısı onu büyük hayal kırıklığına uğratabilecek ve "Führer" (Türkçesi: "Önder") in oyunları terk etmesine varacak olan o meşhur olay yaşanacaktı. Hitler atletizm yarışlarını statta izlerken, iki ABD'li zenci atlet olan kısa mesafe koşucusu ve uzun atlamacı Jesse Owens ile yüksek atlayıcı Cornelius Johnson'un oyunlardaki büyük başarısını hazmedemeyerek, yarışları izlemekte olduğu stadı terk edecekti. Hitler üstün Alman ırkını oluşturup, oyunlar

vesilesiyle dünyaya gösterme peşindeyken, zenci atletlerin böyle başarıları kendisi için kabul edilemezdi. Bu nedenle atletizm müsabakalarını izlediği stadi terk etmiştir.

1936 Berlin Olimpiyatı örneğinde ve başka örneklerle de tarihte spor ve siyaset arasında bir ilişki zaman zaman belirgin biçimde kendini ortaya koymaktadır. Spor sağlıklı ve tüm dünyada insanlar tarafından çok sevilen bir aktivite ve bir eğlenme aracı olduğundan, siyasetçiler politikalarını insanlara duyurmak, kendi propagandalarını yapmak ve ideolojilerini insanlara benimsetmek için onun popülaritesinden medet ummakta, faydalanmak istemektedirler. Böylece spor ile siyaset, propaganda ve ideoloji arasında ilişki kurulmaktadır.

1936 Berlin Olimpiyatı sırasında yaşanan, yukarıda açıklanan olay, çektiği tepki ve yaptığı etkiler ile spor tarihi içindeki en dramatik olaylardan biridir. Hemen akabinde de birkaç yıl geçmiştir ki II. Dünya Savaşı (1939-1945) patlak vermiştir. O zamanlar ve sonraki zamanlarda, özellikle de Soğuk Savaş dönemi (1947-1991) boyunca dünya devletleri arasında diplomatik ilişkilerinde benimsedikleri ve uyguladıkları geleneksel diplomasi anlayışından zamanla vazgeçilmeye, yerine yeni kamu diplomasisi anlayışı geçerli olmaya başlamıştır. Dünyada yeni kamu diplomasisi anlayışına geçiş yapılması, eski diplomasi anlayışına eleştirilerin artması ve değişim ihtiyacıyla olmuştur. Dünyada küreselleşme olgusu ile birlikte dünya hızla değişip dönüşüme uğramıştır. Küreselleşme her alanda olduğu gibi dünyada diplomasi alanında değişimi de sağlamıştır. Dünyada ilk kez bir kavram olarak ifade eden Edmund Gullion'a göre kamu diplomasisi, uluslararası ilişkilerin geleneksel diplomasi dışındaki alanlarını kapsamaktadır. Kamu diplomasisi literatürde değişik şekillerde tanımlanmaktadır. Bir tanımı, bir hükümetin açıkça yabancı kamuoyu oluşturma, ulusal hedeflere, çıkarlara ve amaçlara ulaşmak için yapılandırılmış doğru bilgiyi yayma girişimi, olarak yapılmıştır. Kamu diplomasisi kavramı yurt dışındaki hedef kitlenin duygu ve düşüncelerinde değişim yaratmak için yapılan kamusal iletişim olarak ifade edilebilmektedir. Kamu diplomasisi, bir hükümetin, başka bir ulusun halkını ve aydınlarını, bu ulusun politikalarını kendi avantajına döndürmek amacıyla etkilemeye çalışmasıdır. Yapılan tanımlarının ortak noktası, kamu diplomasisi yapan devletin yabancı kamuoyunu kendi değerlerini anlatarak,

bilgilendirme yoluyla etkilemeye çalışmasıdır. Bunu yapan devlet ulusal hedeflerine, çıkarlarına ve amaçlarına ulaşmayı amaçlamaktadır. Zorla değil de dünya kamuoyunu duygu ve düşüncelerini etkileyerek gönüllü olarak kendi yanına çekmeye çalışmaktadır. Bu, eski diplomasi anlayışı ile yenisinin temel bir farkını oluşturmaktadır. Yeni kamu diplomasisi anlayışının eskisinden temelde bir başka farkını da, eskisinde devletlerin diğer devletlerle ilişkilerinde üstünlük kurmak için askeri ve ekonomik güçlerini kullanırken, yeni kamu diplomasisi anlayışında spor, kültür ve sanat gibi yumuşak güç unsurlarını kullanmaya yönelmeleri oluşturmaktadır. Spor diplomasisi de böylece önem kazanmaktadır. Kamu diplomasisinin dinleme (hedeflenmiş anketler yapma), savunma (büyükelçilik basın ilişkileri), kültürel diplomasi (devlet fonlu uluslararası sanat turu), değiş tokuş diplomasisi (çift yönlü akademik değiş tokuş) ve uluslararası yayıncılık (yabancı dilde kısa dalga radyo yayıncılığı) gibi türleri vardır. Son yıllarda kamu diplomasisi alanına yurttaş diplomasisi (gayri resmi diplomasi), inanç diplomasisi ve lobicilik gibi başka kullanım alanları eklenmiştir. Spor diplomasisi de ayrı bir tür olarak içine katılabilmektedir (örn. 2008 yılında Türkiye-Ermenistan milli takımları arasında Erivan'da yapılan Dünya Kupası grup elemeleri maçına o zamanki Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün gitmesi futbol diplomasisi olarak nitelendirilmiştir.).

BİRİNCİ BÖLÜM

1. SPOR ORGANİZASYONLARININ VE OLİMPİYAT OYUNLARININ ULUSLARARASI İLİŞKİLERDEKİ ÖNEMİ

1.1. Ülkelerin Tanıtımı ve Spor Organizasyonları

Spor, hayatımızın içinde önemli bir olgudur. Spor, bireylerin tek başlarına veya gruplar halinde sağlıklı olmak, zinde kalmak ve yarışmak amacıyla yaptıkları beden hareketleri, egzersiz ve oyunları içermektedir. Önce insanların toplumlar halinde yaşamaya başlamaları ile karşımıza çıkan ve tarihte yapılan savaflara bir hazırlık olarak görülen sporun sonradan savafla hazırlık olmaktan çıkarak günümüzde ulusların kültürel miras imkânlarını geliştiren, uluslararası buhranları hafifletici ve ulusları birbirine yaklaştıracı bir karakter kazandığı söylenebilmektedir. Sporun tarihi perspektiften yapılan bir tanımı şöyledir; “*Spor, yarışma ve rekabet üzerine kurulmuş, savaşçı güçleri olgunlaştıran disiplinli bir kolektif oyun tarzıdır.*” (Yazıcı, 2014: 396). Bu örnekle spor ile elde edilmek istenilen kazanımlar değişebildiğinden bu durum tanımlarına da yansımaktadır. Genel olarak spor, organize, rekabetçi ve hünereli fiziksel aktivite olarak tanımlanmaktadır (www.isca-web.org). *Büyük Türkçe Sözlük*'te spor tek veya toplu olarak yapılan beden eğitimi yanında, yarışma yönü de olan oyun ve hareketlerin tamamı olarak tanımlanmaktadır (Şahin, 2010: 74). İnsanoğluna sağlık sunma özelliğiyle sevilen spor dünyada yaygın olarak yapılmaktadır. Bu özelliğinin dışında spor bir sosyalleşme aracıdır. Spor ortamları bireylerin sosyalleşmesine katkıda bulunmaktadır (Özdiç, 2005: 77). Luschan'a göre de spor, “*bireyin topluma uyumunu sağlamakta, kişilerin ruh ve beden sağlıklarını güvence altına almaktadır.*” (Yazıcı, 2014: 397). Böylece sağlıklı toplumlar ortaya çıkmaktadır. Atatürk'ün de ifade ettiği gibi sporun medenileşme ile de ilişkisi vardır;

"Dünya spor hayatı ve spor dünyası çok mühimdir. Bu kadar mühim olan spor hayatı, bizim için daha mühimdir. Çünkü ırk meselesidir, ırkın ıslahı ... meselesidir ve hatta biraz da medeniyet meselesidir."

Atatürk

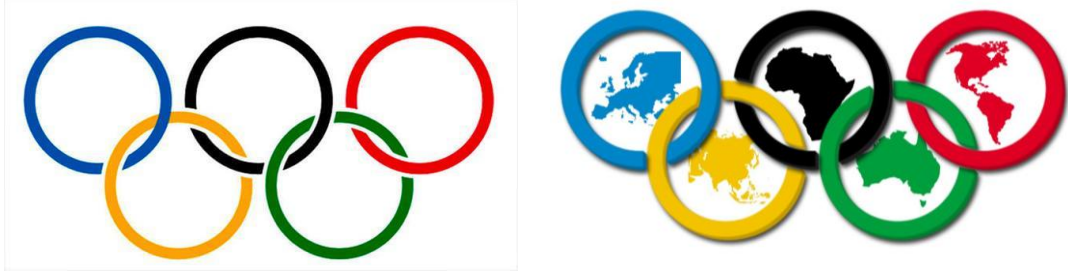
Bireyler ve toplum üzerinde böyle özelliklere/etkilere sahipken, spor toplumlar arası ilişkilerde de fayda sağlayıp kullanılmaktadır. Sporun özellikleri ya da fonksiyonları içinde dünyada kardeşlik ve barışa zemin oluşturması da sayılabilmektedir. Tüm dünyada spor organizasyonları da izleyici kitleler tarafından çok sevilmekte ve ilgi ile takip edilmektedir. Spor organizasyonu, spor yönetimi ile ilişkili bir kavramdır. “Spor yarışmaları ile sportif amaca yönelik olarak düzenlenen seminer, toplantı, kurs, panel, kamp ve benzeri her türlü sportif faaliyetlerin en iyi şekilde sevk ve idaresi ve sonuçlandırılması için bir program dahilinde yapılan çalışmalar” (Taşcıoğlu, 2017: 107) olarak tanımlanan spor organizasyonu spor yarışmalarından daha kapsamlı bir içeriğe sahiptir. Spor organizasyonu denildiğinde yalnızca organizasyon kapsamında yapılması planlanan spor dallarındaki müsabakaları içine almamaktadır. Spor organizasyonları çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir. Örneğin spor alanında sadece eğitim amaçlı düzenlenen toplantı, seminer vb. organizasyonlar olmaktadır. Müsabakaların yapılacağı spor dalına (örn. Atletizm, boks turnuvaları) göre bir sınıflandırmanın yanında organizasyonun büyüklüğüne (örn. Avrupa şampiyonası, Dünya şampiyonası) ya da yerel veya uluslararası düzeyde düzenlenmesine göre de sınıflandırılabilir. Ülke içinde, bir ülkenin sporcularının sadece katılımıyla yapılan spor organizasyonları yerel organizasyonlardır. Uluslararası organizasyon sayılabilmesi için en az iki ülkeden sporcuların katılımının sağlanmış olması gerekmektedir. Bunların ikili ülke münasebetleri çerçevesinde yapılanları (örn. iki ülkeden sporcuların bir turnuvada bir araya getirilmesi), bölgesel düzeyde yapılanları (örn. Akdeniz Oyunları) ve global düzeyde yapılanları vardır (örn. Olimpiyat oyunları).

Tüm dünyada düzenlenen spor organizasyonlarıyla çeşitli faydalar umulmakta ve elde edilmektedir; örneğin gençler arasında karşılıklı anlayış ve dostluğun gelişmesi, pekişmesi ve gençlerin eğitilmesi.

Birden fazla ülkenin katılımıyla, uluslararası düzeyde irili ufaklı düzenlenen spor organizasyonları ülkeler arası münasebetler ve etkileşim olanağı gibi fırsatları sunmanın yanında, bu organizasyonlar vesilesiyle ülkelerin tanıtımında da rol oynayarak önemini arttırmaktadır.

1.2. Olimpiyat Oyunları

Modern olimpiyat oyunları dünyada her 4 senede bir IOC tarafından belirlenen bir ülkenin bir şehrinde düzenlenen, bütçesi, hazırlıkları, oyunlara katılan devletler ve sporcularının sayısı ile en geniş çaplı spor organizasyonudur. Tarihi M.Ö. 776'ya kadar giden olimpiyatlar sporda en önemli uluslararası organizasyon kabul edilmektedir (As, 2016: 156). Olimpiyatların simgesi olan birbiri içine geçmiş 5 tane yüzük/halka, 5 kıtayı temsil etmektedir (Şahin, 2010: 74); Mavi halka Avrupa'yı, sarı halka Asya'yı, siyah halka Afrika'yı, yeşil halka Avustralya'yı, kırmızı halka da Amerika'yı temsil etmektedir.

Şekil 1. Olimpiyat Bayrağındaki Halkaların Temsil Ettiği Kıtalar.

Kültür ve sanat ile birlikte spor günümüzde üç evrensel değer olarak kabul edilmektedir. Düzenlenen olimpiyat oyunları da evrensel bir olaydır. Olimpiyat bayrağındaki beş halka dünyayı, beş kıtanın birliğini ve olimpiyat oyunları vesilesiyle tüm dünyadan gelen sporcuların bir araya gelmesiyle, sporun evrensel yönünü temsil etmektedir (Olimpiyatkomitesi.org.tr: 2).

Düzenlenen olimpiyat oyunlarına dünyanın her yerinden devletlerin sporcuları ile birlikte vatandaşları da oyunları izlemek için gelmektedir. Kültürlerarası paylaşım olmaktadır. Değişik toplumlardan ve kültürlerden insanlar diğer toplumlar/kültürlerden insanları tanımakta, böylece toplumlararası/kültürlerarası iletişim, etkileşimler yapılarak birbirlerini tanıma, anlama ve benimsemeleri olanağı doğmaktadır. Böyle iletişim ve etkileşimler bir ulusa sempati duyulmasını sağlayabilip, bunu ulusların yeni kamu diplomasisi anlayışı içinde değerlendirmeye gittikleri görülmektedir.

Modern anlamda ilk olimpiyatların yapıldığı yıl 1896'dır. Atina'da yapılmıştır (As, 2016: 156). Başlangıcından günümüze kadar Olimpiyat oyunları, yapıldığı tarih ve şehir/ülkeler itibarıyla aşağıda Tablo 1'den görülmektedir.

Tablo 1. Olimpiyatların Yapıldığı Şehir/Ülkeler.

Yıl	Oyunlar	Şehir	Ülke
1896	1. Olimpiyat Oyunları	Atina	Yunanistan
1900	2. Olimpiyat Oyunları	Paris	Fransa
1904	3. Olimpiyat Oyunları	St. Louis	ABD
1906	Ara Oyunlar	Atina	Yunanistan
1908	4. Olimpiyat Oyunları	Londra	Birleşik Krallık
1912	5. Olimpiyat Oyunları	Stokholm	İsveç
1916	6. Olimpiyat Oyunları	Berlin	Almanya (yapılmadı)
1920	7. Olimpiyat Oyunları	Antwerp	Belçika
1924	8. Olimpiyat Oyunları	Paris	Fransa
1928	9. Olimpiyat Oyunları	Amsterdam	Hollanda
1932	10. Olimpiyat Oyunları	Los Angeles	ABD
1936	11. Olimpiyat Oyunları	Berlin	Almanya
1940	12. Olimpiyat Oyunları	Helsinki	Finlandiya (yapılmadı)
1944	13. Olimpiyat Oyunları	Londra	Birleşik Krallık (yapılmadı)
1948	14. Olimpiyat Oyunları	Londra	Birleşik Krallık
1952	15. Olimpiyat Oyunları	Helsinki	Finlandiya
1956	16. Olimpiyat Oyunları	Melbourne	Avustralya
1960	17. Olimpiyat Oyunları	Roma	İtalya
1964	18. Olimpiyat Oyunları	Tokyo	Japonya
1968	19. Olimpiyat Oyunları	Meksiko	Meksika
1972	20. Olimpiyat Oyunları	Münih	Almanya
1976	21. Olimpiyat Oyunları	Montreal	Kanada
1980	22. Olimpiyat Oyunları	Moskova	Sovyetler Birliği
1984	23. Olimpiyat Oyunları	Los Angeles	ABD
1988	24. Olimpiyat Oyunları	Seul	Güney Kore
1992	25. Olimpiyat Oyunları	Barselona	İspanya
1996	26. Olimpiyat Oyunları	Atlanta	ABD
2000	27. Olimpiyat Oyunları	Sidney	Avustralya
2004	28. Olimpiyat Oyunları	Atina	Yunanistan
2008	29. Olimpiyat Oyunları	Pekin	Çin
2012	30. Olimpiyat Oyunları	Londra	Birleşik Krallık
2016	31. Olimpiyat Oyunları	Rio de Janeiro	Brezilya

İkinci Dünya Savaşı nedeniyle 1940 ve 1944 oyunları yapılamamıştır. Organizasyona 1948 Londra Olimpiyatlarıyla devam edilmiştir (As, 2016: 160).

1.2.1. İçeriği

Olimpiyat oyunlarında, IOC tarafından belirlenen spor dallarında, olimpiyata ev sahipliği yapan ülkenin şehrine değişik devletlerden gelen sporcular birbirleri ile fair-play anlayışı ile rekabet etmekte, müsabakalarda dereceye girmek için yarışmaktadırlar. Uluslararası Olimpiyat Komitesi Antlaşması'nda temel ilkeleri arasında belirtildiği gibi spor faaliyetlerine katılmak bir insan hakkıdır. Ve “*Her birey herhangi bir ayrımcılığa maruz kalmaksızın, Olimpiyat ruhu içerisinde spor yapma olasılığına sahip olmalıdır. Bunu yapmak için dostluk, dayanışma ve fair-play anlayışının hâkim olması gerekmektedir.*” (Olimpiyatkomitesi.org.tr: 2). Müsabakaların sonunda birinci gelenler altın madalya, ikinciler gümüş madalya ve üçüncüler de bronz madalya ile ödüllendirilmektedir.

1.2.2. Olimpiyat Oyunlarının Düzenlenme Amacı

Olimpiyat oyunlarının düzenlenme amacı tüm dünyada sporu sevdirmek, sporcuların gelişmesini teşvik etmek, olimpiyat fikri ve organizasyonu etrafında ülkeler arasında ilişkiler, iletişim ve kültür paylaşımına zemin hazırlamak ve global misyonu ile dünyada kardeşlik ve barışı tesis etmektir.

Olimpik hareketin bazı hedefleri ve felsefesi aşağıda açıklanmaktadır;

- **Olimpik Hareketin hedefi:** dostluk, dayanışma, fair-play ve karşılıklı anlayış ruhu içinde, spor yoluyla, ayırım yapmaksızın gençliği eğitmek ve bu vesileyle daha iyi bir dünya yaratmaktır.
- **Olimpik Hareketin felsefesi;** beden, beyin ve iradenin dengeli bir biçimde birleştirilerek güçlendirilmesidir.
- Ayrıca, Olimpik Hareket aşağıdaki faaliyetlerde bulunmayı hedefler:
 - Dünya çapında ulusal ve uluslararası spor arasında bağlantı kurarak, spor ve yarışmaları geliştirmek;

- Kamu ve özel kurumlar ile işbirliği yaparak sporu insanlığın hizmetine sunmak;
- “Herkes için Spor”u desteklemek;
- Kadın-erkek eşitliğinin sağlanması bakış açısı ile her seviye ve yapıda bayanlar sporunu geliştirmek;
- Spor ve sporcuların her türlü ticari istismarına karşı çıkmak;
- Doping mücadele etmek;
- Spor etiği ve fair-play’e katkı sağlamak;
- Çevresel sorunlara dikkat çekmek;
- IOC Olimpik Dayanışma kanalı ile, gelişmekte olan ülkelere mali ve eğitsel destek sağlamak (Yurtcu: 2).

Olimpiyat oyunları vesilesiyle tüm dünyadan toplumlar spor (yarışmaları) etrafında bir araya gelmektedir. Düzenlenen Olimpiyat oyunları dünyada insanlar arasında sporun daha çok sevilmesini sağlamaktadır. Olimpiyatlar ülkelerde performansı yüksek rekortmen sporcular yetişmesini teşvik etmektedir. Düzenlenecek olimpiyat oyununa katılabilmek için sporcular kendi ülkelerinde ön elemelerden geçmektedir. Bu elemelerde başarılı olan sporcular ülkesini olimpiyatta temsil etme hakkını elde etmektedir. Dolayısıyla sporcuların kendi performanslarının üstüne çıkabilmeleri için bir hedef oluşturmaktadır. Olimpiyat oyunları vesilesiyle ayrıca bir “Fair Play” ruhu sporcularda yerleştirilmek istenmektedir. Burada sözü edilen Fair Play kavramı en kısa şekilde “Etik Üstü Davranış” olarak tanımlanabilmektedir ve spor alanları ve dışında ihtiyaç duyulan bir davranış biçimi olarak görülmektedir. Sporcuların Fair Play çerçevesinde davranması ile sağlıklı bir spor dünyası olabileceği düşünülmektedir. Kavram kapsamlı bir ele alınıyla hem yazılı kurallara tam anlamıyla uymayı hem de yazılı olmayan saygı, hoşgörü, sevgi, adalet ve dostluk içeren davranışlarda bulunmayı içermektedir (Arıpınar ve Donuk: 14, 18) ve sporcularda ahlaki niteliklerin gelişmesini hedeflemektedir. Fair Play, spor ve spor müsabakaları etrafında ortaya konulmuş bir idealdir. Spor müsabakalarında

Fair Play, sporcuların, antrenörlerinin, kafiye yöneticilerinin ve tüm diğery ilgililerin şunlara dikkat etmesi gereğini söylemektedir;

- Yarışmalar öncesinde dopingli madde almamak,
- Yarışmalara eşit koşullarda çıkmak,
- Yarışmacılar için eşit koşulların oluşturulması (sporda adalet gereğı),
- Sporcu kayırmasının yapılmaması,
- Müsabakalar sırasında müsabaka kurallarına uygun rekabet etmek,
- Centilmence mücadele etmek,
- Sporun bir oyun olduğunu unutmamak,
- Sorumlu hareket etmek,
- Rakip sporcuyu riske atacak hamlelerden kaçınmak,
- Kasti faul yapmamak,
- Rakip sporcunun onurunu kıracak davranışlardan kaçınmak,
- Dürüst yarışmak, müsabakalarda hileye başvurmamak,
- Müsabaka hakemini yanıltmamak,
- Hatta müsabaka hakemi kendisi ya da kendi takımını lehine yanlış karar verdiğinde ona bildirmek.
- Rakip sporcuya insanca, hoşgörü, dostluk ve sevgi ile yaklaşmak, kızgınlık ve kaba davranış göstermemek,
- Rakip sporcuya saygı ile yaklaşmak,
- Kazananı alkışlamak ve tebrik etmek,
- Sporu öncelemek (Spor müsabakaları vesilesiyle aşırı milliyetçi vb. türde gerici gösterimlerden imtina etmek, spor alanlarında siyaset ve propaganda yapmamak ve yapılmamasını sağlamak),

- Rakip ülke takımlarının antrenörleri, kabile yöneticileri ve seyircilerine (misafirlere) de saygılı olmak,
- Fair Play'e önem vermek, ile
- Spor müsabakalarında Fair Play'e uygun hareket edenleri ödüllendirmek, uygun hareket etmeyenleri de cezalandırmak (Pehlivan, 2004: 52).

Spor yöneticisi Ali Abalı'ya göre Fair Play, kendine yapılmasını istemediğini sen de başkasına yapma demektir (Arıpınar ve Donuk: 15). Sonuçta Fair Play, sporda kurallara uymak ve hatta (kendi isteği ile) daha ötesine geçmeyi içermektedir. Kavram, sporda ahlaki öne çıkartmaktadır. Fair Play sporda ahlaktır.

“Ben sporcunun zeki, çevik ve aynı zamanda ahlâklısını severim!”

Atatürk

Olimpiyat oyunları ile ayrıca barışsever bir dünya da tesis edilmek istenmektedir. Bunun için sporun/spor-organizasyonunun birleştirme özelliğinden yararlanılmaktadır.

1.3. Uluslararası İlişkiler ve Spor

Bu kısımda değişik pencerelerden (spor, ulus devlet, siyaset, ideoloji, propaganda, diplomasi) uluslararası ilişkiler ile spor ilişkisi araştırılmaktadır. Spor ile uluslararası ilişkiler, temelde uluslararası spor etkinlikleri yoluyla olmak üzere başka yönlerden de birbiriyle ilişkilendirilebilmektedir. Örneğin siyaset-spor ilişkisi her dönem ortaya çıkmıştır. Spor yoluyla etkileşimler ulus ölçeğinin dışına taşan bir mahiyetle yapıldığında uluslar arası spor organizasyonu olmaktadır. Uluslararası spor organizasyonları iki ülke arasında veya daha fazla ülke arasında tertip edilebilmektedir. Bu spor müsabakaları devletler arasındaki münasebetlerin geliştirilmesinde önemlidir.

Tarih içinde spora siyaset karıştırıldığı çok görülmüştür. Ulus devletler ideolojilerini başka devletlere tanıtmak ve kabul ettirmek için spor alanlarını da seçmişlerdir. Uluslar arasında yapılan spor etkinliklerinde, küçüklü büyüklü spor

organizasyonlarında propaganda yapıldığı görülmüştür. Bu girişimler dolayısıyla yapıldıkları dönemde uluslararası diplomasiyi etkilemiştir. 1936 Berlin Olimpiyat oyunları buna örnektir. Alman Nazilerin propagandası ile geçmiştir. Bu nedenle Berlin’de düzenlenen olimpiyat oyunu “Nazi Olimpiyatı” olarak da anılmaktadır. 1931 yılında Uluslararası Olimpiyat Komitesi Berlin’i 1936 yılında yapılacak olan olimpiyata ev sahibi olacak şehir tayin etmiştir (Kohr, 2003: 1). Bununla birlikte Adolf Hitler 1933’de güce yükselmiştir. Bu durum Berlin’de düzenlenecek, yaklaşan bu olimpiyata diğer devletlerin kuşku ile bakmasına ve bazı devletlerin reaksiyon göstermelerine sebep olmuştur. O zamanda Uluslararası Olimpiyat Komitesi bünyesinde yapılan soruşturmalar ve değerlendirmelerde, Komite gelen raporlarla ikna olarak olimpiyatın Berlin’de düzenlenmesi kararı bozulmamıştır. Böylece Berlin olimpiyatı yapılmıştır. 1936 Berlin Olimpiyat oyununun kahramanı Batı için Afrikalı-Amerikalı bir koşucu olan Jesse Owens olmuştur. Oyunlarda dört altın madalya kazanmıştır. Bu durum Hitler ve ırkçı dostlarının canının sıkılmasına sebep olmuştur. Amerikalı sporcular arasında Berlin oyunlarında zafer kazanan başka Afrika kökenlilerde vardı. Bu sporcuların oyunlardaki üstünlükleri ile Berlin’de eskiden beri süregelen arî ırk hevesine doğrudan meydan okunmuştu (Miller, 1996: 129-130). Bütününde ise Hitler, Nazi rejimi hakkında korkunç gerçeği ve oyunlar boyunca Yahudi zulmünü gizlemekte ve Olimpiyat stadında rutin olarak gözüküp Alman kalabalıkların ona saygı göstermesi ve adeta taparak dünyanın tüm yerlerinden gelen ziyaretçiler üzerinde çok kuvvetli etki bırakmakta başarılıydı. Sonuçta 1936 Berlin oyunları olimpiyatların tarihine Almanların kendi ulus sporcularının oyunlardaki başarılarını takdir ederek alkışlarken, diğer uluslardan sporcuların başarılarını ise hazmedemedikleri şeklinde geçmiştir. Almanların ırkçı his ve tutumları nedeniyle 1936 Berlin olimpiyat oyunlarında “Fair Play” ruhu yara almıştır. Spor aracılığıyla uluslar arası ilişkileri de olumsuz etkilemiştir.

Sporun kendisi birleştirici bir eylemdir. Spora ideoloji ve propaganda karıştırıldığında ise birleştirme fonksiyonu zarar görmektedir. Bu nedenle her türde spor etkinliğinde, küçük ya da büyük spor organizasyonlarında belirli bir siyasi ideolojiyi karşısında olanlara tanıtmak ve benimsetmek amacıyla yapılan girişimler, propaganda içeren söylemler ve eylemler arzu edilmemektedir. Spor

organizasyonlarında ideolojik gösterimler bir grup ya da siyasi sistemin inançlarını yansıtmaktadır. Sporun ideolojik kapasitesi gerçekte çok büyüktür. Soğuk Savaş döneminde bilhassa belirginleşmiştir. Bir tarafta komünizm ideolojisini dünyada benimsetmeye, yaymaya ve korumaya çalışan SSCB ve yanlı devletleri, diğer yanda demokrasi ideolojisinin taraftarları ve koruyucuları ABD ile ona bağlı devletler olmuştur. Komünist SSCB yönetiminde din halkın afyonu, uyusukluk verici bir şey görülmüştür. Onun karşısında (iyiler olarak) sanat ve spor konulmuştur. Sanat ve sporla halk oyalanarak, mevcut siyasi sisteme kafa yormamaları, onunla ilgili düşünmemeleri ve reaksiyon vermemeleri amaçlanmıştır. Karl Marx'a göre din, varlığın (insanın) kötü talih ile bunalmış iç çekmesi, acımasız bir dünyanın duygusallığı ve ruhsuz koşulların ruhu idi. Marx dinin afyon olduğunu söylüyordu (Aron, 1962: 291). Soğuk Savaş dönemi boyunca ideoloji ve spor arasında tartışılmayacak kadar açık bağlantılar görülmüştür. Uluslararası spor organizasyonlarında demirperde ülkelerinin sporcuları ile demokratik ülkelerin sporcuları sırf spor adına yarışmamışlar, devletlerin ideolojik görüşlerinin temsilcileri olarak da yarıştırmışlardır. Spor organizasyonları bu iki ideolojik görüşün amansız yarıştığı alanlar olmuştur. Uluslararası spor organizasyonlarında SSCB'li ve Doğu Alman sporcular başta olmak üzere demirperde ülkelerinden sporcular kazandıkları altın madalyalarla dikkat çekmişlerdir. Demirperde ülkelerinde spora çok önem verilmiştir. Bunun karşılığını uluslararası spor organizasyonlarında birbiri ardına kırdıkları rekorlar ve aldıkları madalyalarla almışlardır. Demirperde ülkelerinin karşısında ise ABD'li sporcular uluslararası spor organizasyonlarında en fazla başarı gösterenler olmuştur. Onları, o zamanlar yine demokratik yönetime sahip olan Avrupa'daki diğer büyük devletlerin sporcuları, örn. Britanyalı ve Batı Almanyalı sporcular müsabakalarda elde ettikleri başarılarla takip etmiştir. Soğuk Savaş döneminde Almanya Batı ve Doğu Almanya şeklinde ikiye ayrılmıştı. Bunlardan Batı Almanya demokrasi ile yönetilirken Doğu Almanya komünizm idaresi altında yönetilmekteydi.

1.3.1. Uluslararası İlişkiler Açısından Sporun Fonksiyonları

Uluslararası ilişkiler açısından sporun, düzenlenen uluslararası spor organizasyonları vesilesiyle devletler arasında ilişkiler tesis etmek, devletlerin sporcuları ve halkları arasında iletişim ve etkileşim sağlamak, kültürlerarası anlamaya ve kaynaşmaya zemin hazırlamak, nihayet dünyada kardeşlik ve barışı yerleştirmek gibi fonksiyonlarından söz edilebilmektedir. Global bir spor organizasyonu olan olimpiyat oyunları da din, dil, ırk, cinsiyet ayrımı yapılmaksızın spor vasıtasıyla dünya gençlerinin eğitimi, geliştirilmesi, kardeşlik, dostluk, karşılıklı anlayış ile dayanışmanın ve nihayet barışın sağlanmasını amaçlayan bir felsefeye sahiptir (Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi: 64).

1.3.2. Spor, Siyaset, İdeoloji ve Propaganda İlişkisi

Spor ve spor organizasyonlarının sevilmesi ve popüleritesi nedeniyle spor-siyaset ilişkisi her dönem gözlenebilen bir realiteyi oluşturmaktadır. *“1950’lerden 1990’lara kadar oyunlara Rusya ve Amerika arasındaki soğuk savaşın izlerinin yansıdığı görülmüş, 1980 Moskova Oyunları ve 1984 Los Angeles Oyunları bu konunun belirgin olarak yaşandığı Olimpiyatlar olmuştur.”* (Doralp ve Barkul, 2011: 125). 1936 Berlin Olimpiyatı örneğinde yine görülmüş, spor, siyaset, propaganda ve ideoloji ilişkisi bu Olimpiyat boyunca açık bir şekilde hissedilmiştir.

Şekil 2. Berlin Olimpiyat Oyunu Açılış Görüntüleri – Olimpiyat meşalesi statta (Dünya Bülteni, 2012).

1-16 Ağustos 1936 tarihinde gerçekleştirilen Berlin Olimpiyatında olimpik ruha uymayan gelişmeler yaşanmıştır. Bu olimpiyat II. Dünya Savaşı öncesinde yapılan son olimpiyat olup o sırada spora politika karıştırılmıştır (Doralp ve Barkul, 2011: 128).

1936 Berlin Olimpiyatı o zamanki Almanya’da uygulanan Nazi rejiminin bir gövde gösterisine dönüştürülmek istenmiştir. Açılış merasiminden itibaren Alman Nazi ideolojisi varlığını hissettirmiştir. Yukarıda Şekil 2’de merasim yerinde Nazi bayrakları görülürken, aşağıda Şekil 3’te Berlin oyunlarındaki bir tören sırasında, Alman seyircilerin tribünlerde topluca kendi dillerinde “Wir gehören Dir” (Biz size aitiz) cümlesini yazdıkları görülmüştür. Bunlar Alman Nazi ideolojisinin 1936 Olimpiyat Oyunu üzerindeki gölgesinin dışavurumlarıydı (Holokost Ansiklopedisi, 2017).

Şekil 3. 1936 Berlin Oyunları’ndaki Bir Tören Sırasında, Alman seyirciler Adolf Hitler’e hitaben “Wir gehören Dir” (Biz size aitiz) cümlesini söylüyor (Holokost Ansiklopedisi, 2017).

Olimpik ruha uygun olarak spor meydanlarında siyaset etkisinin görülmemesi önem taşımaktadır. 1936 Berlin olimpiyatında spora siyaset karıştırılarak olimpik ruhtan uzaklaşmıştır (Doralp ve Barkul, 2011: 128). Meşhur Alman lider Adolf Hitler’in önderliğinde Nasyonal Sosyalist İşçi Partisi, nasyonal sosyalizm olarak da bilinen nazizm politikasını uygulamakta ve üstün Alman ırkını oluşturma peşindeydi. Nazizm, Almanya’da Hitler tarafından ortaya atılan bir siyasi akım ve yönetim sistemiydi. Irkçılığın siyasi hareketler içinde boy göstermesi Almanya’da ilk olarak

Nasyonal Sosyalizm ile başlamıştır (Asker, 2012: 80). XIX. ve XX. yüzyıllar dünyada yeni ideolojilerin yaratıldığı ve tatbik sahası bulduğu devirler olmuştur. Bu ideolojilerden ikisi Nasyonal Sosyalizm ve Faşizm'dir (Gürkan: 155). Nasyonal Sosyalizm ırkçı bir akım ve örgütlenmeydi. Aşırı milliyetçilik üzerine kurulan bu siyasi akımın temel felsefeleri; sosyalizm, milliyetçilik, ırkçılık, anti-semitizm ve popülizm oluşmaktaydı (Kızılırmak, 2014: 2). Böylece bu olimpiyat Hitler'in güttüğü nazizm politikası ile ırkçılık anlayışının gölgesinde gerçekleşti.

Şekil 4. Hitler Olimpiyat Oyunlarını Seyrederken (Şalom, 2015).

Tüm kaygılara rağmen 1936 Berlin Olimpiyatı o zamana kadarki en büyük katılımı gerçekleştirdi. Oyunlara 49 ülkeden 4000 atlet katıldı ve 19 spor dalında yarıştı (Doralp ve Barkul, 2011: 128). Olimpiyat oyunlarını, Nasyonal Sosyalist yeni Almanya'nın kendisini dünyaya takdim etmesi için fırsat olarak gören Hitler de izlemiştir (Şahin, 2010: 76). Başını Hitler'in çektiği, 20.yy.da ortaya çıkmış bir ideoloji olan nasyonal sosyalizm(ya da Faşizm)in en önemli özelliği, çağdaş siyasal ideolojiler içerisinde devleti yücelten bir ideoloji olmasıydı (Con, 2008: 1). Hitler'in gizli amacı nazizm yönetimi altında ideolojilerinin yükselen gücünü tüm dünyaya kabul ettirmek ve (Nasyonal Sosyalist) partinin propagandasını yapmaktı (Şahin, 2010: 76).

Aslında önceleri olimpiyat düzenleme fikrine sıcak bakmayan Nasyonal Sosyalistler sonradan bu fikirlerini değiştirmişlerdir. Çünkü Nasyonal Sosyalistler böyle büyük bir organizasyonu ülkelerinde düzenlemenin kendi politikalarının propagandası için iyi bir araç olabileceğinin farkına varmıştır. Ayrıca düzenleyecekleri olimpiyat dünya kamuoyunda kendileriyle ilgili oluşan olumsuz yargıları silebilirdi. Böylece Alman Nasyonal Sosyalistleri en iyi şekilde oyunları düzenleme çabası içine girmişlerdir; *“Berlin’in ev sahibi olmasının kesinleşmesiyle çalışmalarına hız veren Nasyonal Sosyalistler, 20 milyon marklık bir bütçeyle altyapı ve demiryolu ulaşımı çalışmalarını genişletmişler, ırkçı ve Yahudi karşıtı söylem içeren her türlü propaganda malzemesini görünmez kılmaya özen göstermişler ve bu konuda Alman basınını da uyarılmışlardır.”* (As, 2016: 190-191).

Almanya’da yapılan Nasyonal Sosyalizm ya da kısaca Nazizm ırkçı bir örgütlenmeydi. Almanya’nın tarihinde böyle başka örgütlenmeler de olmuştur. Ortak noktaları üyelerinde Cermen soyundan gelme özelliği aramaları olmuştur (Asker, 2012: 80). Nazizm ideolojisinin temelinde ırkçılık, üstün Alman ırkı inancı vardı. *“Hitler, dünyada eşit olmayan ve belli bir hiyerarşiye göre sıralanan ırkların yaşadığına inanıyordu. Ona göre, insanlık tarihi ırklar arası mücadelelerle açıklanabilirdi.”* (Yakarçelik: 392). 1936 Berlin Olimpiyatı boyunca bu ideolojinin göstergeleri, oluşumun lideri Hitler, Nazi subayları, Alman seyirciler ve sporcular elinde de sunulmuştur.

Şekil 5. Helene Mayer Berlin Olimpiyatı’nda Madalya Töreninde Nazi Selamı Verirken (Gazete Bilkent, 2016).

Yukarıda Şekil 5’te bir Alman bayan eskrimci olan Helene Mayer’in olimpiyat oyunlarında ödül töreni sırasında Nazi selamı vermesi görülmektedir.

Spor-siyaset-propaganda ilişkisine geçmiş tarihten örnekler verilebilmektedir. 1936 Berlin Olimpiyatı buna bir örnektir. Burada yapılmak istenilen sporun popülaritesini kullanarak Alman resmi ideolojisinin tanıtım yerine çevirmektir. Nazi Almanya(Nasyonal Sosyalist Almanya)’sı bu olimpiyat vesilesiyle kendi politika ve ideolojilerini dünyaya dikte etmeyi düşünüyordu. Politikanın bir iktidar bilimi olduğunu ileri süren görüşe göre iktidarın olduğu her yerde politikadan bahsedilebilecektir ve iktidar en mükemmel şekline devlet örgütlenmesi içinde ulaşmaktadır. Tanımlarına bakıldığında, bu görüşte olanlar kavramı bu doğrultuda “insan ve toplumları yönetme sanat ve faaliyetleri” olarak tanımlamaktadır. İkinci bir tanımlı “devletleri yönetme bilimi” şeklinde yapılmaktadır (Mızrak ve Temiz, 2009: 79-80). Bu ikinci tanımlı politik devlet işlerini yürütme, düzenleme anlamına gelmektedir. Siyaset ya da politika devlet işlerini yürütme ve düzenlemede benimsenen görüş, anlayış ve yöntemlere dayanmaktadır. Dönemin Almanya’ında “Nasyonal Sosyalizm” olarak adlandırılan politika izlenmiştir. 1936 Berlin olimpiyatı, bu politikalarının etkilerinin gözlemlendiği ve spora siyasetin karıştırıldığı ilk olimpiyat oyunudur. Propaganda (devlet yönetiminde) benimsenin görüş veya anlayışı başkalarına tek yönlü iletişimlerle tanıtmak, benimsetmek ve yaymak amacıyla sözle, yazıyla ve benzeri türlü araçlar ve yollarla gerçekleştirilen her türlü çalışmayı içermektedir (Uçkaç Altun: 26). Propaganda iletişimin siyasi alanda yapılanı olarak düşünülebilir. Propaganda amacıyla bilgi (mesaj) yayımında çeşitli araçlardan ve yöntemlerden yararlanılabilmektedir. Yapılma amacı kamuoyunu ve toplumu ikna etmek ve etkilemek suretiyle belirli bir düşünceyi asimile ve aktive etmedir (Armağan: 417). En genel anlamıyla propaganda, bilginin yayılması eylemidir, çok kere bu abartılı ya da yanlış yapılır, planlı ya da resmi yollarla yapılır, ve özellikle siyasi gruplar tarafından kamuoyunu etkilemek için yapılır. Literatürde propaganda kavramı değişik şekillerde tanımlanmaktadır. Örneğin; Jacques Ellul’a göre “psikolojik bakımdan bütünleştirilmiş ve belirli bir düzen içerisinde yapılaşmış bir kitlenin eyleme katılmasını sağlamak amacıyla örgütlenmiş bir grubun psikolojik araçlardan yararlanarak uyguladığı yöntemlerin bütünüdür.”. Göksel’e göre “bir

kişi, bir kuruluş ya da fikir hakkında olumlu ya da olumsuz ortam yaratılması ya da mevcut ortamın sürekliliğini sağlaması için kamuya ya da topluluğa doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak fayda sağlamak için haber, fikir, öğreti ve özel çağrılarının yazılmasıdır.” (Geçikli: 265, 267). Başka bir tanımı da propagandanın; *“Temelinde çok sayıda insanın düşünce ve davranışlarını etkilemek amacını taşıyan, önceden planlanmış, genellikle politik mesajlar bütünüdür.”* şeklinde yapılmaktadır (Kızılırmak, 2014: 4). Hitler Almanya’sının “Nasyonal Sosyalizm” politikasının propagandasının yapılmak istendiği 1936 Berlin Olimpiyatı örneğinde yine görülen spor olayları ile propaganda ilişkisi kurulmaktadır. Alman Nasyonalist Sosyalistleri, 1936 olimpiyatlarını parti propagandalarının bir aracı olarak kullanmışlardır (Şahin, 2010: 76). Bir başka ilişkili kavram ideoloji ise bir öğretiyi oluşturan, ülkü olarak benimsenebilen ve davranışlara yön veren düşünceler bütünüdür. Yapılan geniş kapsamlı bir tanımına göre; *“ideoloji, insan ve toplumun (ya da toplumsal bir alt-birimin) geliştirdiği, insan, toplum ve evrene ilişkin kapsamlı bilişsel (cognitive) ve ahlaksal inanç sistemlerinin bir biçimidir.”*. Dar kapsamlı bir tanımına göre ise ideoloji; *“belirli bir biçimde düşünmeyi ve davranmayı haklı çıkarmak ya da düşünce ve davranışları belirli bir biçimde etkilemek işlevini taşıyan inanç, tutum ve düşünceler demetidir.”* (Ergil: 69). Bu ikinci tanımından çıkarılabilen, ideolojik etkilemeyle belirli bir biçimde ve yönde düşünen tekdüze topluluklar ortaya çıkacağıdır. Berlin Olimpiyatı sırasında Alman nazizm ideolojisinin dışarıdan algılanan, kendini öne çıkaran fakat diğerlerini dışlayan ve hazmedemeyen düşünce sistemi gözlenmiştir.

1936 Berlin Olimpiyatı, Alman nazizm ideolojisinin propaganda yerine çevrilmek istendiğinden, Hitler ve nazizm ideolojisinin mensupları kendi ülkelerinden sporcuların müsabakalarda başarı göstermelerine çok önem veriyordu. Dolayısıyla Almanya ve Almanyalı sporcular bu olimpiyata çok iyi hazırlanmıştır (As, 2016: 190). Çünkü Alman sporcuların oyunlarda alacakları birincilikler Nazi Almanya’sının gücünü tüm dünyaya gösterecekti. Müsabakalarda elde edilecek başarılarla 1936 Berlin Olimpiyatı Alman resmi ideolojisinin gövde gösterisine dönüşecekti. Alman sporcuların başarıları aynı zamanda Alman “Üstün Irkı”nın göstergesi olacaktı. Bunun için yarışmalarda Alman sporcuların başarısına ihtiyaç

vardı. Fakat işler Almanya'nın beklediği gibi gitmeyecekti; "Hitler'in "üstün ırk" tezini kanıtlama çabasının bir ürünü olan oyunlar; -başta 100, 200, 4x100 m. ve uzun atlamada, Alman rakiplerini de geçerek 4 altın madalya kazanan Jesse Owens olmak üzere- ABD'li sporcuların başarılarına sahne olmuştur." (As, 2016: 191-192). ABD'nden sporcuların bu olimpiyattaki başarısı Hitler'i hayal kırıklığına uğratmış ve sonucunda oyunları takip ettiği stadi terk etmesine sebep olmuştur. Bu olay spor tarihine geçmiştir (Yıldıran, 2014: 569).

Spor kavramı içerisinde öne çıkan *Fair Play*, bir ahlak kavramı olarak kabul edilmekte olup, hoşgörü, centilmenlik, erdemlilik, haklara saygı, iyiyi ve güzeli takdir etme, dürüstlük ve eşitlik gibi insani özellikleri içermektedir. Böylece fair-play sporun özünü oluşturmaktadır (Pehlivan, 2004: 49). Fair Play, diğer ülkelerin sporcularına saygılı olmayı da gerektirmektedir. Fair Play ruhu ile hareket etmek, kazananı hangi ülkeden olursa olsun alkışlamayı ve tebrik etmeyi gerektirmektedir. Hitler olimpiyat oyunlarında yüksek performans ve başarı gösterecek olan Amerikalı bir atletin başarısını, yarışı birinci bitirmesini hazmedemeyerek stadi terk etmiştir. Bu atlet Jesse Owens idi. Bu gelişme 1936 Berlin Olimpiyatı'na damga vuran olay olmuş ve uluslararası kamuoyunun büyük tepkisine yol açmıştır.

Şekil 6. James Cleveland "Jesse" Owens Madalya Töreninde (Gazete Bilkent, 2016).

Yukarıda Şekil 6'da Owens madalya töreninde görülmektedir. Arkasında görülen Alman sporcu ise ödül töreni sırasında Nazi selamı vermektedir.

1.3.3. Spor ve Diplomasi

Devletlerin diplomasi faaliyetleri içinde spor diplomasisi de önem kazanmaktadır. Dünyada Soğuk Savaş boyunca Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) ve demir perde ülkeleri sanat ile birlikte spora ve sporda başarıya çok önem vermiş, önemli sporcular yetiştirmiş ve yetiştirdikleri sporcular düzenlenen uluslararası büyük spor organizasyonlarında madalyaları toplamıştır. O dönem SSCB ve demir perde ülkelerinden sporcuların uluslararası spor organizasyonlarındaki bu başarıları, SSCB ve yandaş devletlerinde benimsenmiş olan, uygulamakta oldukları komünizm ideolojisinin gücü gibi gösterilmek istenmiştir. Komünizm dünyada XX. yüzyılda doğmuş, gelişmiş ve dünyada büyük akisler yaratmış olan bir ideolojidir (Gürkan: 155). SSCB ve Demirperde ülkeleri örneğinde, devletlerin spor münasebetiyle güttükleri (ideolojik) emelleri uluslararası diplomaside hassas bir konuyu oluşturmaktadır. Spor-diplomasi ilişkisi böylece kurulmaktadır. Günümüzde de yeni kamu diplomasisi anlayışı içinde spor diplomasisi ayrı bir alan olarak önemini arttırmaktadır.

1.3.4. Olimpiyat Oyunlarının Uluslar Arası İlişkilere Etkisi

Dünyada dört yılda bir düzenlenen olimpiyat oyunlarının uluslararası ilişkilerde pozitif ya da negatif etkilerinin oluşabildiği, 1936 Berlin Olimpiyatı örneğinde negatif etkileri ve sonuçları ile görülmektedir. Pozitif etkileri konusunda ise aşağıda açıklanan her ulustan insanları bir araya getirme ve kaynaştırma fonksiyonu, dünyaya 'barış' getirme fonksiyonu ve ulus devletleri tanıtmaya fonksiyonundan söz edilebilmektedir (Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi: 64).

1.3.4.1. Her Ulustan İnsanları Bir Araya Getirme/ Kaynaştırma Fonksiyonu

Olimpiyat oyunları vesilesiyle dünyanın her yerinden devletlerin sporcuları ve toplulukları, oyunların düzenleneceği ülkenin şehrine gelmekte, birbirleri ile

tanışmakta, etkileşmekte, kaynaşarak paylaşım göstermektedirler (Olimpiyatkomitesi.org.tr: 2). Bu, kültürlerarası bir anlama ve kavrama yoluyla dünya kardeşliği fikrinin (idealinin) gelişip olgunlaşmasına götürmektedir. Bu yönde bir gelişme olimpiyatların dünyaya 'barış' getirme idealinin gerçekleşmesini de desteklemektedir. Daha başta böyle değerler belirlenmiştir. Modern olimpiyat oyunlarının fikir babası Baron de Coubertin'dir. Ona göre modern olimpiyatlar "evrensel bir bakış/anlayış, kardeşlik ve barış" gibi üç önemli değerın yaygınlaşmasına aracılık edecekti. Nitekim bu değerler setinin, olimpiyat oyunlarını diğer büyük spor olaylarından ayırdığı söylenebilmektedir (Şahin, 2010: 74).

1.3.4.2. Dünyaya 'Barış' Getirme Fonksiyonu

Olimpiyatlar fikri etrafında bazı idealler belirlenmiştir; dünya kardeşliği ve dünyada barış gibi. Olimpiyatların bugün geldiği noktada özellikle eşitlik ve kardeşlik gibi değerlerin simgesel olarak kalıcı hale getirildiği görülmektedir. Olimpiyatların simgesi olarak kullanılan, birbiri içine geçmiş olan beş yüzük/halkanın her biri ayrı bir kıtayı temsil etmektedir. IOC'nin resmi sitesinde yer alan bilgilere göre de "*yüzüklerin tamamıyla birbirinin aynı olduğuna dikkat edilmelidir. Yüzüklerin iç içe geçmesi, bir anlamda, kıtaların ve bu kıtalardan gelen atletlerin birliğini temsil etmektedir. Soldan sağa doğru, mavi, sarı, siyah, yeşil ve kırmızıdan oluşan bu yüzüklerin, her birisinin ayrı bir kıtayı temsil ettiğine ilişkin bilgiler ise gerçeği yansıtmamaktadır.*" (Şahin, 2010: 74). Böylece sporda birlik, beraberlik ile dünya kardeşliği (birliği) olgusu yerleştirilmeye çalışılmaktadır.

Sporun özünde ayırıştırmak değil birleştirmek vardır. Kavgayı değil, onun karşısında sevgiyi ve barışı yerleştirir spor. Bu nedenle spor tüm dünyada sevilmektedir. Spor organizasyonlarının düzenlenme amaçları arasında sporun sevdirmesi, yaygınlaştırılması ve sporcuların fiziki ve psikolojik gelişimlerinin sağlanması vardır. Müsabakalarda sporcuların Fair-Play ruhuna uygun, hileye başvurmadan dürüstçe yarışmaları gerekmektedir. Kaybettikleri zaman sporcuların yenilgiyi hazmedip kabullenebilmeleri gerekmektedir (sporcu erdemi). Müsabakalarda kaybeden sporcular kazanan sporcuları tebrik etmektedir. Sporcular sporun ruhuna uygun biçimde hareket etmekte, birbirine düşmanca değil, dostça

müsabakalara çıkmaktadırlar. Böylece sporcular pozitif tutum ve davranışları ile dünyaya iyi örnek (model) oluşturmaktadırlar. Çeşitli spor dallarında sporcuların birbirleri ile centilmence yarıştıkları olimpiyat oyunlarının böylelikle dünyaya barış getirme fonksiyonu önemli bulunmaktadır. Uluslararası Olimpiyat Komitesi Antlaşması'nda, Olimpizmin temel ilkeleri arasında Olimpizm hedefi de sporu insanlığın uyumlu gelişimine sunmak, insanlığa saygının korunmasına yönelik barışçıl bir toplumun oluşmasını sağlamak şeklinde açıklanarak, yer almıştır (Olimpiyatkomitesi.org.tr: 2).

1.3.4.3. Ulus Devletleri Tanıtma Fonksiyonu

Olimpiyat oyunlarının ulus devletleri tanıtma fonksiyonu da önemlidir. Olimpiyatı düzenleyen ülkenin şehrine dünyanın her yerinden devletlerin sporcuları ile birlikte vatandaşları da gelmektedir. Düzenleyen şehrin doğal, tarihi ve kültürel zenginliklerinin tanıtılması işlevini görerek şehrin turizm ve ekonomisine katkıları olmaktadır. Böylece kentin gelişmesi için bir fırsat oluşturmaktadır (Doralp ve Barkul, 2011: 123). Ayrıca olimpiyat oyunları süresince değişik uluslardan insanlar birbirini tanıma imkânı elde etmektedir. Farklı toplumlar ile kültürlerin tanınması gerçekleşmektedir. Böylece olimpiyatların önce düzenleyen şehri/devleti daha sonra da katılan devletleri tanıtma fonksiyonu olmaktadır. Olimpiyatlar bir global yarışma olmakla birlikte bir global iletişim biçimidir/platformudur (Çalık Topuz, 2016: 16). Küre boyunca katılan her devlete böyle katkıları söz konusu olmaktadır.

Sonuçta başta olimpiyata ev sahipliği yapan ülke olmak üzere katılımcı devletlerin dünyada tanınması/tanıtılmasını sağlamaktadır olimpiyat oyunları. Olimpiyatın düzenlendiği şehre ve ülkeye sporseverlerin ilgileri toplanmaktadır. Düzenleyen şehrin tanıtımı ile birlikte ülke tanıtımında da etkili rol oynamaktadır; ülkenin turistik coğrafi, tarihi ve kültürel zenginliklerinin bu şekilde tanıtılma imkânı doğmaktadır. Ülkelerinin olimpiyat oyunları vesilesiyle tanıtımı ulus devletlerde çok önemli algılanmaktadır. Sporcuların başarılı olduğu oranda ülke imajı yükselerek tanıtım olanağı artmaktadır. Olimpiyat oyunları vesilesiyle bir imaj yarışı yapılmaktadır (Doralp ve Barkul, 2011: 124). Bu nedenle olimpiyat oyunlarında müsabakalarda sporcuların elde edecekleri dereceler önem arz etmektedir. Başarılı

olan sporcular ülkelerinin tanıtımını sağlamaktadır. Başarı ile orantılı ülke imajı yükselmekte, ülkenin popülaritesi artmakta ve ülkeye uluslararası kamuoyunun ilgi ve sevgisinin artması olanağı doğmaktadır. Bu sözü edilenler, spor üzerinden yeni kamu diplomasisi uygulamasının amaçlarını oluşturmaktadır. Bunun için uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapmak ya da böyle organizasyonlara katılmak ve bu organizasyonlarda başarı elde etmek yoluyla ülkenin uluslararası kamuoyuna tanıtılması, benimsetilmesi, sevdirmesi ile yabancı kamuoyunun ülkenin tarafında/yanında saf tutmasının sağlanarak ulusal hedeflere daha kolay ulaşılması amaçlanmaktadır. Kamu diplomasisi içinde spor diplomasisi böylece önemi artan bir alanı oluşturmaktadır.

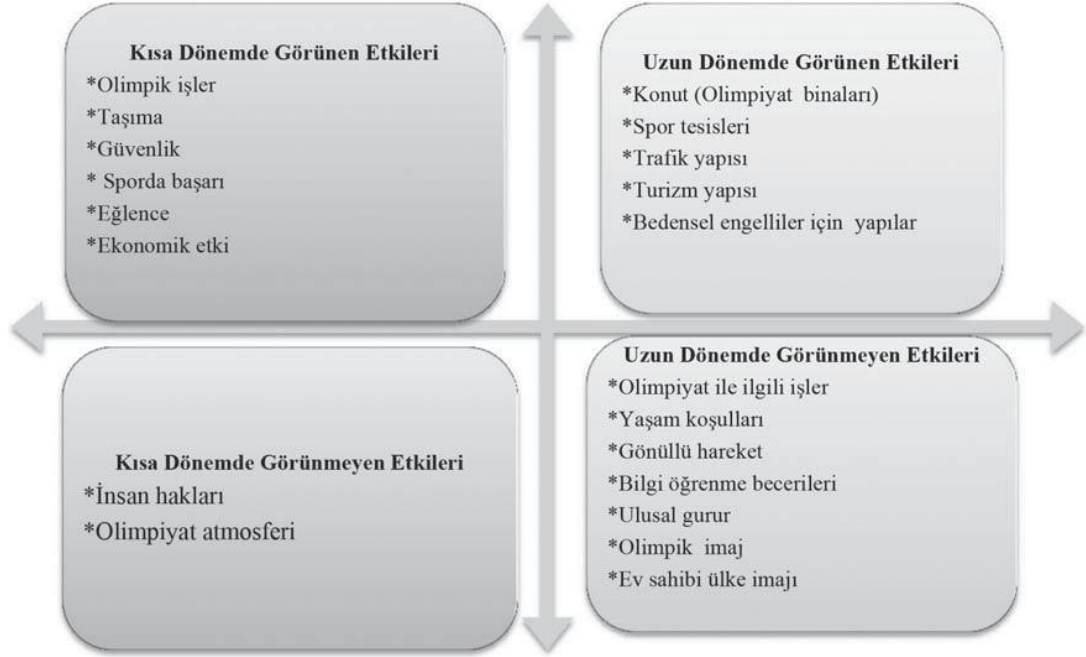
Olimpiyat oyunlarının düzenlendiği şehirde ticari fonksiyonu da önemlidir. Oyunlar boyunca olimpiyatın düzenlendiği şehirde ticari hayat canlanmaktadır. Hem ülkenin yerli halkı hem de ülkeye gelen yabancı sporcu ve ahalî bir yandan spor müsabakalarını izlerken diğer yandan temel ihtiyaçlarını karşılamak için alışveriş yapmaktadırlar. Böylece bölgede ticaret ve yerel ekonominin canlanmasını sağlamaktadır.

Olimpiyatın düzenlendiği şehirde oyunlar boyunca turizm canlanmaktadır. Olimpiyata ev sahipliği yapan şehre gelenler burada uzun süre konaklamaktadırlar. Şehrin altyapısı yeniden gözden geçirilmektedir. Eksikler varsa hızla tamamlanmaktadır. Yollar, ulaşım olanakları elden geçirilmektedir. Kültür ve sağlık tesisleri ile ilgili düzenlemeler yapılmaktadır. Çevre ile ilgili düzenlemeler yapılmaktadır. Oyunlar için ihtiyaç olacak spor kompleksleri ile diğer ilave yapılar inşa edilmektedir. Olimpiyat oyunları için yapılan alt yapı ve tesis yatırımları ile ortaya çıkarılanlar oyunlar bittikten sonra da kullanılmaktadır. Böylelikle olimpiyatı düzenleyen ülkeye ve ülkenin şehrine birçok faydası olmaktadır. Hazırlık döneminde yapılan yatırımlar ve Olimpiyat oyunları döneminde ortaya çıkan ekonomik gelişmelerin, çoğaltan etkisi ile çoğalarak kazanımların daha da önemli boyutlara ulaşmasına katkı sağladığı bildirilmektedir. Olimpiyatları düzenlemenin 1980'lere kadar ev sahibi ülkelere önemli ölçüde ekonomik yük getirdiği düşünülmüş olsa da, bu durumun 1984 Los Angeles Olimpiyat oyunları ile değiştiği, Amerika'nın bu

şehrinde yapılan oyunlarda 215 milyon Sterlin kazanç elde edildiği belirtilmektedir. Bundan sonra Olimpiyat oyunları ülkeler açısından önemli bir ekonomik kazanç kaynağı olmuş ve düzenleyen ülkede ekonomik gelişmeyi desteklemiştir (Yıldız ve Ayas Aydın, 2013: 269-270).

Olimpiyat oyunlarının istihdam etkisi olmaktadır. Oyunlara hazırlıklarla birlikte istihdam artışı olmakta, böylelikle işsizliğin azalmasında katkısı olmaktadır. Bu katkısı, yerel ve genel ekonomide görülen büyük bir faydadır. Çünkü işsizlik tüm dünyada, her ülkede büyük bir ekonomik ve sosyal problem olarak bildirilmektedir. Ulus ekonomilerde işsizliği azaltmak için çareler aranmaktadır. Toplumlarda işsizliğin hem ekonomik hayatta hem de sosyal hayatta etkisi hissedilmektedir (Yeşilyurt Temel ve Yapraklı, 2015: 1).

Olimpiyat oyunlarının düzenlendiği şehre kısa ve uzun vadeli etkileri aşağıda Şekil 7’de açıklanmaktadır. Buna göre şehirde taşımacılığa, şehrin güvenliğine, eğlencesine, ekonomisine, konut (Olimpiyat binaları), trafik, turizm yapısına, sosyal yaşamına, vb. etki yapmaktadır.

Şekil 7. Olimpiyatların Ana Şehirlere Kısa ve Uzun Vadeli Etkileri (Yıldız ve Ayas Aydın, 2013: 275).

Olimpiyatı düzenlemek ülkenin itibarı ve marka değeri açısından ayrıca çok önemlidir. Bunun için 1936 Berlin olimpiyat oyunlarının açılışının yapılacağı devasa bir stadyumu Almanlar inşa etmişlerdir. Berlin'in 1936 olimpiyatı için ödüllendirilmesi kararı 1931 yılında IOC tarafından verilmiştir. Bu tarih Adolf Hitler ve Nazi partisinin güce yükselmesinden iki yıl öncesidir. Mevcut Alman Stadyumunun modernizasyonu için başlangıç planlarında kapasitesi yalnızca 30,000 olarak tutulmuştu. 1933'te, bu belirlenene karşı Werner March (mevcut stadyumun yaratıcısı Otto March'ın oğlu), çelik ve betonarmeli 80,000 kişi izleyici kapasiteli modern bir yapıyı önermiştir. IOC onun planını 1933 yılının haziran ayında kabul etmiştir. Berlin Olimpiyat Stadyumu örneğinde belirli yapılar zamanın karakterini ve inşa edildikleri yeri anlatmaktadırlar. Bu stat 1936 Berlin Olimpiyat oyunlarının en önemli ögesi görevini görmüştür. Bu stadyum aracılığıyla, oyunlarla birlikte, Naziler uluslararası topluluğa Alman gücünün bir itina-ya-ınşa edilmiş imajı, prestiji ve ihtirası ile gösterilmiştir. Hesaplı politik güdüler, bu olimpik yapı ile ilişkili her tür mimari kararı ve Stadyum ile çevresi örneğinde bir politikayı (ki Yahudileri, Çingeneleri ve diğer arî olmayan ırkları dışlamaktaydı) takip eden formu şekillendirmiştir. Sonradan gelen on yıllar süresince Stadyum onu yaratan politiklardan daha fazla yaşamış, bir Nazi göstermeliğinden popüler bir spor mekânına dönüşmüştür. Bununla birlikte hem kendisinin mimarisi hem de Olimpik Stadyum tarihi ile kendisinin nahoş geçmişi ile silinemez bir biçimde bağlı olarak geride kalmaktadır. Almanlar 1936 Berlin Olimpiyat oyunlarına çok iyi hazırlanmışlar ve her ayrıntıyı düşünmüşlerdir. Çünkü Hitler ve ırkçı Naziler bu spor organizasyonunu Nazi ideolojisinin gücünü ve prestijini tüm dünyaya göstermek için bir araç olarak görmüşlerdir. Bu Olimpiyat eşi benzeri görülmemiş bir uluslararası sahne ile Nazileri gösterecekti. Dünyaya Roma İmparatorluğu geleneğindeki emperyal bir gücü göstermek niyetindeydiler. Bunun için abidevi bir stadyuma ihtiyaçları vardı. March'ın modernist stadyumu bu vizyon ile tamamıyla bağdaşmamaktaydı. Hem abidevi ölçek noksanı vardı hem de neoklasik form ki bu Hitler'in mimari estetiği için zemin işlevi görmekteydi. Rivayete göre stadyum üzerine tartışma Hitler'i Olimpiyat Oyunlarını tümüyle iptal etme tehdidinde bulunmaya kadar götürecekti. Tek Albert Speer'in çalışmaları ile Oyunlar kurtarıldı; kendisi stadyumun neoklasik cephesini iddia edildiğine göre tasarladı. Speer'in

tasarımı 120,000 koltuk kapasiteli idi, çelik bir çerçeve kaplıydı sade taş ayaklarda ve sıra sütunlar Nazi mimarisini karakterize ediyordu, Hitler'in daha büyük hevesini karşılayacak kadar yeterince büyük değildi: bir hem de büyük stadyum 400,000 koltuk ile Nuremberg'de yeri saptanmaktaydı ve Olimpiyat Oyunları için yer hizmeti edecekti ebediyen Tokyo'daki 1940 Oyunlarının ardından. Bununla birlikte, bir ara tedbirdi Hitler kabul etmek isteyecekti (Kohr, 2003: 1-2). Almanlar 1936 Berlin Olimpiyat oyunlarını yukarıdaki açıklananlarla en ince detayına kadar düşünmüşler ve planlara dökmüşlerdir. Almanlar kendi ideolojilerini dünyaya tanıtmak ve benimsetmek için oyunlar boyunca medyayı da çok etkili bir biçimde kullanmışlardır.

Olimpiyatların düzenlendiği ana şehirlere kısa ve uzun vadeli etkileri içinde ev sahibi ülke imajı da söylenebilmektedir (Yıldız ve Ayas Aydın, 2013: 275). Olimpiyatlar ile ülke imajı arasında ilişki vardır. Uzun dönemde görünmese de algılanmaktadır. Ülke imajı, bir ülkenin dışarıdan (diğer ülkelerde) görülen, algılanan resmidir. Ülke imajı ve imaj çalışmaları sporda, uluslararası ilişkilerde ve diğer alanlarda önemli bulunmaktadır. Olimpiyatı düzenlemek, düzenleyen ülkenin mevcut imajının daha da geliştirilmesine olanak tanıdığı gibi, 1936 Berlin Olimpiyat oyunları örneğinde oyunlarda yaşanabilen olaylarla ülke imajının daha da kötüleşmesine sebep olabilmektedir. Kötüleşen imajı tamir etmek uzun yıllar almaktadır.

Bir başka faydası, Olimpiyat oyunlarının düzenlendiği ülkenin şehrinin markalaşmasında katkısı olmaktadır.

Buraya kadar, genelde spor organizasyonları, özelde de olimpiyat oyunlarının uluslararası ilişkilerdeki önemi ve etkileri açıklanmıştır. Bir sonraki bölümde ise devletlerarası diplomaside eskiden benimsenen yaklaşım olan geleneksel diplomasi karşısında yeni kamu diplomasisi anlayışının yükselişe geçmesi ve pratiklerinin yapılmaya başlanması ile bu yeni diplomasi anlayışında spor diplomasinin yeri ve önemi açıklanmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. YENİ KAMU DİPLOMASİSİ ANLAYIŞI İÇERİSİNDE SPOR DİPLOMASİSİNİN YERİ VE ÖNEMİ

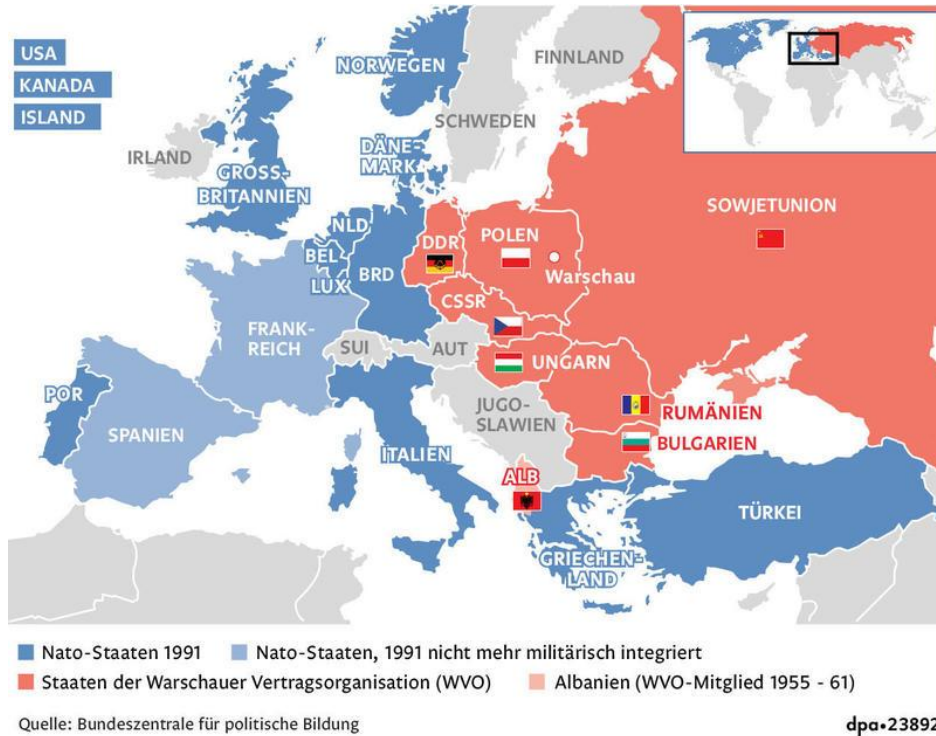
2.1. Diplomasinin Değişen Yüzü

Devletler arasında Soğuk Savaş boyunca yapılan diplomasi, yani geleneksel diplomasi anlayışından zamanın gereklerine uyan kamu diplomasisi anlayışına zamanla geçilmiştir.

2.1.1. Soğuk Savaş Döneminde Diplomasi

Soğuk Savaş dönemi 1945 ila 1990 yılları arasındaki dönemi kapsamaktadır. O dönemin iki süper gücü ABD ve SSCB'dir. Bu dönem Batı Blok'u ile Doğu Blok'u ülkeler arasındaki uluslararası siyasi ve askeri gerginliklerin en üst seviyeye tırmandığı dönemdir. Soğuk Savaş döneminin başlangıcı ABD'de Harry Truman'ın başkan olmasıdır (Kissinger, 2000: 466). Bu dönemde ABD'nin izlediği dış politikaya bakıldığında, Truman'ın izlediği tahdit politikasının ABD'nin dış politikasının temelini oluşturduğu görülmüştür. Bu politikanın amacı SSCB'nin Doğu Avrupa'dan Batıya doğru genişlemesini engellemek ve Komünist devletlerin saldırısı durumunda ABD'de sadece sınırlandırılmış bir güçle karşı koymaktı (Ülker Erkan, 2010: 183). Bir yanda ABD ve müttefik devletleri ile NATO (North Atlantic Treaty Organization/ = Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü) Batı Blok'unu oluştururken, diğer yanda SSCB ve müttefik devletleri ile Varşova Paktı Doğu Blok'unu oluşturmaktaydı. Varşova Paktı komünizm idaresi ile yönetilen devletlerden oluşmaktaydı. O zamanda Varşova Paktı dışında komünist devletler de vardı (Şekil 8). Burada sözü edilen Batı Bloku, Soğuk Savaş döneminde ABD ve onun müttefiklerini tanımlamak için kullanılan terimdir. Doğu Bloku, Sovyet Bloku ya da Demir Perde de Soğuk Savaş döneminde SSCB ve onun Doğu ve Merkez Avrupa'daki müttefiklerini tanımlamak için kullanılan terimdir. Doğu Bloku, 1947 yılında Silezya Konferansı ile kurulmuştur. Doğu Bloku'nda yer alan devletler askeri, siyasi ve ekonomik alanlarda işbirliği yapmaktaydı. O dönemde ABD'nin müttefikleri şunlardı;

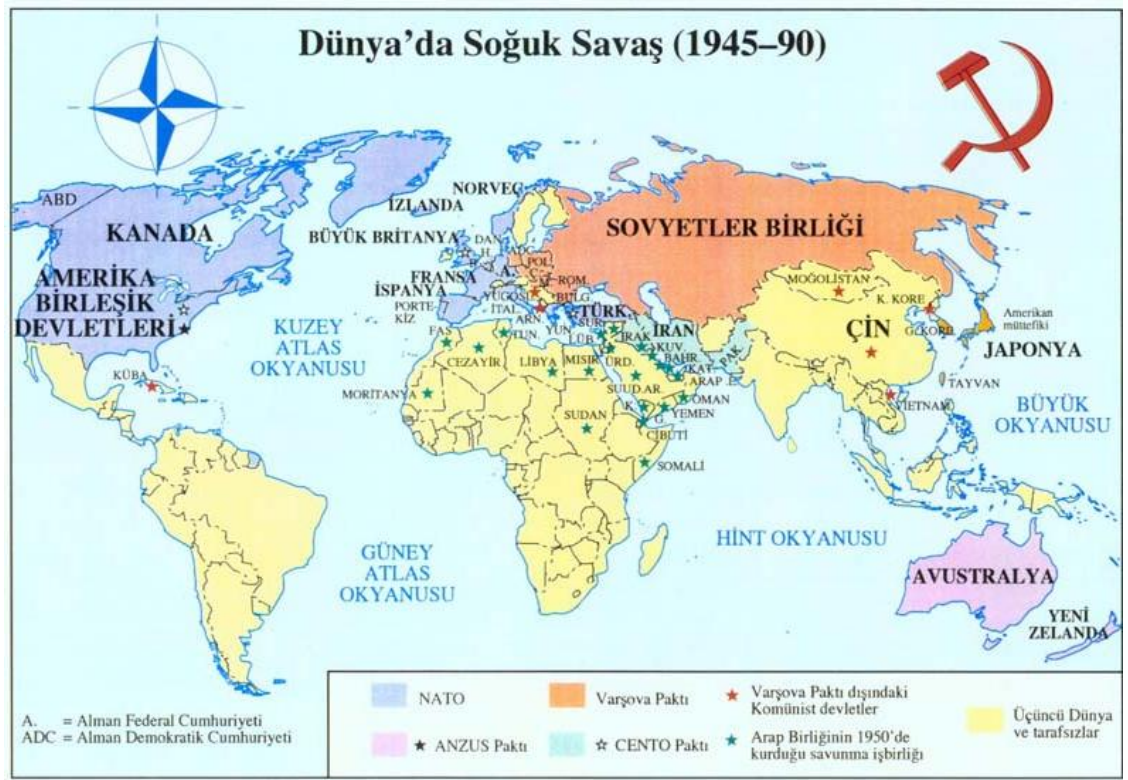
- İngiltere,
- Fransa,
- Batı Almanya,
- Hollanda,
- Belçika,
- Türkiye de Yunanistan ile birlikte bu bloka dahil olmuştur.

Şekil 8. Demirperde Ülkeleri – Harita üzerinde koyu mavi renkte görülen devletler 1991 yılında NATO’ya üye devletlerdir. Daha açık mavi renkte görülen devletler NATO üyesi devletlerdir fakat 1991’de daha NATO’nun askeri kanadına entegre olmamışlardır. Harita üzerinde bordo renkte görülen devletler ise Demirperde ülkeleridir (Rhein-Zeitung, 2017).

Demirperde ülkeleri deyimini İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra ortaya çıkmıştır. O dönemde SSCB yanında saf tutan Demirperde ülkeleri de şunlardı;

- Doğu Almanya,
- Yugoslavya,
- Arnavutluk,
- Bulgaristan,
- Çekoslovakya,
- Macaristan,
- Polonya,
- Romanya,
- Çin,
- Kuzey Kore
- Küba.

Şekil 9. Dünya’da Soğuk Savaş (1945-90).

Dünyada Soğuk Savaş boyunca devletler arasında yapılan diplomasinin belirgin bazı özellikleri vardır. Soğuk Savaş boyunca devletler arasında yapılan diplomasinin özellikleri şunlardır;

- Diplomasi kuvvetini ülkenin askeri, politik ve ekonomik gücünden almaktaydı.

- Hükümetlerin dış politikaya ilişkin kararları ile diplomatlar elinde uygulanmaktaydı.

- Yabancı ülkelerde lobi faaliyetlerine önem verilmekteydi.

- Katı bir diplomasi anlayışı mevcuttu. Öyle ki Stalin'e göre diplomasi, kuvvetlerin kıyaslamasını ortaya koymak için yapılan daha geniş ve kaçınılmaz olan kavga'nın bir evresinden başka bir şey değildi (Kissinger, 2000: 470).

Devletler arasında diplomasi oldukça katı bir şekilde uygulanmaktaydı. Dünyada Soğuk Savaş dönemi boyunca uygulanan böyle bir katı diplomasiden, esnek diplomasi anlayışına ve pratiklerine yani kamu diplomasisine zamanla devletler geçmişlerdir.

2.1.2. Geleneksel Diplomasiden Kamu Diplomasisine Geçiş

Zaman geçtikçe, dünyada her alanda olan büyük değişimler ve bu değişimlerin beraberinde getirdiği yeni ihtiyaçlarla devletler arası diplomaside de yeni bir anlayış hakim olmaya başlamıştır. Kamu diplomasisi olarak adlandırılan bu yeni diplomasi anlayışı, geleneksel diplomasiden aşağıda açıklanan farklı alanları/uygulamaları içinde barındırmaktaydı;

- Akademik ve kültürel mübadele diplomasisi,

- kültürel diplomasi,

- spor diplomasisi,

- vatandaş diplomasisi,

- kurumsal diplomasi,

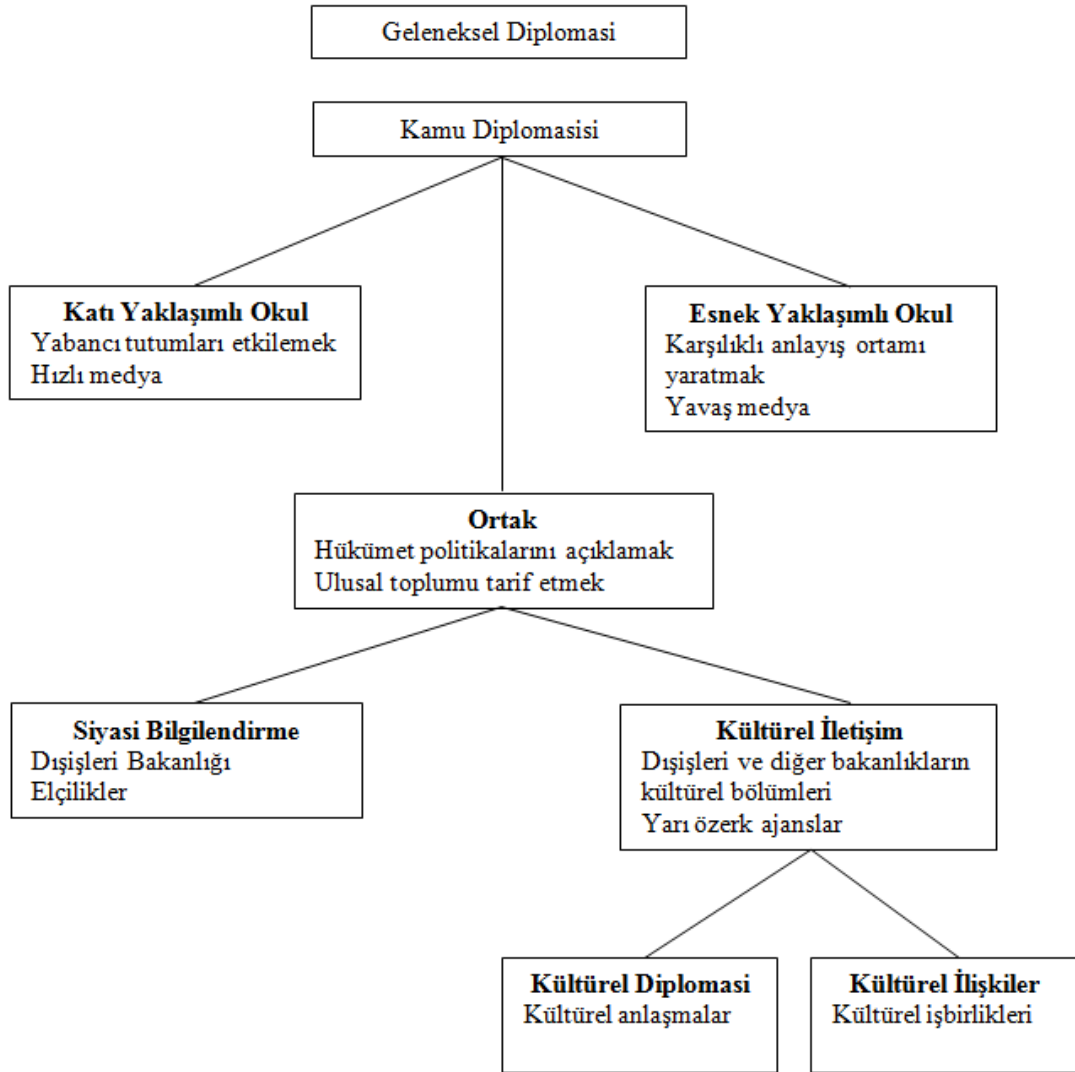
- bir kamu diplomasisi yöntemi olarak dış yardımlar (Purtaş, 2013: 2).

2.2. Kamu Diplomasisi Kavramı ve Tanımı

Kamu diplomasi kavramını dünyada ilk kez 1965 yılında Edmund A. Gullion dile getirmiştir. Gullion'a göre kamu diplomasisi; "kamuoyu davranışlarının dış politika teşkilinde ve icrasındaki tesiri" olup (Demir, 2014: 4), kamu diplomasisi uluslararası ilişkilerin geleneksel diplomasi dışındaki aşağıda açıklanan alanlarını kapsamaktadır:

- Hükümetler tarafından yabancı ülkelerde kamuoyu sağlanması,
- Özel kuruluşlarının diğer ülkelerinkilerle etkileşimde bulunması,
- Dış ilişkilerin aktarımı ve bunun politika üzerindeki etkisi,
- Diplomatlar ve yabancı meslektaşları arasında iletişim sağlanması
- Kültürler arası iletişim süreci (Akçadağ: 2).

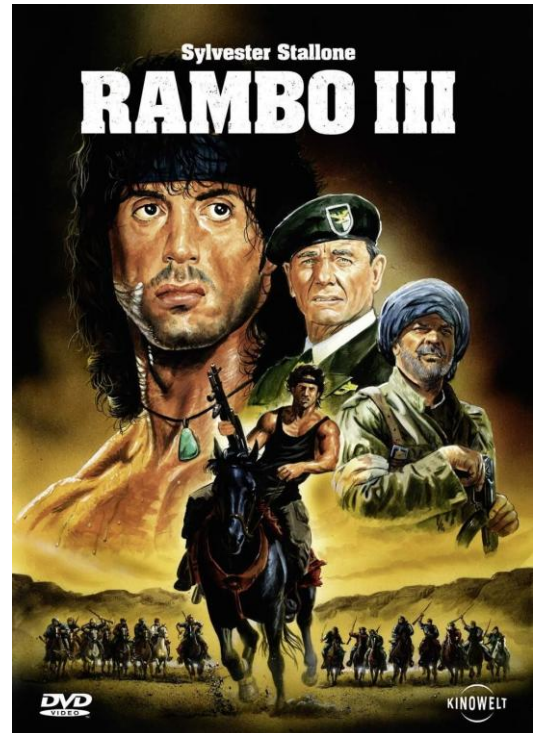
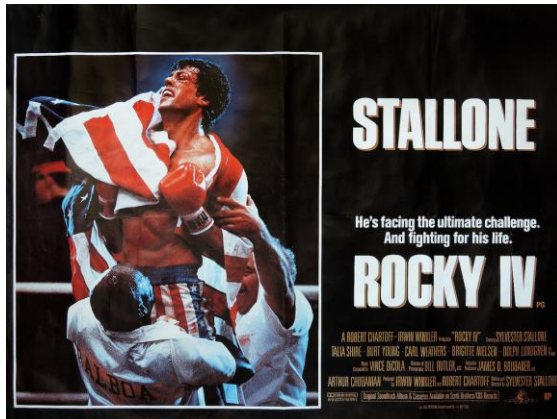
Kamu diplomasisi kavramı, yabancı ülkelerin kamuoylarının hükümetler tarafından bu amaçla kullandıkları çeşitli araçlarla etkilenmesi ile gönüllü olarak onlara kendi politikalarını benimsetme çabalarını içermektedir. Yabancı sivil kamuları ve onları gönüllü olarak etkilemeyi hedeflediğinden bu yeni diplomasi tarzı, sivil diplomasi veya gönüllü diplomasi olarak da adlandırılmaktadır. Kamu diplomasisinin uygulamaları artık sadece devletler ve hükümetler tarafından değil, bunların yanında hükümet harici organizasyonlar ve medyanın da ilgili süreçlerde rol aldığı farklı aktörler elinde yürütülmektedir (Demir, 2014: 3). Aşağıda Şekil 10'da kamu diplomasisinin kavramsal çerçevesi çizilmektedir.

Şekil 10. Kamu Diplomasisinin Kavramsallaştırılması (Sancar, 2012: 148).

Yukarıda Şekil 10'dan görüldüğü gibi kamu diplomasisinde kültürel iletişimlerle beraber kültürel anlaşmalara ve kültürel işbirliklerine önem verilmektedir. Kültürel iletişimler kamu diplomasisinde önemli bir yumuşak güç (soft power) unsuru olarak kullanılmaktadır. Yumuşak güç kavramını Joseph S. Nye icat etmiştir. Sert güç kavramı bir aktörün ekonomik ve askeri olanaklarını kullanarak başka bir aktör veya aktörlerin davranışları üzerinde değişiklik yapabilme veya nüfuz sağlayabilme becerisi iken, yumuşak güç kavramı bir devletin askeri ve ekonomik gücünden ziyade kültürünün cazibesi ile uluslararası platformda istediğini alma kabiliyetini ifade etmektedir. Nye, "bir aktörün havuç ya da sopalara başvurmadan, işbirliği yaparak ya da çekicilik unsurlarını kullanarak istediklerini

yaptırabilmesini, yumuşak güç olarak adlandırmıştır.” (Çavuş: 24). Yumuşak güç teriminin ortaya çıkışı kamu diplomasisi açısından önemli bir yenilik olarak görülmektedir. Teoriye göre bir ülke dünya politikasında arzu ettiği neticeleri başka ülkeler onun peşinden gitmek istediği, onun değerlerine hayran olduğu, onun refah ve açıklık seviyesine erişmeyi arzuladığı için de alabilmektedir. Gücün bu yönüne, istediği şeyi başkalarının da arzu etmesini temin etmeye, yumuşak güç adı verilmektedir. Yumuşak gücün başkalarının tercihlerini şekillendirme kabiliyetine dayandığı söylenmektedir (Demir, 2014: 5, 8-9). Yumuşak gücün kaynaklarını başkalarına cazip geldiği yerlerde kültür, siyasi değerler (demokrasi, barışın ve insan haklarının gelişmesine yardımcı olma) ve dış politikalar (yabancı ülkelere yönelik politikalar ve onlara sağlanan destekler) oluşturmaktadır. Bu çerçevede ABD, demokrasi, bireysel hürriyet gibi vb. kendi kültürünün değerlerini dünyaya tanıtıp benimsetmeye çalışmaktadır. Uluslararası spor müsabakaları da popüler kültür çerçevesinde kabul edilip, değerlendirilmektedir.

Şekil 11. Amerikan Sineması ile Kültürünün Dünyada Yayılmaya Çalışılması (Kayani, 2016).

Gücün üç çeşidi ya da yönü askeri güç, ekonomik güç ve yumuşak güçtür. Askeri güçte temel davranışı engellemek/caydırmak ve himaye etmek oluşturmaktadır. Ekonomik güçte, ikna etmek ve baskı uygulamak temel davranışı oluşturmaktadır. Yumuşak güçte ise temel davranışı, cazibe/çekim oluşturmak ve gündemi belirlemenin oluşturduğu görülmektedir. Askeri güç, ekonomik güç ve yumuşak güç'te asıl geçerli olanlar şunlardır;

Askeri Güç'te;

- Tehdit etmek
- Gözdağı vermek
- Baskı uygulamak.

Ekonomik Güç'te;

- Harcamalar
- Yaptırımlar uygulamak.

Yumuşak Güç'te ise;

- Değer vermek
- Kültür faaliyetleri
- Politika oluşturmak
- Kurumların önem ve etkisi (Ünal Erzen, 2012: 154).

Tablo 2. Gücün Üç Çeşidi (Sancar, 2012: 29).

	Davranışlar	Öncelikli Değerler	Hükümet Politikaları
Askeri Güç	Baskı Caydırma Önlem	Tehditler Güç	Zorlayıcı Diplomasi Savaş İşbirlikleri
Ekonomik Güç	Tahrik Baskı	Ödemeler Yaptırımlar	Yardım Rüşvet Yaptırımlar
Yumuşak Güç	Cazibe Gündem Oluşturma	Değerler Kültür Politikalar Kuruluşlar	Kamu Diplomasisi İki Yönlü ya da Çok Yönlü Diplomasi

Tablo 2'den görüldüğü gibi askeri güç, ekonomik güç ve yumuşak güçte davranışlar, öncelikli değerler ve hükümet politikaları değişmektedir.

Basit bir tanımlama ile kamu diplomasisi hükümetlerin dış kamulara yönelik gerçekleştirdiği bilgilendirme çabalarını içermektedir (Yağmurlu, 2007: 16). Kamu diplomasisi hükümetlerin yabancı kamuoylarını istenilen doğrultuda bilgilendirmek ve etkilemek amacıyla yürüttükleri çabalardır (Purtaş, 2013: 4). Kamu diplomasisinde kullanılan teknik ve metodlar şunlardır;

- 1) Dinleme,
- 2) Müdafaa,
- 3) Kültürel Diplomasi,
- 4) Mübadele Diplomasisi,
- 5) Uluslararası Yayıncılık
- 6) Psikolojik Mücadele.

Kamu diplomasisinde kullanılan bu teknik ve metodlara Tablo 3'te açıklık getirilmektedir. Buna göre bir dinleme tekniği olarak yabancı ülkelerde kamuoyu araştırmaları yapılmaktadır. Mübadele diplomasisi kapsamında, eğitim mübadele programları devreye sokulmaktadır. İngiliz yayın kuruluşu BBC (British Broadcasting Corporation/ = İngiliz Yayın Kuruluşu)'nin İngilizce dilinden başka dillerde, yabancı ülkeler ve halklarını hedefleyerek, çok sayıda ülkeye yönelik yaptığı FM (Frequency Modulation/ = Frekans Modülasyonu) Radyo yayınları vardır. BBC'nin bu yayınları da uluslararası yayıncılığa örnek teşkil etmektedir. BBCTürkçe, Türkiye'ye yönelik de yayın yapmaktadır (<http://www.bbc.co.uk/turkish/freq.shtml>).

Tablo 3. Kamu Diplomasisinde Kullanılan Teknik ve Metodlar (Demir, 2014: 29-41).

Dinlemek	Bir aktörün (oyuncunun), yurtdışındaki kamu ve görüşleri hakkında veri toplayıp ve derleyip, bu veriyi politikasını ya da daha geniş manada kamu diplomasisi yaklaşımını buna göre yönlendirerek uluslararası çevreyi yönetme teşebbüsünde bulunmasıdır. Bu amaçla yabancı ülkelerde kamuoyu araştırmaları yapılmaktadır.
Müdafaa	Bir oyuncunun, belirli bir politikayı, fikri veya sıklıkla alakadar hususları, yabancı kamu hafızasında/düşüncesinde aktif bir şekilde desteklemek için, uluslararası iletişim faaliyeti icra ederek, uluslararası zemini yönetme teşebbüsüdür.
Kültürel Diplomasi	Bir aktörün, kültürel kaynaklarını ve başarılarını ülke dışına aktararak uluslararası çevreyi yönetme teşebbüsüdür.
Mübadele Diplomasisi	Bir aktörün, bir çalışma ve/veya kültürel etkileşim süreci için vatandaşlarını yabancı ülkelere göndererek ve karşılığında yabancı ülkelere insanları kabul ederek uluslararası zemini yönetme teşebbüsüdür. Eğitim mübadele programları bu çerçevede bulunmaktadır.
Uluslararası Yayıncılık	Bir oyuncunun (aktörün), dış politikaya <u>angaje olmak</u> için, radyo, televizyon ve internet teknolojilerini kullanarak uluslararası çevreyi yönetme teşebbüsüdür.

BBC HOMEPAGE | NEWS | SPORT | WORLD SERVICE Contact Us | Help | Text Only

BBC TÜRKÇE

Ana Sayfa
Türkçe Bölümü
Hakkında
Görüş ve
Önerileriniz

BBC WORLD NEWS
Russians in Ukraine 'by accident'
US alarm at air strikes on Libya
Sherlock in triple Emmy Awards win

BBC RADIO
TÜRKİYE SAATİYLE KISA DALGA FREKANSLAR (KHz)

0700-0730*	6010, 9865
1100-1200**	9410, 11780
1800-1900***	5875, 9530, 12010
2230-2300*	7115, 9670

07:00 - 07:30 (P.tesi-Cuma)
18:00 - 19:00 (Hergün)
22:30 - 23:00 (P.tesi-Cuma)

*Pazartesi-Cuma | **Pazar | ***Hergün

İngilizce Yayınlar
LIVE NOW
07:00 GMT - World Briefing
NEXT
08:00 GMT - World News

Görüş ve önerileriniz için
Email: tr@bbc.co.uk
Mektuplarımız için:
Turkish Service, Bush House, PO Box 76, Strand, London, WC2B 4PH
Tel: + 44 20 7557 2667
Fax: + 44 20 7497 0157

OTHER BBC SITES
AZƏRİ
EĞAHNIKA
LEARNING ENGLISH
LONDON LIVE

BBC WORLD SERVICE
РУССКАЯ СЛУЖБА
MUNDO
بي بي سي أولمپين
中文网

NTV Radyo FM frekansları
BBC Türkçe Yayınlar Bölümü'nün yayınlarını, Türkiye'de FM bandından NTV Radyo'dan canlı dinleyebilirsiniz. İllere göre FM frekansları için NTV logosuna tıklayın.

^^Başa Dön

Türkçe
Ana Sayfa | Türkçe Bölümü Hakkında | Görüş ve Önerileriniz
Frekanslarımız | Programlarımız

© BBC World Service, Bush House, Strand, London WC2B 4PH, UK.

Diğer Dil Servisleri: ▼
Git

Şekil 12. BBC Türkçe Yayınları (<http://www.bbc.co.uk/turkish/freq.shtml>).

Kamu diplomasisi kavramının içeriğini daha aydınlatmak için amaç ve hedeflerine açıklık getirmek gerekmektedir. Kamu diplomasisinde amaç, bir ülkenin yapacağı iletişimlerle kendisini yabancı ülkelerdeki kamuoylarına tanıtmayı ve onları etkilemek ve kendi yanına çekmek olmaktadır. Geleneksel diplomasi faaliyetleri diplomatlar elinde icra edilirken, yeni kamu diplomasisi anlayışında çok farklı aktörler işin içine girmektedir. Bir ülkenin resmi kurumları tarafından yapılan dış tanıtımlara, ülkenin özel kuruluşları, sanatçıları, müzisyenleri, sivil toplum örgütleri vb. kesimlerin de katkı yapabildiği görülmektedir. Yani hükümet dışında çok çeşitli aktörler de ilgili süreçlere katkı yapmaktadır.

Tablo 4. Kamu / Diplomasi Oryantasyonu (Kurtuluş, 2014: 46-47).

KAMU (PUBLIC)	DİPLOMASİ (DIPLOMACY)
Hükümet dışı	Hükümet
Uygulayıcılar	Dışişleri Uzmanları
Gayri resmi ilişkiler	Resmi, dikkatli, bilimsel
Aktif kamu	Pasif kamu ya da izleyici kitle
Karşılıklı anlayış	Anlayış
Diyaloga yönelik, fikirlerin mübadelesi	Tek yönlü bilgilendirici
İki yönlü simetrik iletişim	İki yönlü asimetrik iletişim
Kaynağın davranışında değişim	Kaynağın davranışında değişim yok

Yukarıda Tablo 4'ten kamu diplomasisinin özellikleri ile geleneksel diplomasiden farkları görülmektedir. Buna göre geleneksel diplomasi faaliyetleri hükümet ile dışişleri uzmanları elinde yapılırken, kamu diplomasisinde ilgili süreçlere hükümet dışındaki çeşitli aktörler ile uygulayıcılar da katılmaktadır. Geleneksel diplomasinin karşısında kamu diplomasisinde gayri resmi ilişkiler kurulmaktadır. Geleneksel diplomaside pasif kamu ya da izleyici kitle söz konusu iken kamu diplomasisinde kamu aktif hale geçmektedir. Ayrıca kamu diplomasisi karşılıklı anlayışa dayandırılarak yapılmaktadır (Kurtuluş, 2014: 46-47).

Aşağıda Tablo 5'te de geleneksel diplomasi ile kamu diplomasinin bir karşılaştırılması verilmektedir. Tablo incelendiğinde geleneksel diplomasinin çatışma ve gerilimlerden beslenirken, kamu diplomasisinin onun karşısında barışı öne çıkarttığı görülmektedir. Amaçlarda da farklılık vardır. Geleneksel diplomaside amaç hedef kitlelerde davranış değişikliği yaratarak politik değişim sağlamak iken, kamu diplomasisinin amacı ülkenin dışarıda politik ve ekonomik çıkarlarını yükseltecek uygun çevre ve olumlu izlenim yaratmaktır. Geleneksel diplomasi ikna ve kamuların idaresi stratejisini takip ederken, kamu diplomasisi ilişki kurmak/geliştirmek ve

kamularla kaynaşmayı strateji olarak benimsemektedir. Yine kamu diplomasisinde iki yönlü iletişimlerle diyaloglar önem kazanmaktadır (Yağmurlu, 2007: 16).

Tablo 5. Geleneksel Diplomasi ile Kamu Diplomasisinin Karşılaştırılması (Yağmurlu, 2007: 16).

	Geleneksel Kamu Diplomasisi	21. Yüzyıl Kamu Diplomasisi
Ortam	Çatışma, gerilimler	Barış
Amaç	Hedef kitlelerde davranış değişikliği yaratarak politik değişim sağlamak	Ülkenin dışarıda politik ve ekonomik çıkarlarını yükseltecek uygun çevre ve olumlu izlenim yaratmak
Strateji	İkna Kamuların idaresi	İlişki kurmak ve geliştirmek Kamularla kaynaşmak
İletişimin yönü	Tek yönlü iletişim Monolog	İki yönlü iletişim Diyalog
Araştırma	Çok az	Bilimsel araştırma, geribildirim değerlendirmesi
Mesajın içeriği	İdeolojiler Çıkarlar	Düşünceler Değerler
Hedef kitle (kamular)	Hedef ülkenin genel kamusu	Sınıflandırılmış kamular
Kanal	Geleneksel kitle iletişim araçları	Eski ve yeni kitle iletişim araçları
Bütçe	Kamusal kaynaklar	Kamusal ve özel ortaklıklar

Yukarıda Tablo 5'ten görüldüğü gibi stratejileri, iletişimin yönü, araştırma, mesajın içeriği, hedef kitle (kamular), kanal ve bütçe oluşturulurken kullanılan kaynaklar itibariyle de geleneksel diplomasi ile kamu diplomasisi birbirinden farklılaşmaktadır.

Literatürde değişik yazarlarca yapılmış olan kamu diplomasisi tanımları vardır. Örneğin;

- Kavram ilk kez 1965 yılında, ABD’de, uluslararası kültürel propaganda ve basın faaliyetlerini tanımlamak için kullanılmıştır.
- Manheim (1990) kamu diplomasisini, “devletlerin uluslararası kamuoyunu veya seçkinlerinin düşüncelerini ülkenin çıkarları doğrultusunda etkileme çabaları” olarak açıklamıştır.
- Snow (2009)’a göre “geleneksel olarak kamu diplomasisi, devletlerin küresel kamuyla konuşmasıdır ve ulusal amaç ve dış politikayla ilgili destek sağlamak için bilgilendirme, etkileme ve ilgi çekmeye yönelik faaliyetleri içerir.” (Yağmurlu, 2007: 13-14).

Kavram ile ilgili yapılan önceki açıklamalar ve tanımlarından kamu diplomasisinin bazı özellikleri ortaya çıkmaktadır. Buna göre;

- Kamu diplomasisi bir iletişim sürecidir.
- Kamu diplomasisi bir bilgilendirme faaliyetidir.
- Kamu diplomasisi yapan devletin çıkarına hizmet etmektedir. Kamu diplomasisi yapılarak ulusal amaç ve dış politikayla ilgili destek sağlanmak istenmektedir.
- Kamu diplomasisi bir ikna çabasıdır.
- Kamu diplomasisi ile hedeflenen yurtdışındaki kamulardır.
- Kamu diplomasisi ile yurtdışındaki kamular etkilenmeye çalışılmaktadır.
- Kamu diplomasisi ile hedef kitlelerin duygu ve düşüncelerinde değişim yaratılmak amaçlanmaktadır.

- Kamu diplomasisinin propagandadan farkı zorla değil gönüllü olarak (kendilerinin istemesiyle) hedef kitlelerin etkilenmeye çalışılmasıdır.
- Kamu diplomasisi yapılarak yabancı kamuoylarının bir devlete ilgisi çekilebilmektedir.
- Kamu diplomasisi yumuşak gücün bir aracı olarak görülmektedir (Yağmurlu, 2007: 16).

Kamu diplomasisinin diğer bazı özellikleri de şunlar olarak açıklanmaktadır;

- Kamu diplomasisi köklü ilişkiler inşa etmektedir.
- Kamu diplomasisi ulusal çıkarların tanıtımıdır.
- Kamu diplomasisi hükümetlerin iletişim politikasıdır.
- Kamu diplomasisi dış politikanın yönlendirilmesidir.
- Kamu diplomasisi geleneksel diplomasinin dışındadır.
- Kamu diplomasisi kültürel diyalogun kapısını aralamaktadır.
- Kamu diplomasisi ülkelerin imajını şekillendirmektedir.
- Kamu diplomasisi algılama yönetimi sanatıdır.
- Kamu diplomasisi uluslar arası ortamı yönetmektedir.
- Kamu diplomasisi fikirlerin dolaşımını sağlamaktadır.
- Kamu diplomasisi doğru bilgiyi yaymaktadır (Kamu Diplomasisi Enstitüsü, 2017).

Dünyada geleneksel diplomasi anlayışından kamu diplomasisi anlayışına dönülmesine sebep olan birtakım önemli gelişmeler olmuştur. Bu gelişmelerin

başında küreselleşme gelmektedir. Küreselleşme dünyada her alanda yaptığı değiştirici/dönüştürücü etkilerle bilinmektedir. Dünyada küreselleşmenin sonucunda SSCB ve komünizm ideolojisi ile birlikte geleneksel diplomasiin gücü de çökmüştür. Küreselleşme sonrasında öne çıkan kavramlar/değerler ise demokrasi, özgürlükler, katılım gibi kavramlar ve diplomasi alanında da yeni kamu diplomasi kavramı/anlayışı olarak belirtilebilmektedir.

2.3. Dünyada Geleneksel Diplomasi Anlayışından Kamu Diplomasi Anlayışına Dönülmesine Sebep Olan Gelişmeler

Dünyada geleneksel diplomasi anlayışından zamanla kamu diplomasi anlayışına geçilmesinde etkili olan birtakım önemli olaylar arasında şunlardan bahsedilebilmektedir;

- İki kutuplu dünya düzeninin sona erışı: Dünyada Soğuk Savaş boyunca bir tarafta ABD'nin başını çekip ona bağlı devletlerin olduğu, diğer yanda SSCB'nin başını çekip ona bağlı devletlerin bulunduğu iki kutuplu bir dünya düzeni vardı. Kapitalist devletlere karşı komünist devletlerin mücadelesi ile geçen bu dönemin sona ermesiyle dünyada katı diplomasi uygulamalarından daha esnek diplomasi uygulamalarına geçilmiş, kamu diplomasiinin pratiklerinin yapıldığı dönem başlamıştır. Dünyada ilk kamu diplomasi uygulamaları Soğuk Savaş dönemine dayandırılmakta, Amerikan ve Batı değerlerinin ve kurallarının demir perde ülkeleri olarak adlandırılan Doğu Avrupa ülkelerine yayılmasına yönelik ikna faaliyetlerini içerdiği bildirilmektedir (Yağmurlu, 2007: 14). Soğuk Savaş döneminde bloklar arası rekabet kültürel diplomasi üzerinden sürdürülerek daha yıkıcı yeni bir dünya savaşının ortaya çıkmasını engellemiştir. Doğu Bloku'nun çözülmesi ve SSCB'nin dağılmasında Batı'nın etkin kültürel diplomasi etkili olmuştur (Purtaş, 2013: 3). ABD'nin o zamanlar popüler kültürel cazibesini kullanmasının SSCB karşısında Soğuk Savaş kazanmasında önemli bir etkisinin olduğu söylenmektedir (Demir, 2014: 18).

- Küreselleşme: Küreselleşme dünya insanların tek bir dünya toplumu ve küresel toplum biçimini aldığı süreçlere işaret etmekte olup, tüm dünya çapındaki toplumsal ilişkilerin bir yoğunlaşması (Ertekin: 68), ve dünya toplumlarının birbirine benzemesi olarak açıklanmaktadır (Aydemir ve Kaya, 2007: 261). Küreselleşmenin, politik, ekonomik, teknik, kültür-sanat gibi yönleri (boyutları) vardır. Dünyada küreselleşme sonrasında devletler arasında politik, ekonomik, teknik, kültürel vb. alanlarda yapılan etkileşimler artmıştır. Evrensel bazı değerler öne çıkmıştır. Küreselleşme her alanda değiştirici/dönüştürücü etkilerde bulunmuştur. Diplomasi alanını da dönüştürmüştür. Spor, günümüzde üç küresel değerden biri olarak kabul edilmektedir. Olimpiyat fikri etrafında olimpiyat oyunları da başlı başına küresel bir olaydır.
- Yirminci yüzyılın ikinci yarısında dünyada çok önemli teknolojik icatlar yapılmış, böylece küresel iletişim çağına girilmiştir. Bu icatların başında internetin bulunması gelmektedir. İnternet bulunduktan ve yaygın şekilde kullanılmaya başlandıktan sonra komünizmle idare edilen devletler için tehdit oluşturmuştur.
- Dünyada küreselleşme ile beraber ulus devletlerde görülen özgürlük hareketleri sonucunda SSCB ve komünizm çökmüştür. Soğuk Savaş'ın en açık sembolü görülen Berlin Duvarı yıkılmış (Erk, 2013), Doğu Almanya Batı Almanya ile birleşerek tek Almanya devleti ortaya çıkmıştır. Yirminci yüzyılın ikinci yarısında teknoloji alanında yapılan önemli buluşlar dünyada küreselleşmeyi meydana getirmiş, teknolojik ilerlemeler devam ettirilerek o zamanki komünist devletler için büyük bir tehdit oluşturmaya başlamıştır. Öyle ki, bu konuda, televizyon ve sinemanın Berlin Duvarı'nı, 1989'da yıkılmasından çok daha önce delip geçtiği söylenmektedir (Demir, 2014: 18).

Şekil 13. Berlin Duvarı'nın Yıkılışı (Erk, 2013).

- Küreselleşme sonrası gelişmelerden biri de uluslararası örgütlerin artan önemi olmuştur. Birleşmiş Milletler örneğinde politika alanında örgütler, Dünya Ticaret Örgütü örneğinde ticaret alanında örgütler, IOC örneğinde de spor alanında örgütler koydukları kurallarla önem kazanmıştır.
- Ayrıca 1936 Berlin Olimpiyatı örneğinde geçmişte yapılmış olan, spor organizasyonları ve spor alanlarında günümüzde de spor-siyaset ilişkisinin

kurularak bir şekilde ortaya çıkabildiği görülen, veya potansiyel olimpizmin ve sporun ruhuna uymayan her türlü yapılan faaliyet (aşırı milliyetçi gösteriler, ideoloji yayımı, propaganda faaliyetleri gibi) belirtilebilmektedir (Uluslararası Olimpiyat Komitesi Antlaşması, www.olimpiyatkomitesi.org.tr).

1936 Berlin oyunları spor alanında etkileri ile bilinmekte ve öne çıkmaktadır. Bu oyunlardan pek çok ders çıkarılmış, spor alanlarına siyaset sokulmasının mahsurları açık bir şekilde anlaşılmıştır.

2.4. 1936 Berlin Olimpiyatı'nın Etkileri

Nazi Almanya'sı uluslararası bir spor olayını, kamu diplomasisi için kullanmaya çalışan ilk ülke olmuştur (Demir, 2014: 19). Bu bakımdan da 1936 Berlin oyunları bir ilktir. Bunun gibi pek çok ilke sahne olmuştur Berlin'deki oyunlar. 1936 Berlin olimpiyatından birtakım ders çıkarılmıştır. 1936 Berlin olimpiyatından çıkarılan bu dersler ile bu oyunların spor alanında yaptığı etkiler önemlidir. 1936 Berlin oyunları şu etkilerde bulunmuştur;

- Spor organizasyonlarına veya meydanlarına siyaset karışması/karıştırılması olimpizmin ve sporun ruhuna aykırıdır.
- Olimpiyatlar örneğinde spor organizasyonları ayrıştırıcı değil birleştirici fonksiyon görmelidir.
- Yarışmalar huzur içerisinde, dostça, kardeşlik ruhuyla ve tüm sporcular için eşit şartlarda yapılmalıdır.
- Spor meydanlarında her türlü ayrımcılık, ırkçılık yapılması vb. arzu edilmeyen gelişmeler sporun gelişmesinin önündeki büyük bir engeldir. Fair-Play gereğince başarılı olanlar alkışlanmalı ve takdir edilmelidir.
- Olimpiyatlar, dünyada huzur ve barışın tesis edilmesine hizmet etmelidir ("Olimpizm ideali").

- Başka ulusların halkları propaganda yoluyla zorla değil, spor meydanlarında ulusal sporcuların elde edecekleri başarılar ve rakiplere dostça muamele ve centilmence tutumları ile onları etkileyerek, diğer ulusların halklarının kendi istemeleriyle ve gönüllüce sağlanmalıdır (“günümüzde spor diplomasisinin hedefi”).

1936 Berlin oyunları Alman Nasyonal Sosyalistlerinin Nazizm ideolojisinin propagandası altında geçmiştir (Güngör, 2009: 40).

2.4.1. 1936 Berlin Olimpiyatı'nda Alman Nazi İdeolojisi Damgası

1936 Berlin oyunlarına Alman Nazizm ideolojisi damgasını vurmuştur. Oyunlar sırasında Nazi propagandasının göstergeleri her yerde görülmüştür (Pinsdaddy, 2017).

Şekil 14. 1936 Berlin Oyunları Sırasında Fark edilen Bir Nazi Propaganda Göstergesi (Hillenbrand, 2016).

Hitler’in başını çektiği Alman Nasyonal Sosyalistleri kendi ülkelerinden sporcuların bu oyunlarda yüksek başarılarını beklemekteydi. Asıl amaç kendi

sporcularının başarıları ile kendi ideolojilerinin gücünü dünyaya tanıtmaktı. Naziler bu oyunlar vasıtasıyla kendi propagandalarını yapmak istiyorlardı (As, 2016: 190).

Şekil 15. Hitler Atletizm Yarışlarını İzlerken ve İki Alman Sporcu Cirit Atmada Olimpiyat rekoru kırarak Altın Madalya Kazanan Tilly Fleischer ile Gümüş Madalya Kazanan Louis Kruger'in Başarıları (Hillenbrand, 2016).

1936 Berlin Olimpiyatı birçok ilke sahne olmuştur. Bu ilklerden biri oyunların ilk defa kaydedilmesi idi. Bir diğeri Alman lider Hitler'in atletizm yarışlarını izlediği stadi terk etmesine varacak olan gelişmelerdi (Yıldıran, 2014: 569).

2.4.2. Hitler Stadı Terk Ediyor

1936 Berlin oyunları sırasında, Amerikalı iki siyahi atletin atletizm yarışlarında elde ettiği yüksek başarıları karşısında Hitler'in oyunları izlediği stadi terk ettiği meşhur olay gerçekleşmiştir (Zeren, 1987: 63). Sözü edilen ABD'li sporcular Jesse Owens ve Cornelius Johnson'du.

Şekil 16. Oyunlarda Jesse Owens 100 metre Yarışında Hitler'in Önünde Olimpiyat Altın Madalyası Kazanırken (Hillenbrand, 2016).

Hitler'in burada yaptığı rakip ülkelerin sporcularına hoşgörüsüzlük ile onların başarısını hazmedemeyişi idi. Özellikle takımlarında zenci ve Yahudi sporcular olan ülkelere, başta ABD olmak üzere hoşgörüsüzlük yansıtılmaktaydı. Alman Nasyonal

Sosyalistleri aşırı ırkçı politikaları ile bilinmektedir. Bu ırkçı politikada zenci, Yahudi ve Çingenerler hedef olmaktadır. Berlin oyunları boyunca da bu ırkçı anlayış kendini ortaya koymuştur (Güngör, 2009: 40-41).

2.4.3. Yarışma ve Hoşgörüsüzlük

Sonuçta Alman Nasyonal Sosyalistler Berlin oyunları sırasında kendi sporcularına oldukları kadar diğer ülkelerin sporcularına hoşgörülü değildiler. Oyunlara Hitler'in atletizm yarışlarını izlediği stadi terk ettiği olay damgasını vurmuştur. Olimpiyatlara yakıştırılmayan fakat yaşanan bu olay sonrasında 1936 Berlin olimpiyatı olimpizm düşüncesine gölge düşürüldüğü yönünde çok eleştirilmiştir.

2.4.4. 1936 Berlin Olimpiyatı'na Getirilen Eleştiri: Olimpizm Düşüncesine Gölge Düşürüldü!

1936 Berlin olimpiyatına, buradaki oyunlarda “Olimpizm düşüncesine gölge düşürüldü!” eleştirisi getirilmiştir (Zeren, 1987: 63). Nasıl gölge düşürülmüştür sorusunun karşılığı olimpizm düşüncesinin içeriğine bakılarak aydınlanmaktadır. Olimpizm düşüncesinin temelinde tüm uluslardan sporcuların oyunlar vesilesiyle bir araya getirilerek ve yarıştırlarak, uluslar arasında sağlanacak etkileşimlerle, dünya halkları arasında birbirini anlama, benimseme ve sevgi ile dünya kardeşliği ve barışının tesis edilmesi vardır. Olimpiyat Komitesi kaynaklarında da belirtildiği gibi olimpiyat oyunları bireysel ya da takım etkinliklerinde sporcular arasında müsabakalardır, ülkeler arasında rekabet değildir (Olimpiyatkomitesi.org.tr: 5). 1936 Berlin oyunları ise, Almanya tarafından diğer ülkelerle yaptığı bir yarışa, rekabet mecrasına dönüştürülmüştü. Berlin'deki oyunlarda ortaya çıkan, Nazizm ideolojisinden kaynaklanan bir hoşgörüsüzlüktü. Dayatmacı ve ayrıştırıcı bu ideolojinin karşısında olimpizm düşüncesi ile sporun özünde/içeriğinde ise gönüllü ve birleştirici bir saygı, sevgi, kardeşlik duyguları ile hoşgörü vardı.

2.5. İdeoloji Kaynaklı Hoşgörüsüzlükten Anlama/İlişki Temelli Hoşgörüye Geçiş İle Dünyada Uluslararası İlişkilerde Benimsenen Yeni Diplomasi Anlayışı: Kamu Diplomasisi

Kamu diplomasisinin ayırt edici özelliklerinden biri, uluslararası kamuları zorla değil de gönüllü olarak etkilemeye yönelik olmasıdır. Böylece bu yeni diplomasi tarzı gönüllü diplomasi olarak da adlandırılmaktadır. Kamu diplomasisi, devletler tarafından birbirini karşılıklı anlama/anlayış zemininde yapılan diplomasi pratikleridir. Bunun için hoşgörü gerekmektedir. 1936 Berlin oyunları sırasında kaynağı Alman Nazi ideolojisi olan bir hoşgörüsüzlük Hitler ve Nazi Almanya'sı tarafından ortaya konulmuştur. 1936 Berlin oyunlarındaki böyle spor organizasyonlarında meydana gelmesi hoş karşılanmayan gelişmelerden sonra, devamında da dünyada meydana gelen büyük değişim ve dönüşümlerin etkisiyle yeni bir diplomasi tarzı olarak kamu diplomasisi öne çıkmıştır. Bu yeni diplomasi tarzında hoşgörü ön plandadır.

Kamu diplomasisinin başlıca amacı köklü ilişkiler inşa etmektir. Kamu diplomasisinin başlıca hedeflerini de şunlar oluşturmaktadır;

- Diğer ülkelerin ihtiyaçlarını, kültürlerini, insanlarını anlamak,
- bakış açılarını paylaşmak,
- yanlış algılamaları düzeltmek,
- ve ortak paydalar bulmak (Kamu Diplomasisi Enstitüsü, 2017).

2.6. Kamu Diplomasisinin Türleri

Kamu diplomasinin akademik ve kültürel mübadele diplomasisi, kültürel diplomasi, spor diplomasisi, vatandaş diplomasisi, kurumsal diplomasi ve dış yardımlar gibi uygulanma alanları ve yöntemleri aşağıda açıklanmaktadır;

- Akademik ve kültürel mübadele diplomasisi (Exchange Diplomacy): Bu kapsamda devletler arasında karşılıklı akademik ilişkilerin geliştirilmesi ile

çift yönlü akademik değiş tokuşlar gündeme gelmektedir. Akademik değişim programları devletlerin kamu diplomasisi uygulamalarının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bir devlette yapılan akademik ve entelektüel çalışmalara yabancı öğrenci ve araştırmacıların da katılması sağlanmaktadır. Böylece ülkeye gelen yabancı öğrenciler ve araştırmacıların araştırma konularında bir yandan uzmanlaşması sağlanmakta, diğer yanda ülkenin tanıtımına ve kültürel alışveriş hizmet etmektedir (Güzel, 2016: 355).

- Kültürel diplomasi: Kültürel diplomasi kamu diplomasisinin ayrılmaz bir parçasıdır. Devletler günümüzde kültürel diplomasi faaliyetlerine çok önem vermektedirler. Kültür-sanat alanındaki zengin birikimlerini uluslararası platformlara taşımak amacıyla kültürel diplomasi alanında stratejiler belirlemekte ve projeler üretmektedirler.

Şekil 17. 1915 Ermeni Olaylarının 100'üncü Yılında Kültür Bakanlığı Tarafından "Kültürel Diplomasi" Projesi'nin Hayata Geçirilmesi Kararlaştırılmıştır - Bu Proje ile Türk ve Ermeni gençler arasında "karşılıklı farkındalık" ın artırılması ve Ermeniler için büyük önem taşıyan kutsal mekanların restore edilmesi hedeflenmiştir (Akşam, 2015).

Kültürel diplomasi toplumlar arasında karşılıklı etkileşimin aracı olmaktadır. Kültürel diplomasi sayesinde kurulan iletişim ve diyaloglarla

halklar arasında karşılıklı saygı ve güven tesis edilmektedir (Purtaş, 2013: 2). Kültür, bir grubun (toplumun) geçmişten günümüze biriktirdiği/getirdiği kültür varlıklarının toplamıdır. Dilini, eğitim yöntemlerini, yeme içme adabını ve kullanılan araçları, giysilerini, gelenek-göreneklerini, inançlarını, ritüellerini, evlilik törenlerini, tarihi varlıklarını, müzik, edebiyat, görsel ve diğer sanatlarda bireysel ve topluluk icralarını ve yapımlarını, vb. kapsamaktadır. Kültürel değerler, devletlerin yumuşak gücünü oluşturmaktadır. Devletler bu yumuşak güçlerini dünyada tanıtmak için uluslararası kültürel etkiliklere katılmakta ve bu amaçla kendileri de projeler üretebilmektedirler. Kültürel diplomasi altında kültür-sanat faaliyetleri, müzik diplomasisi, dans diplomasisi, inanç diplomasisi ve moda diplomasisi gibi türleri belirtilebilmektedir.

- Spor diplomasisi: Spor diplomasisi, aslında kültürel diplomasi alanı içinde yer almaktadır. Sağlıklı yaşam için yapılan beden egzersizleri, spor alanında eğitimler ile yarışmacı sporcular yetiştirilmesi ve sportif yarışmalar belirli bir kültürün içinde şekillenmekte ve gelişmektedir. Spor, tüm dünyada sevilmekte ve popüler bulunmaktadır. Uluslararası spor müsabakaları da popüler kültür çerçevesinde kabul edilmektedir (Demir, 2014: 19). Spor diplomasisi içinde, iki veya daha fazla ülke arasında düzenlenecek olan resmi olmayan ya da resmi spor müsabakalarından ve ayrıca eğitim içerikli olanlar da dahil her türlü sportif organizasyondan söz edilebilmektedir. Örneğin bir ülkede sporcular yetişmesi için başka bir ülkenin o ülkeye vereceği antrenör, malzeme desteği ile başka türlü işbirlikleri bu kapsama girmektedir.
- Vatandaş diplomasisi (Citizen Diplomacy): Günümüzde sivil vatandaşlar ve kültürel unsurların diplomatik pratiklerdeki etkinliği artmış ve her vatandaş kendi ülkesinin temsilinde bireysel olarak rol oynayabilmektedir. Buna vatandaş diplomasisi adı verilmektedir (Köksoy, 2016: 246).
- Kurumsal diplomasi (Corporate Diplomacy): Kurumsal diplomasi, iş diplomasisi olarak da ifade edilebilmektedir. Global markalar, ülkelerin

kurumsal marka elçileri olarak kabul edilmektedir. Bunların dünya pazarlarında elde ettikleri başarılar ile yerel tüketiciler tarafından benimsenmeleri ve onlarda yaptıkları güçlü çağrışımları, ülke imajında da rol oynamaktadır (Köksoy, 2016: 244).

- Bir kamu diplomasisi yöntemi olarak dış yardımlar: Bir ülkeden diğer bir ülkeye yapılan her türlü insani yardım bu kapsamda bulunmaktadır. Günümüzde dış yardımlar, devletler tarafından yumuşak güç unsurlarından biri olarak kullanılmaktadır. Türkiye de dış yardımları 1980’li yıllardan beri dış politika aracı olarak kullanmaktadır (Bayram, 2016: 405).

Ticaret bir ülkenin en önemli yumuşak gücünü oluşturmaktadır. Ulus şirketlerin uluslararası ticarete atılmaları, başarılı olmaları ile ülke tanıtımına hizmet etmesiyle olmaktadır. Devletlerin başaramadığını, şirketler ve ticari müesseselerin daha kolay başardıkları söylenmektedir (Demir, 2014: 25). ABD’li ulusaşırı faaliyetleri ile bilinen Coca-Cola, McDonald’s gibi firmalar ile markaları ABD’nin dünya çapında itibarını yükseltmektedir.

Spor diplomasisi de bugün kamu diplomasisi içinde önem algılaması devletlerde giderek artan bir uygulama alanı bulunmaktadır.

2.7. Kamu Diplomasisi ve Spor

Yeni kamu diplomasisi anlayışı ile devletler spor diplomasisine de önem vermektedirler. İki veya daha fazla devlet arasında tertip edilecek spor organizasyonları vasıtasıyla devletler ve halkları arasında yakınlaşma tesis edilebilmektedir. Bu örnekte ve olimpiyat oyunları örneğinde sporun uluslararası ilişkileri olumlu yönde etkileme potansiyeli bulunmaktadır. Spor diplomasisinde genellikle geleneksel diplomatik uygulamalara yer verilmektedir.

2.8. Spor Diplomasisinin Günümüzde Ülkeler İçin Önemi

Spor diplomasisinin günümüzde ülkeler için önemi şu başlıklarda toplanabilmektedir;

- Spor diplomasisinin devletler ve halkları arasında sempati ve sevgi oluşturma potansiyeli değerlendirilmektedir.
- Spor müsabakaları vesilesiyle devletler ve halkları arasında yakınlaşma tesis edilebilmektedir.
- Spor diplomasisinin devletler arasında ilişkilerin geliştirilmesine katkısı olmaktadır. İki devlet arasında yapılacak dostluk maçı ya da resmi maçlar örneğinde, devletler arasındaki husumetlerin unutulmuş (yada rafa kaldırılarak) ilişkilerde yeni bir başlangıç için fırsat oluşturabilmektedir.

Şekil 18. 2009 Yılında Ermenistan Cumhurbaşkanı Serj Sarkisyan Türkiye-Ermenistan Maçını İzlemek İçin Uçaktan İnerken (üstte) ve Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile Sarkisyan Türkiye-Ermenistan maçını izlerken (altta) – Bu 2010 Dünya Kupası eleme grubu

maçı o sırada diplomatik açıdan iki tarafı da memnun etmiştir. Cumhurbaşkanlarının maçı izlemek için geldikleri Bursa'daki statta barışı simgeleyen beyaz güvercinler uçurulmuştur. İki lider maç öncesinde de heyetlerarası görüşmelere katılmıştır (CNN Türk, 2009).

- Sporun gücünden, devletler arasında diğer alanlarda da (politik, ekonomik, turizm vb.) işbirliği için yararlanılabilmektedir.

Yurtiçinde yapılan bir araştırmanın amacı, siyasi gücün yaratılması sırasında kütleli etkisi ve kabul edilebilirliği nedeni ile sporun uluslararası ilişkilerde kullanıldığını ve sporun diplomasiyi ve diplomasinin de sporu kabul ettiğini ortaya koymak olmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Uluslararası İlişkiler ve Spor Etkileşim Anketi” kullanılmıştır (Algün Doğu ve Sunay: 93). Sporun uluslararası diplomaside araç olarak kullanılıp kullanılmadığı konusunda, Türkiye Cumhuriyeti'nde, spora yön veren referans gruplardan bazılarının (milletvekilleri, akademisyenler, federasyon başkanları ve federasyon genel sekreterleri) düşüncelerinin ortaya koyulması amacıyla yapılan bu çalışmaya 57 milletvekili, 32 federasyon başkanı ile federasyon genel sekreteri ve 51 öğretim elemanı olmak üzere toplam 140 kişinin katıldığı bildirilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre; araştırmaya katılan kişilerin, sporun Türkiye Cumhuriyeti'nin komşularıyla iyi ilişkiler kurmasında olumlu etkisi olduğu görüşünü savundukları tespit edilmiştir; yine çalışmaya katılan akademisyenlerin, milletvekillerinin, federasyon başkanları ve genel sekreterlerinin uluslararası siyaset içerisinde sporun, birincil diplomatik araçların sonuç vermediği durumlarda ikincil bir diplomatik araç olarak kullanıldığı görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Araştırmanın böyle bulgularına dayanarak sporun uluslararası siyaset içerisinde ağırlığını giderek daha çok hissettirmeye başladığı söylenmektedir. Yine anket çalışmasında sporun, ulusal direniş ve özgürlük hareketleri çerçevesinde, ulusal politikanın bir parçası olduğu görüşü tespit edilmiştir. Çalışmaya katılanlar, komşu ülkelerde kurulan askeri ilişkiler üzerinde spor müsabakalarının olumlu etkisi olmadığı görüşünde olmuşlardır. Sporun uluslararası ekonomik ilişkiler için önemli bir araç olması üzerine çalışmaya katılanların görüşleri içerisinde anlamlı bir fark görülmemiştir. Yine sporun evrensel

kültürün bir parçası, dünyada dili, dini, ırkı farklı insanları birleştiren önemli bir araç olması yönünde çalışmaya katılanların görüşlerinde anlamlı bir fark görülmemiştir. Buna göre olimpiyat oyunları, ülkeleri bir araya getirmekte ve sporun sosyal, kültürel ve politik önemini ortaya çıkarmaktadır (Algün Doğu ve Sunay: 97-99).

Buraya kadar kamu diplomasisi anlayışı içerisinde spor diplomasinin yeri ve önemi açıklanmıştır. Bir sonraki bölümde ise uluslararası diplomasi alanındaki etkileri ile 1936 Berlin olimpiyatı mercek altına yatırılmakta, bu oyunlar sırasında meydana gelen gelişmeler ile çıkarılan dersler açıklanmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ULUSLARARASI DİPLOMASİ ALANINDA ETKİLERİ İLE 1936 BERLİN OLİMPİYATI

3.1. 1936 Berlin Olimpiyatı Öncesi Gelişmeler

Bu kısımda 1936 Berlin Olimpiyatı öncesinde dünyada meydana gelen önemli gelişmeler açıklanmaktadır.

3.1.1. Politik Ortam

1936 Berlin Olimpiyatı düzenlenmeden önce dünyadaki politik gelişmelere bakıldığında, Almanya'da Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi (NSDAP =Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei)'nin güçlenmesi sonucunda bunun diğer devletleri endişelendirdiği ve başını Almanya'nın çektiği zamanın büyük devletlerinin silahlanma yarışına girdikleri görülmektedir (Dünya Bülteni, 2012).

Şekil 19. Juvénal Dergisinin Kapağı – Adolf Hitler ve Berlin Olimpiyatları sırasında silahlanma yarışı (Dünya Bülteni, 2012).

1914 yılında I. Dünya Savaşı patlak vermiştir (Güçlü, 2001: 225-226). Dünyayı kana bulayan bu büyük savaş 11 Kasım 1918 tarihine kadar sürmüştür. İkincisi 1939

yılında meydana gelecek olan dünya savaşına kadar bu çapta büyük bir savaş yeryüzünde görülmemiştir. Bu iki dünya savaşı arası dönemde Avrupa'da önemli gelişmeler olmuştur. Örneğin Nasyonal Sosyalizm bu dönemde Almanya'da gelişen otoriter ve totaliter sistem olmuştur. Bu sistemin kurucusu Adolph Hitler'dir (Çalışkan Akçetin, 2016: 48). NSDAP Almanya'da 1933'te iktidara gelmiştir. Nasyonal Sosyalist Almanya zamanında resmi ideolojisini dünyaya duyurup, gücünü kanıtlamak peşindeydi. Nazizm adı altında ırkçı bir politika izlemekteydiler. Amaçları kendi ırklarının üstünlüğünü diğerlerine kabul ettirmektir. Her alanda böylece bir yarışa girmişlerdi. Bunun için olimpiyat oyunlarının Berlin'de düzenlenmesini fırsat olarak görmekteydiler. Almanya olimpiyatların kendi ülkesinde yapılması için başvurmuş ve IOC tarafından 1931'de olimpiyatların Berlin'de yapılmasına karar verilmişti. Bu karar, aynı zamanda Versay Antlaşması'yla itaat altına alınan Almanya'nın uluslararası arenaya dahil edilmesi anlamına gelmekteydi. 1933'e gelindiğinde NSDAP Almanya'da iktidara gelmişti (Celil, 2014: 23). Bu gelişmeler sonucunda olimpiyatların Berlin'e verilmesi dünya devletleri tarafından kuşkuyla karşılanmıştır.

Şekil 20. Hollanda'nın Berlin Oyunlarını Protesto Eden Posteri (Doralp ve Barkul, 2011: 125).

Nitekim “*Olimpiyatların; Zenci, Yahudi ve Çingene karşıtı politikalar güderek, birlik, barış ve kardeşlik ruhuna aykırı hareket eden bir iktidarın gölgesi altında düzenlenecek olması, takımlarında Zenci ve Yahudi sporcular bulunduran ülkeleri endişelendirecektir.*” (As, 2016: 190). Bu devletlerin başını ABD çekmekteydi.

Nihayet IOC’de yapılan oylama ile olimpiyat oyunlarının on birincisinin Berlin’de düzenlenmesi onaylanmış, fakat dünya devletlerinin kaygıları sürmüştür. IOC’nin bu kararından iki yıl sonra 1933’te NSDAP Almanya’da iktidara gelerek, Nasyonal Sosyalistler anti demokratik yollardan tüm ülkeye egemen olmuşlardı (Celil, 2014: 23). 1936 Berlin Olimpiyatı bu ortamda gerçekleşmiştir. Öncesinde ise 1932 Los Angeles Olimpiyatı yapılmıştır.

3.1.2. 1932 Los Angeles Olimpiyatı

1936 yılında yapılan Berlin Olimpiyat oyunlarından dört sene önce oyunların 10 uncu ABD’nin Los Angeles şehrinde yapılmıştır. Los Angeles’de yapılan oyunlara 37 ülkeden 1332 sporcu katılmıştır. Bu oyunlar öncesinde 1929 Kasım ayında Büyük Buhran yaşanmış, bu ekonomik krizin etkisiyle işsizlik artmış, üretim düşmüş, büyük kuruluşlar kapanmış ve bankalar iflas etmiştir. Büyük Buhran iki dünya savaşı arası dönemin en önemli ekonomik gelişmesiydi (Koylu, 2013: 377). Yaşanılan bu büyük kriz tüm dünya ekonomilerini ve sektörleri olumsuz etkilemiştir. Dolayısıyla olimpiyat oyunlarını da etkilemiştir. Masrafların çokluğunu bahane ederek birçok ülke bu olimpiyata katılmamıştır (Güngör, 2009: 33). Amerikalılar bu krizin içinde bulunmalarına rağmen 105 bin kişilik Coliseum Stadını inşa ettirerek bu oyunlara hazırlanmışlardır. Mesafenin çok uzun olması nedeniyle bu oyunlara katılan sporcu ve ülke sayısında azalma olmuştur. Organizasyonun birkaç hata dışında mükemmel olduğu söylenmektedir (Zeren, 1987: 62).

3.1.3. Almanya’da Nasyonal Sosyalizmin Güç Kazanması

1929 Büyük Buhranı Almanya’yı da etkisi altına almıştır. Bu ortamda Hitler öne çıkmıştır. Almanya’da giderek daha fazla sayıda insan Adolf Hitler’i “Ulusun Kurtarıcısı” olarak görmeye başlamıştır. Nasyonal Sosyalizm “*Almanya’da Hitler tarafından kurulan ve temelde ırkçılık, sosyalizm, milliyetçilik, halk ve üstün lider*

fikirlerine dayanan faşist görüş ve yönetim sistemi” dir (Cevizci, 1999: 616; akt. Çalışkan Akçetin, 2016: 49). 14 Eylül 1930 seçimlerinde Nasyonal Sosyalizm ilerleme göstermiş; buna parti yöneticileri bile şaşırılmış, Parti birden 12 milletvekilinden 107 milletvekiline yükselmiştir (David, 1991: 22). 1932 yılında NSDAP Temmuz seçimlerinden Weimar Cumhuriyeti’nin en güçlü partisi olarak çıkmıştır. Hitler NSDAP’ın başına geçtikten sonra “4 Mayıs 1924 seçimlerinde partisi %6,5 oy oranı yakalamış ve bu tarihten sonra oy oranlarını kademeli olarak arttırmış -1928 seçimleri hariç- ve son olarak 5 Mart 1933 de oylarını toplamda %43,9 civarına yükseltmeyi başarmış fakat muhalefette kalmış, koalisyondaki diğer milliyetçi liderlerin ortak kararıyla başbakan olarak belirlenmiştir.” (Kızılırmak, 2014: 2). 30 Ocak 1933 tarihinde Hitler Almanya şansölyeliğine atanmıştır. Ocak ve Mayıs 1933 arasında Hitler ülkenin tüm yapısını yeniden düzenlemiştir. 28 Şubat tarihinde Berlin’deki Millet Meclisi binasında yangın çıkmış, Nasyonal Sosyalistler sıkıyönetim ilan etmiştir. 5 Mart’ta yapılan yeni seçimlerde Nasyonal Sosyalistler bariz bir şekilde mutlak oy çoğunluğuna ulaşamamıştır. 23 Mart’ta “Yetki Yasası” çıkarılmıştır. “Yetki Yasası” nın çıkması, Nasyonal Sosyalist diktatörlüğünün başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Mayıs ayından itibaren diğer partilerin ve sendikaların teker teker kapatıldığı görülmüştür. Yahudilere terör uygulanmasına başlanmıştır. Almanya dışındaki gelişmelere bakıldığında, 1933’de ABD’de Başkan Roosevelt’in reform programı uygulamaya konarak “Yeni Düzen” e geçilmiştir. Aynı yıl Almanya Milletler Cemiyeti’nden çıkmıştır. 2 Ağustos 1934 tarihinde Almanya devlet başkanı Hindenburg ölmüş, Hitler devlet başkanlığı görevini de üstlenerek ordunun başkomutanı olmuştur. 1935’de Almanya’da zorunlu askerlik yeniden getirilmiş, diğer yanda İtalya Etiyopya’ya saldırmış, Milletler Cemiyeti İtalya’ya cezai yaptırımlar uygulamış, Almanya ise İtalya’ya destek vermiş ve Hitler ile Mussolini arasında yakınlaşma olmuştur. Mussolini de İtalya’da Hitler liderliğinde Almanya’daki gibi faşist politikalara sahipti ve Hitler Mussolini’nin bir hayranıydı. Dolayısıyla iki devlet arasında bir yakınlaşma olması doğaldı. Bu iki devlet 1939’da girilecek olan II. Dünya Savaşı’na da müttefik olarak katılmışlardır. Hitler bir Avrupa harbi ile Almanya hakkındaki ihtiraslarını gerçekleştirmek istiyordu. Daha 1936’da Hitler, yakınlarına, Almanya hakkındaki ihtiraslarının

gerçekleşebilmesi için yeni bir Avrupa harbinin kaçınılmaz olduğunu kesin bir lisanla söylemişti (Deutsch ve Armaoğlu: 346).

Şekil 21. Adolf Hitler ve Karargâhı (Wide, 2017: 1, 10).

3.1.4. Olimpiyatların Berlin'e Verilmesine Dünyada Tepkiler

1936 yılının Ağustos ayında Berlin'de olimpiyat oyunları düzenlenmeden önce Almanya'da Nasyonal Sosyalistlerin başa geçmesi IOC üyeleri arasında bir kaygı yaratmıştır. Başını ABD'nin çektiği kimi ülkelerin kamuoyları tarafından da eleştirilmeye başlanmışlardır. Milletlerarası mücadelenin spordaki görüntüsü olan

olimpiyat oyunları Berlin’de Hitler’in gayretleriyle çok daha siyasi ve ırkçı bir boyut kazanmıştır (Güngör, 2009: 40). Alman Nasyonal Sosyalist partisi zenci, Yahudi ve Çingene karşıtı politikalar gütmekteydi. Oyunların böyle politikalar güden, birlik, barış ve kardeşlik ruhuna aykırı hareket eden bir iktidarın gölgesi altında düzenlenecek olması, özellikle takımlarında zenci ve Yahudi sporcular olan ülkeleri çok endişelendirmiştir. Böylece olimpiyatları boykot etme ya da Berlin’in ev sahipliği oylamasındaki rakibi Barselona’da alternatif bir olimpiyat düzenlenmesi konuları gündeme gelmiştir. Tüm bu endişelere rağmen modern olimpiyatların on birincisinin Berlin’de düzenlenmesine karar verilmiştir. IOC’nin Amerikan üyesi Avery Brundage’in Eylül 1934’te Berlin’de yapmış olduğu denetlemelerden sonra verdiği “*The games must go on*” (*Oyunlar devam etmelidir*) kararı ile başlayan, ABD kamuoyunda yumuşama sağlayan ve sonunda ABD’nin oyunlara katılma kararı almasına varan süreçler yaşanmıştır. IOC’nin Mayıs 1931 tarihinde Barselona’da yaptığı toplantıda yapılan seçim ile Berlin olimpiyatları düzenleme hakkını elde etmiştir (As, 2016: 190-191).

Şekil 22. 1936 Kış ve Yaz Olimpiyatları Posterleri (Gazete Bilkent, 2016).

Berlin şehrinin olimpiyatı düzenleme hakkını elde etmek için yarıştığı şehir Barselona idi. Berlin olimpiyatı 1-16 Ağustos 1936 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Oyunlar öncesinde Almanlar tarafından yaz ve kış olimpiyatlarının posterleri hazırlanmıştır (Gazete Bilkent, 2016).

1936 Berlin olimpiyatı Hitler partinin başına geçtikten sonra yapılmıştır. Yani oyunlar Hitler'in iktidarı zamanında gerçekleşmiştir. Oyunların öncesinde Almanların politikaları nedeniyle oyunların Berlin'de düzenlenecek olması diğer devletlerde endişe uyandırmıştır. Diğer yanda olimpiyatı kendi ülkelerinde düzenlemekle sağlayacakları birtakım avantajları değerlendirmek isteyen Alman Nasyonalist Sosyalistler, Berlin şehrine olimpiyatı düzenleme hakkı IOC tarafından verildikten sonra büyük bir olimpiyat stadının yapımına girişmişler, bu olimpiyatın noksansız ve görkemli geçmesi için her türlü hazırlığı yapmışlardır. Oyunlar için devasa tesis ve hizmet binaları inşa edilmiştir (Güngör, 2009: 43).

Şekil 23. Olimpiyat Stadı İnşa Edilirken ve Stadın Bitmiş Hali (Pinsdaddy, 2017).

Oyunlar başlamadan önce Almanlar her türlü kendileri hakkında olumsuz imaj oluşturacak şeyi düşünerek ortadan kaldırmışlardır. Örneğin Berlin'in çeşitli bölgelerinde uluslararası ziyaretçilerin görmesi muhtemel olan gecekonducuların başka yerlere sürüldüğü görülmüştür (Ak, 2015: 14).

3.2. 1936 Berlin Olimpiyatı

Almanlar Berlin Olimpiyatları için 110.000 kişilik Olimpiyat stadı, kapalı salon, yüzme havuzu ile sporcuların kalacakları Olimpiyat Köyü inşa ettirmiştir (Zeren, 1987: 63). 1936 Berlin Olimpiyatının açılışında çok büyük merasim yapılmıştır. Hitler, oyunların açılışında bizzat bulunmuştur. Oyunlar Hitler'in nutkuyla ve görkemli bir törenle açılmıştır (As, 2016: 191).

Şekil 24. 1936 Berlin Olimpiyat Oyununun Açılışının Türkiye’de Yerel Basında Verilişi (Dünya Bülteni, 2012).

Hitler oyunların 11. incisinin Berlin’de yapılmasını çok önemli görmekteydi. Olimpiyat vesilesiyle Berlin’de Alman “Üstün İrk” ını dünyaya empoze etmek fırsatı doğmuştu (Güngör, 2009: 40). Ona göre bu olimpiyat Nasyonal Sosyalist

Almanya'nın kendisini dünyaya tanıtması için de büyük bir fırsattı. Bu örnekle olimpiyatların ulus devlet, ulus inşası ve ulusçuluk gibi kavramlardan bağımsız değerlendirilemeyeceği ileri sürülmektedir. Olimpiyatların siyasal yönlerine dikkat çekilmektedir. Olimpiyatların siyasal yönlerinin dikkate alınması gerektiği vurgulanmaktadır (Şahin, 2010: 73).

Şekil 25. Hitler Olimpiyat Stadında (Pinsdaddy, 2017).

Siyasal propaganda, bir siyasi güç aracı olarak, geçmişten bugüne iktidara ulaşmak ve iktidarını sürdürmek için siyasal grupların elinde kullanılmıştır. Hitler gibi liderler propaganda yoluyla kitlelerin fikirlerini değiştirmeye ve kendi inandıklarını benimsetmeye çalışmışlardır. Hitler'in başarılarının temelinde titizlikle hazırlanan propaganda faaliyetlerinin yattığı ileri sürülmektedir. Hitler kendisi de *“Propaganda sayesinde iktidara geldik, propaganda sayesinde dünyayı fethedeceğiz.”* demiştir (Geçikli: 265-266). Hitler'e göre propagandanın görevi, örgüt içi taraftar toplamakta, ikinci görevi ise yeni doktrini anlatmak ve benimsetmekteydi (Uçkaç Altun: 27). Hitler'in önderliğinde Nazizm yeni bir Almanya kurgusu ve inşası peşindeydi. Zira Nazizm'in amacı orta Avrupa'da sıkışmış kalmış olan Almanya'yı tüm dünyaya egemen bir ülke yapmaktı. Berlin'de bu yeni düzende ya da kurguda başkent olacaktı (Con, 2008: 29). Hitler'in propaganda sayesinde dünyayı fethedeceğiz demesi boş değildi; Almanya'nın o zamanlardaki genişleme

politikasından kaynağını alıyordu. NSDAP'ın başına getirilen Hitler ile Alman Nasyonal Sosyalistler Berlin oyunlarını da kendi politikalarının propagandası için kullanmak istiyordu (As, 2016: 190). Böylece 1936 Berlin olimpiyatında spora siyaset karıştırılmış (Doralp ve Barkul, 2011: 128), oyunlar Alman Nasyonal Sosyalistlerin nazizm propagandası gölgesinde yapılmıştır (Güngör, 2009: 40).

Laswell'e göre propaganda anlamlı semboller ya da öyküler, söylentiler, haberler, resimler ve toplumsal iletişimin diğer biçimleriyle düşüncelerin denetimidir. Literatürde propagandanın değişik tanımları yapılmıştır. Bu tanımların ortak özellikleri şunlardır;

- Propaganda tek yönlü ve taraflı bir iletişim sürecidir.
- Farklı seçenekler sunmaz, kendi isteğini aktarır.
- Abartılar üzerine kurulmuştur. İyi niyete ve dürüstlüğe her zaman yer verilmez.
- Tekrar yoluyla ikna edilmeye çalışılır.
- Bilinçli bir girişimdir. Bireyle birlikte kitleleri hedef alır.
- Yapıcı, yanıltıcı, hatta yıkıcı olabilir.
- Önceden seçilmiş bilgileri aktarır (Geçikli: 267-268).

Propagandanın görevi, her türlü olanaktan yararlanarak insanların fikirlerini etkilemektir. Propagandanın amacı da insanların tutumlarını etkileyip denetim altına almaktır. Propaganda faaliyetleri insanların düşüncelerini etkileyerek onları ikna etmeyi, böylece onlarda davranış değişikliği yaratmayı hedeflemektedir. Propagandayı özgün kılan özelliklerinin şunlardan kaynaklandığı görülmektedir;

- Bilinçli bir girişim olmasından,
- Başka grupların tutumları üzerinde kontrol kurmayı ve değiştirmeyi amaçlamasından,

- Tek tek bireylerin dışında kitleleri hedef almasından,
- Haberleşme ve günümüzde de kitle iletişim araçlarından yararlanmasından (Armağan: 417-418).

1936 Berlin Olimpiyatı spora siyasetin karıştırıldığı ilk olimpiyat olarak tarihe geçmiştir (Güngör, 2009: 40). Nasyonal Sosyalist yönetim propaganda faaliyetlerine çok önem vermekteydi. Hatta bunun için bakanlık kuran ilk rejimdi. Propaganda amacıyla basın, radyo, sinema ve yayınlar yönetiliyordu (David, 1991: 73).

Şekil 26. Tanrı Bizimle (Alm: “Gott mit Uns,”) (Wide, 2017: 13).

Propaganda faaliyetleri, propaganda dahisi olarak gösterilen Dr. Paul Joseph Goebbels tarafından yönetiliyordu. Hitler başbakan olduktan sonra, propaganda faaliyetlerini yürütmek amacıyla Propaganda ve Halkı Aydınlatma Bakanlığını kurmuş, başına da Goebbels'i getirmiştir (Kızılırmak, 2014: 1). Böylelikle Goebbels bir yandan diğer ülkelere yönelik propaganda faaliyetlerini şekillendirmeye başlarken diğer yandan Hitler'i öne çıkartacak, cilalayıp parlatacak olan kişi de olacaktı (Wide, 2017: 2).

Berlin'deki oyunlar da Alman Nasyonal Sosyalistlerin propaganda yerine çevrilmiştir (Yıldıran, 2014: 569). Propaganda da amaç kitleleri bir düşünce ve fikre

ikna etmektir (Hekimler, 2013: 106). Bu amaçla oyunlarda yoğun Nazi propagandası yapılmıştır. Oyunların açılışından başlayarak Nazi propagandası pek çok ortamda hissedilmiştir. Oyunların gerçekleştirildiği stat ve salonlarda Nazi propaganda görselleri yerleştirilmiştir (Pinsdaddy, 2017).

Şekil 27. Müsabakaların Yapıldığı Bir Spor Salonunun İçerden Görünümü ve Siyasi Propaganda Amaçlı Kullanılan Materyaller (Pinsdaddy, 2017).

1936 Berlin oyunlarına böylece siyaset karıştırılması olimpik ruha uygun olmadığı gerekçesiyle dünya kamuoyunda çok eleştirilmiş ve sporla ilgilenen tarafsız herkesin tepkisini çekmiştir (Doralp ve Barkul, 2011: 128). “1936 Olimpiyatlarının en dikkat çekici yanı, asıl amacının ötesinde hizmet ettiği gerçeğidir. Nazi Almanya’sında sanat ve spor, siyasetin birer aracı olarak, “Faşist Estetiğin” sergilendiği, tek tip ve anonimleştirilmiş bir toplum yaratmak düşüncesine, farklılıkları dışlayan, çoğunluk düşüncesine dayalı ve ırkçı politikasına hizmet etmişlerdir. Bu şekilde ulusların yakınlaşması düşüncesine hizmet etmesi gereken olimpiyat oyunları, ilk defa totaliter bir rejimin aracı olarak, spor ve siyaset tarihinde farklı bir yer kazanmıştır.” (Hekimler, 2013: 104).

Oyunlarda birçok spor dalında pek çok devletten gelen sporcular birbirleriyle rekabet ederek, müsabakalarda galip gelmek için yarışmışlardır. Oyunlara 49 ülkeden toplam 4793 sporcu katılmıştır. Bu sporcuların 4433'ü erkek, 360'ı bayan olarak bildirilmiştir. Alman sporcular bu oyunlara önceden çok iyi hazırlanmıştır (As, 2016: 190-191).

Oyunlar bir yandan devam ederken, Hitler'in atletizm yarışlarını takip ettiği stadi terk etmesiyle meydana gelen, hiç hoş karşılanmayan ve çok tartışılan bir olaya dünya kamuoyu şahit olmuştur bu olimpiyat sırasında (Yıldıran, 2014: 569).

3.3. 1936 Berlin Olimpiyatı'nda Meydana Gelen İstenmeyen Olay

1936 Berlin olimpiyatında meydana gelen, olimpiyatın ve Fair Play'in ruhuna uygun olmayan bir olay oyunlara damgasını vurmuştur. Olimpiyat oyunlarını her devlet düzenlemek için istekli olmaktadır. Fakat olimpiyat oyunlarının ilkeleri arasında bir din, dil, ırk ve renk ayrımı yapılmadan oyunların gerçekleştirilmesi bulunmaktadır (Güçlü, 2001: 223).

Şekil 28. Amerikalı Jesse Owens 1936 Berlin Olimpiyatı'nda – 100 metre yarışı dahil dört altın madalyayı kazandığında atletizm tarihindeki en meşhur performanslarından birini üretmiştir (Rowbottom, 2017).

Oyunlar sırasında Almanlar tarafından alınan göstermelik önlemlere rağmen Nazi politikası ve ırkçılık, oyunların pek çok alanına damgasını vurmuştur (Güngör, 2009: 40-41). Oyunlarda ABD'den iki zenci atlet, kısa mesafe koşucusu ve uzun atlamacı Jesse Owens ile yüksek atlayıcı Cornelius Johnson büyük başarı göstermiştir. Zenci atletlerin böyle başarıları Hitler'in hoşuna gitmeyerek atletizm yarışlarını izlediği stadi terk etmiştir. Oysa sporda fair-play rakip takımların sporcularına hoşgörülü olmayı, hangi ülkeden ve ırktan olursa olsun başarılı olanı takdir etmeyi gerektirmekteydi (Pehlivan, 2004: 49).

Spor ve olimpiyatların tarihine geçecek olan bu olay sonrasında hep hatırlanacak, hiç unutulmayacaktı. Spor alanında olumsuz örnek oluşturmasıyla hatırlanacaktı.

Şekil 29. Cornelius Johnson Yüksek Atlarken (Media Centre, 2017).

Owens'ın atletizm yarışlarında 100, 200 m. 4 x 100 bayrak yarışında 3 altın madalya aldıktan sonra uzun atlamada Alman atleti Lutz Long'u geçmesi Hitler'i kızdırarak stadi terk etmesine sebep olmuştur (Zeren, 1987: 63). Owens Berlin'de iki gün içinde koştuğu dört 100 metre koşuda 10.3, 200 metrede 20.7 saniyelik koşusu

ve uzun atlamada 8 metre 6 santimle iki kez Olimpiyat rekorunu kırmış ve bir kez de daha önceden de kendisine ait olan dünya rekorunu karmıştır. Fakat Owens'in 100 metre Olimpiyat rekoru, arkasından gelen kuvvetli rüzgârın ona sürat kazandırdığı gerekçesiyle resmen kabul edilmemiş, ancak olimpiyatlardan iki yıl sonra Uluslararası Atletizm Federasyonu tarafından o günkü raporlar tekrar değerlendirilerek Owens'in dünya rekoru onaylanmıştır. Owens gibi Johnson da zenci bir atlet idi. Bir yanda "Führer" Alman üstün ırkını dünyaya empoze etmeye çalışırken (Yıldıran, 2014: 569), diğer yanda zenci ırktan iki atletin oyunlara damgasını vurması kendisine vurulmuş büyük bir darbe gibi idi. Johnson yüksek atlamada birinci geldikten sonra Hitler bu atleti tebrik etmek için yanına çağırılmış fakat elini sıkmamıştır. O sırada gelişen olaylarda *"Bir gün önce yine atletizmde birincilikler elde eden Alman sporcular tribünlerde yarışmaları takip eden Hitler tarafından yanına çağırılarak tebrik edilmişler, ancak erkekler arasındaki müsabakaların gün batışına kadar sürmesi üzerine atletlerin kürsüye çıkmalarından önce Hitler stattan ayrılmıştır. Bu ve benzer durumlara mahal verilmemesi için Führer, IOC tarafından kendisi statta iken ya madalya alan her milleti ayırt etmeden tebrik etmesi ya da hiçbirini tebrik etmemesi şeklinde uygun bir dille uyarılmıştır."* (Güngör, 2009: 41). IOC'nin rolü tüm dünyada olimpizmi tanıtmak ve Olimpiyat Hareketine liderlik etmektir. IOC'nin çeşitli rolleri içinde olimpiyat hareketini etkileyecek her türlü ayrımcılığa karşı gelinmesi de vardır (Olimpiyatkomitesi.org.tr: 3). Hitler önderliğinde Alman Nasyonal Sosyalistlerin burada yaptığı açıkça ırk ayrımcılığı idi. Bu durum olimpiyat oyunlarının gerçek misyonu olan barış ve halkların kardeşliği düşüncesine aykırıydı (Hekimler, 2013: 103). Hitler ve lideri olduğu Alman Nasyonal Sosyalist İşçi Partisi aşırı ırkçı bir politika izlemekteydi. Alman ırkını üstün görürken, zenci, Yahudi ve Çingenelere karşı oldukları bilinmektedir (As, 2016: 190). Spor meydanlarında böyle şeylerle karşılaşılması hoş değildi. Kazananların fair-play gereğince ırk veya başka ayrımlar yapılmadan tebrik edilmesi önem taşımaktaydı. Eğer biri tebrik edilecek, biri edilmeyecek ise de uygulamada hiçbirinin tebrik edilmemesi ile eşitlik sağlanabilirdi. Bu nedenle IOC tarafından Hitler uyarılmıştı. Bu örnekte spor sahalarında ırki esas ve nitelikli şiddet ile propaganda örneğinde ideolojik (politik, siyasi) esastaki şiddet kabul edilemezdi (Yazıcı, 2014: 403). Spor alanlarında ırkçılık yapmak spor ve olimpizm ruhuna

uymamaktadır. Diğer yanda ideoloji bir gruba has, birbirleriyle sıkıca ilişkili inançlardan, düşüncelerden ve tutumlardan oluşmaktadır (Ergil: 69). Olimpiyatlar örneğinde spor organizasyonlarında bir ideolojinin zorla dayatılması da kabul edilemezdi. Böyle gelişmeler genel olarak spor, özelde de olimpiyatların geleceği için büyük bir tehdit oluşturmaktaydı. Olimpiyat oyunlarının bir devletin ideolojisini zorla diğer devletlere dayatmak istediği bir yer değil, dünyada hoşgörü ile barışın sağlanabilmesi için bir araç olmaya devam etmesi önem taşımaktaydı (Güçlü, 2001: 223).

Şekil 30. 1936 Berlin Olimpiyat Oyununun Kapanışının Türkiye’de Yerel Basında Verilişi (Dünya Bülteni, 2012).

Sonuçta görkemli bir açılışla sahne alan Berlin Olimpiyatlarının başarılı bir organizasyonu olsa da politik amaçlı olduğu için olimpizm düşüncesine gölge düşürmüştür (Zeren, 1987: 63). Oysa 16 Haziran 1894 tarihinde olimpiyat oyunlarının temel ilkeleri olarak şunlar belirlenmişti;

- Olimpiyatlar her 4 yılda bir yapılacak,
- Amatörlük ruhu esas alınacak,
- Her olimpiyat başka ülkede yapılacak,
- Ve olimpiyatlarda din, ırk ve siyasi etkenlere yer verilmeyecekti.

Alınan bu kararlardan sonra IOC kurularak modern olimpiyat oyunlarının birincisi 1896 yılında Atina'da yapılmıştır. Bu birincisi düzenlenen olimpiyat oyunundan sonra da her dört senede bir başka bir dünya şehrinde düzenlenen olimpiyat oyunlarının, 1936 yılında Berlin'de yapılanında, yukarıda belirtilen sonuncu ilke çiğnenerek olimpizm düşüncesine gölge düşürülmüştür. 1936 Berlin oyunları Almanların siyasi propagandası ve ırkçılık etkenleri altında geçerek nihayet sonlanmıştı. Açılışında olduğu gibi kapanışı da oyunların görkemli olmuştur. Hitler, oyunların kapanış merasimini Bulgar Kralı Boris ile birlikte takip etmiştir (Dünya Bülteni, 2012). 1936 Berlin Olimpiyatı böylece sonlanmış, fakat spor ve olimpiyatların tarihine kara bir leke olarak düşerek, tartışmaları bitmemiştir.

3.4. 1936 Berlin Olimpiyatı'ndan Çıkarımlar ve Uluslararası Diplomasi Alanındaki Etkileri

1936 Berlin olimpiyatı örneğinde spor ile siyaset ve propaganda ilişkisi iç içe girebilmektedir. Özellikle totaliter rejimlerin yükselişe geçtiği iki savaş (1. Dünya Savaşı ve 2. Dünya Savaşı) arası dönemde bu ilişkinin daha da yoğun olduğu ve diplomasi yerini giderek propagandanın aldığı bildirilmektedir (Hekimler, 2013: 103). Sonuçta 1936 Berlin Olimpiyatı Alman Nasyonal Sosyalistlerin resmi ideolojisi ve propagandası gölgesinde geçmiştir. Böylece 1936 Berlin Olimpiyatı çok tartışılan bir olimpiyat olmuştur. Bu oyunlardan bazı çıkarımlar şunlardır;

- Olimpiyatlar örneğinde büyük ve küçük spor organizasyonlarında spora siyaset ve propagandanın karıştırılmaması önem taşımaktadır.

- Sporun ve olimpiyatın “fair-play” ruhunun her ortamda korunarak, sporcuların “fair-play” çevresinde ve bu anlayışla birbirleriyle rekabet etmeleri gerekmektedir (Yıldız ve Ayas Aydın, 2013: 270, 281).

- Bu hususlara dikkat edilmesi ile dünyada sporun gelişebileceği düşünülmektedir.

Böyle çıkarımlar, yeniden değerlendirme ile değişen ihtiyaçlar ve gerçekler görülerek uluslararası diplomasi alanını yeniden şekillendirmede ilgili süreçlerde rol oynamıştır.

3.5. 1936 Berlin Olimpiyatı Sonrası Gelişmeler: İkinci Dünya Savaşı Nedeniyle Yapılamayan 1940 ve 1944 Oyunları

1936 Berlin Olimpiyatı düzenlendikten ve bittikten sonra 1939'da başlayıp 1945'e kadar süren küresel bir askeri savaşa dünya şahit olmuştur. Bu savaş II. Dünya Savaşı idi (Güçlü, 2001: 226). Öncesinde 1935'te Almanya'da zorunlu askerlik yeniden getirilmiş, Versailles Antlaşması çiğnenmiş, İtalya Habeşistan'a saldırmıştır. Sözü edilen Versailles Antlaşması Almanya'yı ekonomik ve sosyal olarak sıkıntıya sokmaktaydı. Bu antlaşmaya ilişkin şunlar söylenmektedir; *“Almanya çok ağır şartlara ve savaş tazminatına mahkûm kalmıştır ve daha sonra 1923 yılında Fransa olan Savaş tazminatını ödeyemediğinden dolayı sanayisinin can damarı olan Ruhr bölgesi Fransızlar tarafından işgal edilmiş, hiperenflasyon baş göstermiş, 1923 yılında 1 Amerikan Doları 4.200.000.000.000 Alman Altın Markına-GoldenMark- eşitti. Kısacası, insanların elinde bulunan paralar aşırı değer kaybetmiş, yıllarca çalışıp emekli olan insanların emekli ikramiyeleriyle 1 ekmeği alamaması durumu ortaya çıkmıştır. İnsanlar en ufak alışverişlerine el araba dolusu paralarla gitmeye başlamış, hatta çoğu yakarak ısınmak amacıyla kullanmıştır. Bu sıkıntılı durumu fırsat bilen Hitler, Alman halkının çoğunluğunu, büyük devlet olma hayallerinin bitmediğine inandırdı.”* (Kızılırmak, 2014: 2). NSDAP özellikle üç kavram üzerinde durmaktaydı;

- Versaille Sözleşmesi ile Alman halkının köleleştirilmesine karşı girişilen mücadele,
- Weimar sisteminin yerilmesi,
- Solun sınıf çatışmasına alternatif bir halk topluluğu düşüncesinin oluşturulması (Hekimler, 2013: 108).

1936 yılına girildiğinde, Mart ayında Alman ordusu Ren bölgesini işgal etmiştir. Ekim ayında Almanya faşistlere destek olmak için İspanya İç Savaşı'na müdahale etmiş ve İtalya-Almanya ittifakı yapılmıştır. Kasım ayında da Almanya-Japonya askeri ittifakı yapılmıştır. 7 Temmuz 1937 tarihinde Japonya Çin'i işgal ederek Pasifikte II. Dünya Savaşı başlatılmıştır. O zamanki gerçekleşen bazı olaylar ve tarihleri önemlidir. 1938'de Hitler'in baskısı giderek artmıştır. Alman ordusu Avusturya'ya girerek bir oldu bitti ile bu ülke Almanya'ya birleştirilmiştir (Alm. "Anschluss,,). Eylül ayında Münih Anlaşması yapılmıştır Ekim ayında da Südet bölgesi Almanya'ya bağlanmıştır. Devamında gelişen olaylarda, 1939'un Mart ayında Alman ordusu Bohemya ve Moravya'ya saldırmıştır. Ağustos ayında Hitler ve Stalin arasında "saldırmazlık antlaşması" imzalanmıştır. 31 Mart 1939 tarihinde Fransa ve İngiltere Polonya devletinin sınır bütünlüğünü garantilemişken, 1 Eylül 1939 da Nazi Almanya'sı Polonya'yı işgal ederek II. Dünya Savaşı'nı başlatmıştır. II. Dünya Savaşı'nın çıkma sebepleri arasında Hitler'in Hayat Sahası (Lebensraum) ve Almanya'yı dünyanın hakimi yapma çaba ve arzusu da bulunmaktaydı (Koylu, 2013: 379). Savaş başladıktan dört hafta sonra Polonya yenik düşmüş (yıldırım savaşı) ve 6 Ekimde teslim olmuştur.

1940 yılının Nisan ayında Danimarka ve Norveç'e karşı "yıldırım savaşı" başlatılmıştır. Mayıs/Haziranda tarafsız devletler olan Belçika, Lüksemburg ve Hollanda'ya karşı "yıldırım savaşı" gerçekleştirilmiştir. Haziranda Fransız ordularının yok edilmesi ile Almanya ile Fransa arasında ateşkes anlaşması yapılmıştır. Bu dönem Hitler'in gücünün zirvesine ulaştığı dönemdir. Bir yandan İtalya da savaşa girmiştir. Sonbahar/Kışta ise Almanya'nın ilk yenilgisi olarak "Britanya Savaşı" tarih kayıtlarına geçmiştir.

1941 yılının Nisan/Mayıs aylarında Alman birlikleri İtalya'nın yanında Balkan Savaşı'na katılmıştır. Yugoslavya ve Yunanistan'a karşı "yıldırım savaşları" yapılmıştır. Haziran ayında Alman ordusu SSCB'ye saldırmıştır. Kasım ayında Alman ordusunun SSCB'deki ilerleyişi durmuştur. Aralık ayında savaş yayılmıştır. Japonya, ABD'nin Hawaii'de Pearl Harbour'da bulunan deniz üslerini bombalamıştır

(Koylu, 2013: 379). Almanya ve İtalya bu gelişmenin sonucunda ABD'ye savaş ilan etmiştir.

1942 yılında II. Dünya Savaşı'nın dönüm noktası yaşanmıştır. Haziran ayında Müttefikler Almanya'yı bombalamaya başlamıştır. İtalyan ve Alman birlikleri Kuzey Afrika'da yenilgiye uğramıştır. Midway Deniz Savaşı – Japon işgalinin sonu tarih kayıtlarına geçmiştir. Kasım ayında ise 6. Ordu Stalingrad'da kuşatılmıştır.

1943 yılındaki gelişmelerde ilkbaharda 6. Ordu'nun Stalingrad'da yok edilmesi vardır. Bu yenilginin sonucunda Almanlar SSCB'den çekilmeye başlamıştır. Aynı yıl müttefikler Avusturya'yı da ilk defa bombalamışlardır.

1943'ten sonra savaş Almanya'nın aleyhine dönmüştür. Özellikle müttefiklerin Normandiya Çıkarma'sıyla Alman düşüşü başlamıştır (Koylu, 2013: 380). 1944 yılında müttefikler Normandiya'ya çıkarma yaparak Haziranda işgal etmişlerdir. Temmuzda Hitler bombalı bir saldırıdan neredeyse yara almadan kurtulmuştur.

Özetle 1939'da başlayan II. Dünya Savaşı 1945'e kadar sürmüş, başlarda Hitler ve Nazi Almanya'sının istediği gibi işler giderken, sonunda Almanlar büyük bir yenilgiye uğratılmış, kara kışta Sovyet topraklarında ilerleyen Alman kuvvetleri büyük kayıplar vermiş ve geri çekilmek zorunda kalmış, bununla birlikte Sovyetlerin karşı taarruzu ve Almanya'ya doğru ilerleyişi gerçekleşmiş, 16 Nisan 1945 de Sovyetler Berlin'i kuşatan son saldırılarını başlatmış, 30 Nisan 1945 de Hitler intihar etmiş, 7 Mayıs 1945 de Almanya Batı Müttefikleri'ne teslim olmuş, 9 Mayıs 1945 de Almanya Sovyetlere teslim olmuş, 6 Ağustos 1945 de ABD Hiroşima'ya atom bombası atmış, 8 Ağustos 1945 de Sovyetler Birliği Japonya'ya savaş ilan etmiş ve Mançurya'yı işgal etmiş, 9 Ağustos 1945 de ABD Nagazaki'ye atom bombası atmış, sonunda 14 Ağustos 1945'te Japonya'nın koşulsuz teslimiyet prensiplerinde anlaşarak resmen teslim olmasıyla II. Dünya Savaşı sona ermiştir. Tüm bu zamanlarda devletler arasında diplomatik münasebetlerde benimsenen geleneksel diplomasi uygulamaları revaçtaydı.

Hitler liderliğinde Almanya II. Dünya Savaşı boyunca da propagandayı etkili kullanan ülke olmuştur. Bunda Hitler'in payı olduğu düşünülmektedir. Çünkü

1933 yılında başa geçen Hitler propagandayı en önemli strateji olarak benimsemiştir. *“Tüm çalışmalarını bu alana yoğunlaştıran Hitler; 1921 yılında İşçi Partisine katılması ve liderliğe yükselmesinden sonra kitleleri etkilemeyi başararak iktidara gelmiş daha sonra bu propaganda faaliyetlerini uluslararası boyuta taşıyarak diğer ülkeleri ya kendi tarafına çekmeyi başarmış, ya da en azından propaganda faaliyetleri yürüttüğü ülkelerin müttefik devletler tarafına geçmesini engellemeye çalışmıştır.”* (Kızılırmak, 2014: 1).

Hitler dönemi Almanya’sı Yahudi düşmanlığı ve Yahudilere yapılan soykırım ile bilinmektedir. Soykırım 1933 yılında Hitler iktidara geldiğinde başlamış, 1945 yılında Naziler İtilaf Devletleri tarafından yenilgiye uğratıldıklarında sona ermiştir. Yahudilerin yanı sıra Nazilerin, çingenelere, homoseksüellere, Yehova Şahitleri dinine inananlara ve sakatlara da işkence uyguladıkları, Nazilere karşı gelenlerin ya çalışma kamplarına gönderildikleri ya da katledildikleri bildirilmektedir (Wide, 2017: 15-16).

Şekil 31. Kristallnacht – Yakılan Bir Sinagog, 9 Kasım 1938 (Wide, 2017: 19).

Almanya’da Yahudi düşmanlığının kökleri çok eskiye gitmektedir. Almanların tarihinde “Kristal Gece” veya “Kırık Camlar Gecesi” olarak ifade edilen bir gece vardır. Sözü edilen gecede Yahudilerin evleri yağmalanmış, camları kırılmış, şiddet gösterilerek 100 Yahudi öldürülmüş ve 267 sinagog yakılmıştır (Kızılırmak, 2014: 3). Yahudilere karşı böyle faşist bir tutum Almanya’da Hitler’in iktidara gelmesinden sonra büyük ilerleme kaydetmiştir.

Şekil 32. Toplama Kamplarında Yahudiler (Wide, 2017: 16).

Nazi iktidarı 1945 yılına kadar sürmüştür (Koylu, 2013: 377). Nazi Hükümeti tarafından 1933-1945 yılları arasında yaklaşık 20.000 kamp kurulduğu bildirilmektedir. Bu kampların en önemlileri zorla çalıştırma kampı, geçici kamplar ve imha kampları olmuştur. Bu kamplarla ilgili şunlar söylenmektedir; “*Bu kampların ilk tutukluları Alman komünistler, sosyal demokratlar, Çingeneler ve eşcinsellerdir. II. Dünya Savaşı’nın başlaması ve Polonya’nın işgaliyle birlikte Yahudiler için zorunlu çalışma kampları ve imha kampları (Gaz Odaları) Yahudileri daha sistematik bir şekilde daha fazla ölüm oranı yakalamak için kurulmuş ve bir günde yaklaşık 6.000 Yahudi öldürülmüştür. Savaş boyunca öldürülen Yahudilerin sayısının altı milyon civarında olduğu öne sürülmektedir.*” (Kızılırmak, 2014: 3-4).

Şekil 33. Adolf Hitler Çiftçileri Selamlarken ve Hasat Festivalinde (Wide, 2017: 4, 7).

Hitler, iktidara gelmek için ve geldikten sonra Alman halkından büyük destek görmüş, aldığı bu büyük destekle 12 yıl boyunca toplumun bütün kesimlerinde çok büyük değişimler gerçekleştirmiştir. Hitler ve Nazi rejiminin Alman halkı tarafından desteklenmesinde Hitler anahtar neden olarak gösterilmektedir. Propaganda dahisi Goebbels tarafından desteklenen ve parlatılan Hitler'in, kendisini Alman halkına süper bir insan ve hatta tanrısal bir varlık olarak sunmayı başardığı söylenmektedir (Wide, 2017: 1-2).

Almanya Nazi iktidarı süresince tek parti ile yönetilmiştir. Hitler bütün partileri yasaklayarak ülkede diktatörlüğünü kurmuştur. Hitler bir yandan saf Alman ırkını oluşturma peşinde olmuştur. Hitler bunu Alman ırkını Yahudiler, Slavlar ve diğer düşük ırklardan temizleyerek sağlayabileceğini düşünmüştür. Bunun için zamanında toplama kampları, fırınlar ve sürgünler yaşanmıştır. Nazi iktidarı altında Almanya dış politikada da üç aşamalı bir plan uygulamıştır:

- I. Almanya'nın Versay Barış Antlaşması'nın sınırlayıcı ağır koşullarından kurtarılması,
- II. Almanya'nın dışında yaşayan bütün Almanların birleştirilmesi: Tek Ulus, Tek Devlet ilkesinin gerçekleştirilmesi,
- III. Hitler'in ismini koyduğu Hayat Sahası (Lebensraum) teziyle Almanya'nın refah seviyesinin artırılması (Koşlu, 2013: 377).

Yukarıda sözü edilen Hayat Sahası tezi Almanya'nın emperyalist bir politika sürdüreceğinin en belirgin işareti olarak görülmektedir.

3.6. 1948 Londra Olimpiyatı'nda Politik ve Sportif Ortam

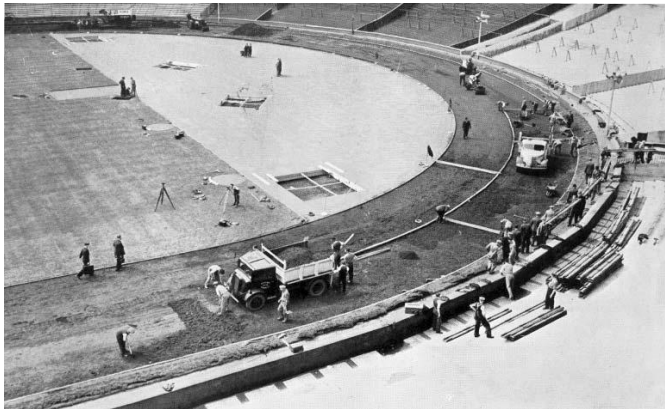
1936 yılında yapılan Berlin Olimpiyat oyunlarından 4 sene sonra on ikinci olimpiyat oyunlarının Japonya'nın Tokyo şehrinde yapılması önce kararlaştırılmış, sonra Finlandiya'nın Helsinki şehrine verilmiş, fakat II. Dünya Savaşı'nın patlak vermesi nedeniyle yapılamamıştır. Dünya savaşı devam ettiği için 1944 yılında Londra'da yapılması kararlaştırılan on üçüncü oyunlar da yapılamamıştır.

Siyasi ortamın düzelmesiyle ancak Olimpiyat oyunlarının on dördüncüsü 1948 yılında Londra'da yapılabildiği görülmüştür. ICO II. Dünya Savaşı'nda yenik düşen Almanya, İtalya ve Japonya'yı Londra Olimpiyatlarına çağırılmamıştır (Zeren, 1987: 64). 1948 Londra Olimpiyat oyunları Kral VI. Georges'un konuşmasıyla Wembley Stadi'nda açılmıştır.

Şekil 34. Kral VI. Georges Oyunların Açılışı İçin Wembley Stadı'nda Bulunurken (The Organising Committee For The XIV Olympiad, 1948).

Büyük bir organizasyonla gerçekleştirilen 1948 Londra oyunlarına 59 ülkeden 4468 sporcu katılmıştır (Zeren, 1987: 64). Wembley stadı ve çevresi yapılan çalışmalarla bu oyunlara hazırlanmıştır.

Şekil 35. Wembley Stadı 1948 Londra Oyunları İçin Hazırlanırken (The Organising Committee For The XIV Olympiad, 1948: 50).

1948 Londra Olimpiyatı'nın hemen ardından ise dünyada Soğuk Savaş adı verilen o zamanın iki süper devleti ABD ve SSCB'nin karşı karşıya geldiği bir döneme girilmiştir (Kissinger, 2000: 466).

3.7. Dünyada “Soğuk Savaş” Dönemi ve Sonrasında Diplomasi Alanındaki Gelişmeler

Dünyada 1950’lerden 1990’lara kadar *Soğuk Savaş* adı verilen bir dönem geçirilmiştir. Soğuk savaş döneminde, sporun diplomatik ve propagandacı bir rol oynadığı ve SSCB’nin komşularıyla (Çekoslovakya, Finlandiya, Macaristan, Norveç, Polonya, Romanya, Baltık Devletleri; Estonya, Litvanya ve Letonya ve Asya Devletleri Afganistan, Çin, İran, Kore, Türkiye ve Moğolistan) ilişkilerini geliştirdiği görülmüştür (Algün Doğu ve Sunay: 97). Bu dönemin iki süper gücü ABD ve SSCB ile bu iki devletin gücü ve ideolojisi etrafında yapılanan ittifaklar oluşmuştur. Kapitalist ABD ve batılı müttefiklerinde demokrasi ile yönetim yapılırken, SSCB ve yandaş Demirperde ülkeleri komünizm ile yönetiliyordu. Böylece şekillenen iki kutuplu dünya düzeni vardı ve bu kutupları oluşturanlar birbiriyle politik, ekonomik, teknik, spor vb. her alanda amansız rekabet ederek öne geçmek istiyordu. 1980 Moskova Oyunları ve 1984 Los Angeles Oyunları böyle bir ortamda gerçekleşmiştir (Doralp ve Barkul, 2011: 125). Bu oyunlara ilişkin şunlar hatırlanmaktadır; “SSCB’nin Afganistan’ı işgali üzerine ABD’nin çağrısına uyan Türkiye dâhil 66 ülkenin boykot ettiği 1980 Moskova ve Doğu Bloku ülkelerinin -Romanya hariç- rövanşist boykotuyla anılan 1984 Los Angeles oyunları hafızalarda canlılığını koruyor.” (Yıldıran, 2014: 569). Olimpiyatlar düzenledikleri dönemin egemen politikasını yansıtırlar (Ak, 2015: 8). Sözü edilen Soğuk Savaş dönemi ulus devletlerin, özellikle de o zamanın süper güçleri olan ABD ile SSCB’nin yanlı ve yoğun propaganda faaliyetleri ile geçmiştir. O zamanki devletler arasında askeri, politik ve ekonomik güçleri ile orantılı diplomasi güçleri söz konusu olmuştur. Geleneksel diplomasi pratikleri böyle bir ortamda yapılmıştır. Bir devlet askeri, politik ve ekonomik alanlarda ne kadar güçlü ise uluslararası diplomaside de gücünü diğer devletlere kabul ettirebilmekteydi. Ancak o zamana kadar devletlerin askeri, politik ve ekonomik gücüne bağlı olarak artıp azalabilen uluslararası alandaki diplomatik güçlerinin yerini zamanla yumuşak güç olarak adlandırılan başka bir güç kaynağı almıştır. Literatürde yumuşak güç “bir ülkenin dünya siyasetinde istediği sonuçlara, onun değerlerine hayran olan, onu örnek alan, refah seviyesine ve fırsatlarına özenen ülkelerin kendisini izlemesiyle ulaşmasıdır.” şeklinde

açıklanmaktadır (Akçadağ: 1). Yumuşak gücün en önemli unsurlarından biri de kamu diplomasisiydi. Böylece uluslararası diplomasi alanında büyük bir değişim yaşanacaktı. Dünya devletleri yumuşak güç kullanmaya yönelecekler, bununla birlikte dünyada geleneksel diplomasi anlayışından vazgeçilerek yeni kamu diplomasisi anlayışına geçilecekti. Potter (2002) kamu diplomasisini, bir hükümetin başka bir ulusun halkını ve aydınlarını, bu ulusun politikalarını kendi avantajına döndürmek amacıyla etkilemeye çalışması olarak tanımlamıştır (Ünal Erzen, 2012: 53). Başka bir tanımı kamu diplomasisinin; “kendi ulusunun düşüncelerini ve ideallerini, kendi kurumlarını ve kültürünü aynı zamanda ulusal hedeflerini ve güncel politikalarını yabancı halklara anlatma amacı taşıyan bir hükümetin iletişim sürecidir” şeklinde yapılmaktadır. “*Kamu diplomasisi “bir hükümetin açıkça yabancı kamuoyu oluşturma, ulusal hedeflere, çıkarlara ve amaçlara ulaşmak için yapılandırılmış doğru bilgiyi yayma girişimidir.”*” (Akçadağ: 1-2). Burada kamu diplomasisi geleneksel olarak yabancı hedef kitleye yönelik yapılan, insanların kalpleri ya da zihinlerinde değişimlere ulaşmayı amaçlayan hükümet iletişimi anlamına gelmektedir (Szondi, 2008: 6). Geleneksel diplomaside yönlerini ve kuvvetlerini devletlerin askeri, politik ve ekonomik güçleri şekillendirmekteyken, kamu diplomasisinde bunların yerini “yumuşak güç” olarak tarif edilen güç kaynağı almıştır. Bunun için ülkenin kültür varlıklarının dış dünyaya tanıtılması (Kültür diplomasisi) vb. faaliyetlere önem ve ağırlık verilmektedir. Kamu diplomasisinin çeşitli uygulamalarını(/türlerini) akademik ve kültürel mübadele diplomasisi, kültürel diplomasi, spor diplomasisi, vatandaş diplomasisi, kurumsal diplomasi, bir kamu diplomasisi yöntemi olarak dış yardımlar oluşturmaktadır. Kamu diplomasisi uygulamalarının içinde spor diplomasisinin önemi de artmaktadır.

Özetle Soğuk Savaş dönemi boyunca devletler katı diplomasi uygularken, bu dönemin bitmesiyle yerini içinde yumuşak unsurları barındıran, çağın gereklerine uygun olan yeni kamu diplomasisi anlayışına bırakmıştır. Devletler propagandaya değil, kamu diplomasisi pratiklerine önem ve ağırlık vermeye başlamışlardır. Devletlerde zorla başka devletler ve bunların kamuları üzerinde etki edilemeyeceği anlaşılacak, diğer ülkeler, kültürler ve kamuoyları onlarla olumlu ilişkiler geliştirilerek etkilenmeye yönelinmiştir. Eski diplomasi pratiklerinde sert güç

kullanma, zorlama ile ikna yöntemleri uygulanırken, yeni kamu diplomasi pratiklerinde yumuşak güç kullanma, gündem yaratma ve cazibe oluşturma ile yanına çekme vardır. Eski pratiklerde baskı, yaptırımlar, ödemeler ve rüşvet kaynakları oluştururken, yeni pratiklerde kurumlar, kültür, değerler ve politikalar önem kazanarak, kaynakları oluşturmuştur. Yeni pratiklerde tutarlı olma, etkililik ve meşruluk esası oluşturmuştur. Yeni pratikler karşılıklı mutabakat ve rızayı gözetmektedir. Eskiye oranla çok daha insanidir. Uygulamada doğru bilgi yayılmaktadır. Doğru bilgi aktarılarak hedef kamuların ikna edilmesine çalışılmaktadır. Kamu diplomasisi uygulamasında ülkenin cazibesi başka devletleri ve kamularını etkilemek için kullanılmaktadır. Bu cazibeler çok çeşitli olabilmektedir; örneğin ekonomi, eğitim, kültür, bilim ve araştırma, sanat, sinema, turizm, spor vb. gibi. Diğer devletlerin ve kamularının etkilenmesi için ikna yöntemleri kullanılmaktadır. Bir ülkenin kamu diplomasisi uygulamalarının amacı, diğer devletleri ve kamularını kendi ulusal hedefleri ve çıkarları doğrultusunda etkilemektir. Kamu diplomasisi uygulamaları kısa vadeli, orta vadeli ve uzun vadeli planabilmektedir. Kısa vadeli stratejiler saatleri ve günleri içermektedir. Orta vadeli stratejiler aylar ve yılları kapsamaktadır. Uzun vadeli senaryolar da yıllar ve on yılları kapsayabilmektedir (Öztürk, 2018: 3-6).

Tablo 6. Geleneksel Diplomasi ve Kamu Diplomasisinde Aktörler, Amaçlar, Stratejiler ve Kullanılan Araçlar (Yi ve Hayes, 2015).

	Geleneksel Diplomasi	Bileşik Kamu Diplomasisi
Aktör	Devlet	Devlet + Devlet dışı aktörler
Amaçlar	Kuvvet ve Varlık (zenginlik)	Devlet-temelli kuvvet, zenginlik, Kollektif (Ortak Güvenlik Sistemi) (sınırlı soruna bağlanma)
Strateji	Rekabet yeteneği, Uluslararası ilişkilerde kuvvetler dengesi	Rekabet yeteneği, uluslararası ilişkilerde kuvvetler dengesi +İşbirliği, müşterek (ortak) yaşama
Araç	Sert Güç	Akıllı güç (Sert+Yumuşak) ve Ağ Gücü (Sivil toplum örgütleri, medya)

Geleneksel diplomasi ile karşılaştırıldığında kamu diplomasisi daha bileşik bir yapıyı göstermektedir. Tablo 6'dan görüldüğü gibi, yeni kamu diplomasisi uygulaması ile uluslararası diplomaside aktörler de çeşitlenmiştir. Geleneksel diplomasi pratiklerinde tek aktör varken ve o devlet iken, yeni kamu diplomasi pratiklerinde devletin yanında devlet dışı aktörler de rol oynamaktadır. Yeni kamu diplomasisi anlayışı geleneksel diplomasiden pek çok yönden farklıdır. Amaçları, stratejileri ve araçları bakımından da farklıdırlar. Geleneksel diplomasinin amaçları güç ve varlık (zenginlik) kazanmaktır. Kamu diplomasinin amaçları ise devlet-temelli güç, zenginlik, kolektif (ortak) güvenlik sistemi, sınırlı sorun bağlanmalarıdır. Geleneksel diplomaside stratejiyi rekabet yeteneği ve uluslararası ilişkilerde kuvvetler dengesi oluşturmaktaydı. Kamu diplomasisinde stratejileri ise rekabet yeteneği ve uluslararası ilişkilerde kuvvetler dengesinin yanında işbirliği ve müşterek yaşama oluşturmaktadır. Kullandıkları araçlarına bakıldığında da, geleneksel diplomasinin kullandığı aracın sert güç olduğu, yeni kamu diplomasisinin ise akıllı güç (sert+yumuşak) ve ağ gücü (sivil toplum örgütleri ve medya) araçlarını kullandığı görülmektedir (Yi ve Hayes, 2015). Kamu diplomasisi uygulamasında sivil toplum örgütleri ve medya da rol almaktadır. Kamu diplomasisi devletler ve kamuları arasında karşılıklı anlayışı yerleştirmektedir. Karşılıklı anlayışın güçlendirilmesinin önemi 21nci yüzyılda son olarak geçerlik elde etmiş ve kamu diplomasisi çabaları kuvvetlendirilmiştir. Fakat (Soğuk Savaş döneminde alışlageldik olan) uluslararası televizyon ve radyo programları yoluyla yaratılan geçici imajlar ve izlenimlerin yetersiz olduğunun anlaşılması ile bu bağlamda yabancı kamu ile kalıcı (sürekli) uzun-sürelili süreçte ilişkilerin geliştirilmesine uluslararası eğitim mübadele programları ve diğer uluslararası kültürel ilişkiler aktiviteleri yoluyla (yeniden)yatırım yapmak çok önemli algılanmıştır. Kamu diplomasisi sade tek yönlü iletişim süreci değildir. Güvenilir diyalog ve insanlar, fikirler ve kültürlerin değişimi aracılığıyla ilişkiler inşa etmek önemlidir (De Lima, 2017). Kamu diplomasisi üç ilgi alanına düşkündür; haber yönetimi, ülkenin pozitif (olumlu) bir imajının dağıtılması ve dış politikaların takibi için elverişli (olumlu) bir ortamı yaratmak için kalıcı ilişkilerin inşa edilmesi (Tablo 7).

Tablo 7. Kamu Diplomasisi İlgili Alanları (De Lima, 2017).

İLGİ ALANI	HABER YÖNETİMİ	STRATEJİK İLETİŞİMLER	KALICI İLİŞKİLERİN GELİŞTİRİLMESİ
GEÇİCİ MANTIK	Kısa/çok kısa-dönem	Orta/uzun-dönem	Uzun/çok uzun-dönem
AMAÇ	Karşılıyıcı/Reaktif	Proaktif	Kişisel bağların inşa edilmesi ve kuvvetlendirilmesi
TEMEL HEDEF	Politika kararlarını izah etmek – ülke içinde ve ülke dışında yapılmaktadır	Tek yönlü bir yolla pozitif (olumlu) bir uluslararası imajın inşa edilmesi ve yayılması	Uygun bir imajın geliştirilmesi ve yayılması, hem de bir diyalog yollu kültürel anlamının kuvvetlendirilmesi
AKTİVİTELERE ÖRNEKLER	Sosyal medyada profiller; Uluslararası TV ve radyo kanalları.	Kültürel diplomasinin tipik olayları, örneğin kitap fuarları ve film festivalleri, bir ülkenin kültürünü dışarıda iletirmek için.	Eğitim ve kültür mübadeleleri; uluslararası öğrenciler için burslar

Buraya kadar, 1936 Berlin olimpiyatının uluslararası diplomasi alanındaki etkileri, bu oyunlar öncesinde ve sonrasındaki politik ve sportif ortamla birlikte açıklanmıştır. Bir sonraki, Sonuç bölümünde ise araştırılan konuda tez çalışması boyunca ortaya çıkan sonuçlar açıklanmaktadır.

SONUÇ

Olimpiyat oyunları, dünyada her dört yılda bir yapılan en büyük spor organizasyonudur. Olimpiyatların dünyada sporun ve sporcuların gelişmesini sağlamak, değişik uluslardan insanları oyunlar etrafında bir araya getirerek dünya kardeşliğini tesis etmek ve dünyaya barış getirmek gibi fonksiyonları önemlidir. Bunlar aynı zamanda olimpiyat oyunlarının idealleridir. Olimpiyat ruhu iyi anlaşıldığında, dünya insanları arasında kardeşliğin ve dünyada barışın tesisine hizmet ettiği görülmektedir.

Spor ile siyasetin geçmişten verilebilen birçok örnek ile birbiriyle ilişkilerinin kurulduğu görülmektedir. 1936 Berlin oyunları bu konuda en önemli ve çarpıcı örneklerden biridir. Oyunlarda spora siyaset karıştırılmış, oyunlar boyunca Alman Nazi ideolojisinin propagandası zamanın Almanya'sı tarafından yapılmak istenmiştir. Spor meydanlarında siyaset ve propaganda yapılması sporun özünü bağdaşmamaktadır. Cinsiyet, ırk vb. türden ayrımcılık yapılmaları da Fair-Play'a uygun değildir. Spor organizasyonlarının bu organizasyonlara yarışmak için gelen tüm sporculara eşit fırsatlar sunması gerekmektedir. Bu sporda ve müsabakalarda adalettir. Hangi ülkeden, cinsiyetten ya da ırktan olurlarsa olsunlar yarışmacılardan müsabakalarda başarılı olanların takdir edilmesi ve alkışlanması Fair-Play'in gereğidir.

1936 Berlin oyunlarına bir olay damgasını vurmuştur. Bu olay, Hitler'in atletizm yarışlarını takip ettiği statta ABD'li iki atletin yüksek performans ve başarılarını hazmedemeyerek stadı terk etmesi ile meydana gelmiştir. Bu olay o zamanlar ve günümüze kadar çok tartışılmıştır. Meydana gelen olay sporun ve olimpizmin ruhuna ters düştüğü gerekçesiyle eleştirilmiştir. Spor meydanlarında başarılı olan sporcuların hangi ulustan olurlarsa olsunlar alkışlanıp takdir edilmesi, sporda Fair-Play'in bir gereğidir. Nazi Almanya'sı Berlin oyunlarına çok iyi hazırlanmış, kendi sporcularının başarılarını ideolojilerinin gücünü tüm dünyaya göstermek ve propagandalarını yapmak için beklemekteydiler. Alman Naziler aşırı milliyetçi politikalara sahipti. Oyunlar başlamadan çok önce üstün Alman ırkını meydana getirme ve dünyaya kabul ettirme ideallerinin peşindeyken, Zenci, Yahudi

ve Çingeneleere karşıydılar. Hitler'in atletizm yarışlarını takip ettiği stadı terk etmesine yol açan, 2 yüksek performanslı ABD'li atlet de Afrika kökenli zenciler idi. Spor meydanlarında ve olimpiyat platformunda böyle bir ırk ayrımcılığı göstergesi kabul edilemezdi çünkü sporun Fair-Play ruhu ile uyuşmamaktaydı.

Olimpiyat oyunları aracılığıyla dünya devletleri arasında ilişkiler kurulmaktadır. Olimpiyatların bu aracılığı çok önemlidir. Diğer yanda olimpiyatlar ulus devletlerin tanımında önemli rol oynamaktadır. Bu örnekler ile spor-uluslararası ilişkiler ilişkisi ortaya çıkıp kavranmaktadır. Dünyada dört yılda bir düzenlenen olimpiyat oyunları genel olarak uluslararası ilişkilere olumlu etkide bulunmaktadır. 1936 Berlin oyunları ise bir istisnayı oluşturmaktadır. Buradaki oyunların o zamanda uluslar arasındaki ilişkilerde negatif etkileri gözlenmiştir. O sırada Almanya'da Nazi rejimi vardı. Nazizm ırkçı bir ideolojiyi gütmekteydi. Teoriye göre ari Alman ırkı vardı ve bu ırk diğer ırklardan üstündü. Naziler kendi ideolojik görüşlerini dünyaya tanıtmak ve kabul ettirmek için 1936 Berlin oyunlarını bir fırsat görmüşlerdir.

Nazi Almanya'sı zamanında devletler arasında katı bir diplomasi uygulanmaktaydı. Devletler arasındaki ilişkilerde resmiyet ve ciddiyet hâkimdi. Devletler birbirlerine güçlerini kabul ettirebilmek için yarış ediyorlardı. Spor meydanlarında da bunun yansımaları görülebilmekteydi. Geleneksel diplomaside sert güç olarak ifade edilen güçlerini kullandıkları oranda devletler etkinlik kazanmaktaydı. Sert gücün unsurlarını askeri, politik ve ekonomik güçler oluşturmaktaydı. Dünyada Soğuk Savaş dönemi boyunca da bu geleneksel diplomasi anlayışı sürdürülmüştür. O zamanın devletlerinin diplomasi güçleri, askeri, politik ve ekonomik güçlerine bağlı olarak oluşmuştur. Askeri, politik ve ekonomik gücü elinde bulunduran devletler diğerleri arasından öne çıkmışlardır ki bu devletler zamanın süper güçleri olarak kabul edilen ve ifade edilen ABD ile SSCB idi. Dolayısıyla bu devletler diplomasi güçleri de en fazla olanlardı ve bu güçlerini sınırsız kullanıyorlardı. Soğuk Savaş dönemi 1900'lü yılların yarısında başlayarak 1990'lara kadar sürmüştür. O zamanda iki kutuplu bir dünya düzeni vardı; bir tarafta ABD'nin başını çektiği bağlı ülkeler grubu, diğer yanda SSCB'nin liderlik ettiği müttefikler grubu. Temel ayrımları ABD ve bağlı ülkelerinin demokrasinin

savunucuları olmaları, SSCB ve müttefikleri ülkelerin ise komünizm ideolojisinin savunucuları olmalarıydı. Bu dönem, bu devletlerin yoğun propaganda faaliyetleri ile geçmiştir. Bu iki temel grup arasında politik, ekonomik, teknik, spor vb. her alanda amansız bir rekabet yaşanmaktaydı. Olimpiyatlarda da bu amansız rekabete şahit olunmaktaydı. 1980 Moskova Olimpiyat oyunları ve 1984 Los Angeles Olimpiyat oyunları bu bakımdan önemlidir. Sözü edilen bu olimpiyatlar düzenlendikleri dönemin egemen politikaları ve ideolojilerini yansıtıyordu. Fakat Soğuk Savaş döneminin bitmesiyle, dünyada ihtiyaçlar değişmiştir. Çağdaş diplomasi gereklerine uygun yeni kamu diplomasisi anlayışı böylece ortaya çıkmış ve devletler tarafından uygulamaları yapılmıştır. Uluslararası diplomasi alanında büyük değişim yaşanmıştır. Kamu diplomasisi, bir hükümetin başka bir ulusun halkını ve aydınlarını, o ulusun politikalarını kendi avantajına döndürmek amacıyla etkilemeye çalışmasıdır. Kamu diplomasisi bir iletişim sürecidir. Bu süreçte iletişim ve başka yapılacaklar planlanır. Böylece uygulandığında bir hükümet kendi ulusunun düşüncelerini ve ideallerini, kendi kurumlarını ve kültürünü aynı zamanda ulusal hedeflerini ve güncel politikalarını yabancı halklara etkili bir yolla anlatma olanağını hayata geçirir. Kamu diplomasisi ile yabancı halkların etkilenmesi amaçlanır. Kamu diplomasisi uygulanarak yabancı ülkelerde (yapan ülkeyi, politikalarını benimseyecek) kamular oluşturulmaya çalışılır. Bu süreçte etkileme zorla değil de, gönüllüce yani onların (hedef halkların) kendi iradeleriyle, kendi özgür seçimleriyle yapılmak hedeflenir. Yani kamu diplomasisi pratiği hedef kitleyi oluşturan insanların kalplerine ve zihinlerine erişip onlarda değişim sağlamayı amaçlar. Etkilemek için onlara manipüle (gerçeği olmayan) değil, doğru bilgi yayılır. Kamu diplomasisi uygulamada geleneksel diplomasiden pek çok yönden ayrılmaktadır. Farklılıkları çoktur. Kamu diplomasisi insani uygulamalara sahiptir. İnsanları kandırmaya değil, ikna etmeye yöneliktir. Yine kamu diplomasisi, uluslararası diplomaside yumuşak güç kullanmayla yapılır. Geleneksel diplomasi sert güç kaynaklarından kuvvetini alırken, kamu diplomasisi kendi gücünü yumuşak güç olarak tarif edilen güçlerden inşa etmiştir. Yumuşak güç unsurlarından biri, belki de en önemlisi kültürdür. Kamu diplomasisi alanında kültürel faaliyetlere çok önem verilmektedir diğer devletleri bir etkileme aracı olarak. Öyle ki kamu diplomasisi denildiğinde çoğu zaman kültür diplomasisi anlaşılmaktadır. Kültür diplomasisi ile ülkenin kültür varlıkları dünyaya

tanıtılmaktadır. Kamu diplomasisinin başta kültür diplomasisi olmak üzere, akademik ve kültürel mübadele diplomasisi, vatandaş diplomasisi, kurumsal diplomasi gibi türleri vardır. Spor diplomasisi de kamu diplomasisinin bir türü, yani uygulama alanıdır.

Spor-diplomasi ilişkisi geçmişten bugüne her zaman var olmuştur. Devletler arasındaki ilişkilerde sporun yeri önemlidir. 1936 Berlin oyunları örneğinde uluslararası spor etkinliklerinin, düzenlenen büyük spor organizasyonlarının devletler arasındaki ilişkileri bozmasına izin verilmemelidir. Sporun devletler arasındaki ilişkileri sürdürme ve geliştirme etkisinden/gücünden yararlanılmalıdır. Spor organizasyonlarına siyaset ve propaganda karıştırıldığında sporun ve sportif organizasyonların amacından uzaklaşmaktadır. Spor ve sportif organizasyonların uluslar arasındaki ilişkileri geliştirme kuvvetinden/kabiliyetinden yararlanılması önem taşımaktadır. Spor diplomasisi bugün kamu diplomasisinin bir uygulama alanıdır. Spor diplomasisinin önemi giderek artmaktadır. Kamu diplomasisi alanı içinde günümüzde yapılan spor diplomasisi uygulamalarının başlıca amacı iki veya daha fazla ulus devlet arasındaki ilişkileri geliştirmektir. Sportif organizasyonlar aracılığıyla iki ya da daha fazla devlet arasında ilişkiler kurularak, ilişkiler pozitif yönde geliştirilebilmektedir. Bu amacın ardında spor diplomasisi stratejisini hayata geçiren devletin ulusal çıkarları vardır. Devlet bu çıkarlarına spor aracılığıyla ve barışçıl bir zeminde ulaşmaktadır. Dolayısıyla spor diplomasisinin ve bütün diğer kamu diplomasisi türlerinin iyi niyetle yapılması önem arz etmektedir. Spor diplomasisinin devletler düzeyinde uygulanmasına önemli bir örnek Türkiye ile Ermenistan devlet başkanlarının da izledikleri Türkiye ile Ermenistan futbol takımları arasında yakın zamanda yapılan milli futbol müsabakalarıdır ki, o zamanda iki devlet arasındaki ilişkilerde geçmişin, geçmişten kaynaklanan birtakım anlaşmazlıklar ve husumetlerin unutulmasıyla ilişkilerin yeniden tesis edilmesinde bir köprü oluşturacağı, böylelikle Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin geliştirilebileceği ümit edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Ak, Duygu: “Olimpiyat Oyunlarının Ev Sahibi Kente Etkileri Açısından Değerlendirilmesi”, **Pamukkale Journal of Eurasian Socioeconomic Studies**, Cilt 2, No.1, 2015, 1-19, (Çevrimiçi) https://www.journalagent.com/pjess/pdfs/PJESS-58077-RESEARCH_ARTICLE-AK.pdf, 28.11.2017.
- Akçadağ, Emine: **ABD'nin Kamu Diplomasisi Stratejisi : Akıllı Güç...**, (Çevrimiçi) <http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/abdkdstratejisi.pdf>, 29.08.2017.
- Akçadağ, Emine: **Dünya’da ve Türkiye’de Kamu Diplomasisi**, (Çevrimiçi) <http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/emineakcadag.pdf>, 21.07.2017.
- AK Parti: **7 Haziran 2015 Genel Seçimleri Seçim Beyannamesi - Yeni Türkiye Yolunda Daima Adalet Daima Kalkınma**, (Çevrimiçi) <http://www.akparti.org.tr/upload/documents/2015-secim-beyannamesi-20nisan.pdf>, 21.07.2017.
- Akşam: **‘Kültürel diplomasi’yle Ermeni açılımı**, 09 Ocak 2015, (Çevrimiçi) <http://www.aksam.com.tr/guncel/kulturel-diplomasiyle-ermeni-acilimi/haber-370953>, 13.09.2017.
- Algün Doğu, Gözde: **Sporun Uluslararası İlişkiler Açısından Fonksiyonlarının Değerlendirilmesi**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2010, (Çevrimiçi) <http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/28546/tez.pdf>, 20.07.2017.
- Algün Doğu, Gözde ve Hakan Sunay: "Uluslararası İlişkiler ve Spor", **Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, VIII (3), s.93-100, (Çevrimiçi) <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/17/1587/17186.pdf>, 20.07.2017.
- Arıpınar, Erdoğan ve Bilge Donuk: **Fair Play –Spor Yönetim ve Organizasyonlarında Etik Yaklaşımlar–**, Ötüken Yayınları, (Çevrimiçi) https://www.otuken.com.tr/u/otuken/docs/fair_play.pdf, 17.08.2017.
- Armağan, Ahsen: “Siyasal Bir İletişim Türü Olarak Propaganda”, **İletişim Fakültesi Dergisi**, 417-426, (Çevrimiçi)

<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/iuifd/article/download/1019013755/1019012971>, 18.08.2017.

- Aron, Raymond: **The Opium of The Intellectuals**, (Translated by Terence Kilmartin), First Edition, The Norton Library, W.W. Norton & Company Inc., New York, 1962, https://monoskop.org/images/7/73/Aron_Raymond_The_Opium_of_the_Intellectuals.pdf.
- Asker, Ahmet: "Nazi Irk Tasnifinde Türkler ve Ortadoğu Halkları", **Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi**, XII/25 (2012/Güz), s.79-99, (Çevrimiçi) http://dspace.deu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/12345/5059/04_Ahmet_Asker.pdf?sequence=1, 01.12.2017.
- As, Efdal: "İktidar-Spor Kurumları İlişkileri Bağlamında İki Dünya Savaşı Arasında Türkiye Cumhuriyeti'nin Katıldığı Olimpiyatlar (1924 Paris, 1928 Amsterdam, 1936 Berlin)", **Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi**, Yıl 12, Sayı 24, Güz 2016, s.156-204, (Çevrimiçi) http://www.ctad.hacettepe.edu.tr/12_24/6.pdf, 20.07.2017.
- Atlı, Altay: "Akdeniz Oyunları ve Uluslararası İlişkiler -Akdeniz Oyunları ve genel olarak spor, Türkiye'ye dış politika alanında geleneksel diplomasiyi tamamlayacak etkili bir araç sunuyor.-", **Analist**, Haziran 2013/28, s.70-73, (Çevrimiçi) <http://www.altayatli.com/files/Analist28AkdenizOyunlari.pdf>, 21.07.2017.
- Avlaremöz: **80 yıl önce: Hitler Berlin'deki Olimpiyat Oyunları'nın açılışını yaptı**, 1 Ağustos 2016, (Çevrimiçi) <http://www.avlaremöz.com/2016/08/01/80-yil-once-hitler-berlindeki-olimpiyat-oyunlarinin-acilisini-yapti/>, 15.08.2017.
- Aydemir, Cahit ve Mehmet Kaya: "Küreselleşme Kavramı ve Ekonomik Yönü", **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, C.6, S.20, Bahar-2007, 260-282, (Çevrimiçi) <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/esosder/article/viewFile/5000068075/5000063139>, 11.09.2017.
- Aykurt, İsmail S.: **Kamu Diplomasisi (Public Diplomacy)**, Stratejik Halkla İlişkiler Yönetimi, Maltepe Üniversitesi, 5 Aralık 2014, (Çevrimiçi) <https://www.slideshare.net/ismailsarp/kamu-diplomasisi-sunum>, 26.07.2017.

- Bayram, Mürsel: “Türk Dış Politikasının Değişim Parametresi Olarak Afrika Açılımı ve İnsani Diplomasi Faaliyetleri”, **Türkiye’de ve Dünyada Dış Yardımlar** (içinde) (1.Basım), (Editör: Erman Akıllı), Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti., Yayın No: 138, Yönetim / Siyaset / Uluslararası İlişkiler No.: 41, ISBN: 978-605-320-317-9, Ocak 2016, (Çevrimiçi) https://www.researchgate.net/profile/Muersel_Bayram/publication/297007621_Turk_Dis_Politikasinin_Degisim_Parametresi_Olarak_Afrika_Acilimi_ve_Insani_Diplomasi_Faaliyetleri/links/56dc785208aeb4638c030f2.pdf, 13.09.2017.
- BBC Türkçe: BBC Türkçe Ana sayfası, (Çevrimiçi) <http://www.bbc.co.uk/turkish/freq.shtml>, 13.09.2017.
- Bozkurt, Celil: "Nazilerin Gölgesinde 1936 Berlin Olimpiyatları ve Türk Sporcuların Müsabakaları", **Journal of History Studies**, Volume 6, Issue 6, December 2014, s.17-41, (Çevrimiçi) <https://derinstrateji.files.wordpress.com/2015/01/nazilerin-glgesinde-1936-berlin-olimpiyatlar-ve-trk-sporcularn-msabakalar.pdf>, 20.07.2017.
- Cevizci, Ahmet: **Felsefe Sözlüğü**, Paradigma Yayınları, İstanbul 1999.
- CNN Türk: **Türkiye ve Ermenistan için tarihi gün**, 14.10.2009, (Çevrimiçi) <https://www.cnnturk.com/2009/turkiye/10/14/turkiye.ve.ermenistan.icin.tarihi.gun/547459.0/index.html>, 12.09.2017.
- Con, Emre: **Alman ve İtalyan Modelleri Bağlamında Faşist Devlet Sistemi (1922-1945)**, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne, Aralık 2008, (Çevrimiçi) <http://dspace.trakya.edu.tr/jspui/bitstream/1/599/1/EMRE%20CON.pdf>, 18.08.2017.
- Çalık Topuz, Zuhâl: “Küreselleşmenin Ulus-Devlete Etkileri”, **Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Sayı: 3, Nisan 2016, 13-26, (Çevrimiçi) <https://www.ardahan.edu.tr/iibfdergi/arsiv/3/02.pdf>, 19.08.2017.
- Çalışkan Akçetin, Nurhayat: “Martin Heidegger ve Nasyonal Sosyalizm: O Bir Nazi miydi?”, **Humanitas**, 4(8), 2016, 47-63, (Çevrimiçi) <http://humanitas.nku.edu.tr/article/viewFile/5000199213/5000176656>, 25.11.2017.

- Çavuş, Tuba: “Dış Politikada Yumuşak Güç Kavramı ve Türkiye’nin Yumuşak Güç Kullanımı”, 23-37, (Çevrimiçi) <http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/download/article-file/107654>, 04.12.2017.
- David, Claude: **Hitler ve Nazizm**, (Çev.: Hüseyin Boysan), 1. Basım, İstanbul, İletişim Yayınları, Cep Üniversitesi 14, Şubat 1991.
- De Lima, Antonio: **Public Diplomacy: concept and instruments**, 11 Eylül 2017, (Çevrimiçi) <https://www.linkedin.com/pulse/public-diplomacy-concept-instruments-antonio-de-lima-jr->, 21.02.2018.
- Demir, Vedat: **Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç**, 1.Baskı, İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 2012.
- Demir, Vedat: **Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç Olarak İtibar**, (Prezentasyon-Sunum), 25 Kasım 2014, (Çevrimiçi) <https://www.slideshare.net/itibarenstitusu/kamu-diplomasisi-ve-yumuak-g-olarak-itibar-prof-dr-vedat-demir>, 12.09.2017.
- Deutsch, Harold C. ve Armaoğlu, Fahir H.: **Garip Bir Devre: 1939 – 1941 Arasında Nazi - Sovyet Münasebetleri**, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/42/359/3779.pdf>, 26.11.2017.
- Doralp, Banu ve Ömür Barkul: “Olimpiyat Yerleşkeleri Tasarımında Bir Girdi Olarak Sürdürülebilirlik”, **Megaron**, 6(2), 2011, 123-137, (Çevrimiçi) http://www.journalagent.com/megarone/pdfs/MEGARON_6_2_123_137.pdf, 19.08.2017.
- Dünya Bülteni: **Bir propaganda alanı: 1936 Berlin Olimpiyatları**, 2 Ağustos 2012, (Çevrimiçi) <http://www.dunyabulteni.net/haber/221225/bir-propaganda-arenasi-1936-berlin-olimpiyatlari>, 15.08.2017.
- Ergil, Doğu: “İdeoloji Üzerine Düşünceler”, (Çevrimiçi) http://www.politics.ankara.edu.tr/dergi/pdf/38/1/dogu_ergil.pdf, 19.08.2017.
- Erhan, Çağrı: **Spor ve kamu diplomasisi**, Türkiye Gazetesi (Online), 06.07.2010, (Çevrimiçi) <http://www.turkiyegazetesi.com.tr/yazarlar/prof-dr-cagri-erhan/453414.aspx>, 22.07.2017.

- Erk, Yunus Emre: **25 Maddede Berlin Duvarı: Neden Yapıldı, Neden Yıkıldı?**, 13 Ağustos 2013, (Çevrimiçi) <http://listelist.com/berlin-duvari-neden-yapildi-yikildi/>, 12.09.2017.
- Erkiner, Kısmet: "Uluslararası Olimpiyat Komitesi Ve Spor Hukuku", s.1-18, (Çevrimiçi) <http://www.sporhukuku.org.tr/makaleler/106-uluslararasi-olimpiyat-komites-ve-spor-hukuku.pdf>, 22.07.2017.
- Ertekin, Bülend Aydın: "Uluslararası Sistemde Küreselleşme Kavramının Tanımı ve Algılanması Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme", (Çevrimiçi) http://iaud.aydin.edu.tr/makaleler/yil1sayi3-4/IAUD_Yil_1_Sayi_3-4_Makale_5.pdf, 11.09.2017.
- Ersoy Öztürk, Tuğçe: **Dış Politikada Etkin Unsur: Kamu Diplomasisi ve Türkiye'nin Kamu Diplomasisi Etkinliği**, (Çevrimiçi) <http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/tugceersoyozturk.pdf>, 23.07.2017.
- Gazete Bilkent: **Siyasetin Gölgesinde Olimpiyatlar: 1936 Berlin Olimpiyatları**, 2016, (Çevrimiçi) <http://www.gazetebilkent.com/2015/11/09/siyasetin-golgesinde-olimpiyatlar-1936-berlin-olimpiyatları/>, 15.08.2017.
- Geçikli, Fatma: "Geçmişten Günümüze Propaganda Kavramı", **İletişim Fakültesi Dergisi**, 265-276, (Çevrimiçi) <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/iuifd/article/download/1019013731/1019012947>, 18.08.2017.
- Güçlü, Mehmet: "Olimpiyat Oyunları ve Spor Sponsorluğu", **G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt 21, Sayı 3, 2001, 223-239, (Çevrimiçi) <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/77471>, 28.11.2017.
- Gültekin, Bilgehan: **Devletlerarası İlişkilerde Halkla İlişkiler ve Siyasal Propagandanın Rolü**, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2001, (Çevrimiçi) <http://acikerisim.ege.edu.tr:8081/jspui/bitstream/11454/539/1/bilgehangultekin2001.pdf>, 22.07.2017.
- Güngör, Birgül: **Berlin Olimpiyatları Ekseninde Basında Türk Sporuna (1936-1938)**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara, 2009, (Çevrimiçi) <http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/31129/254886.pdf>, 21.07.2017.

- Gürkan, Ülker: "S.S.C.B. Siyasi Rejimi'nin Ana Hatları", 155-198, (Çevrimiçi)
<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/338/3464.pdf>,
03.12.2017.
- Güzel, Süleyman Çağrı: "Dış Yardımlarda Destekleyici Bir Unsur Olarak Kültürel Diplomasi ve Yunus Emre Enstitüsü Örneği", **Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, Cilt: 30, Sayı: 2, 2016, (Çevrimiçi)
<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/315475>,
13.09.2017.
- Hekimler, Oktay: "1936 Berlin Olimpiyatları: Bir Barış Aracı mı, Yoksa Meşruiyet Arayan Bir Rejimin Propaganda Aracı mı?", **Humanitas**, Sayı: 1, Bahar, Tekirdağ, 2013, s.103-127, (Çevrimiçi)
<http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423902988.pdf>, 20.07.2017.
- Hillenbrand, Laura: **Olympics**, 2016, (Çevrimiçi)
<https://shsunbroken.wordpress.com/olympics/>, 10.09.2017.
- Holokost Ansiklopedisi: **Nazi Olimpiyatları, Berlin 1936**, United States Holocaust Memorial Museum, Washington, DC, 2017, (Çevrimiçi)
<https://www.ushmm.org/wlc/tr/article.php?ModuleId=10005680>, 15.08.2017.
- Holokost Ansiklopedisi: **Nazi Olimpiyatları, Berlin 1936 – Fotoğraf**, United States Holocaust Memorial Museum, Washington, DC, 2017, (Çevrimiçi)
https://www.ushmm.org/wlc/tr/media_ph.php?ModuleId=10005680&MediaId=758, 15.08.2017.
- Isca-web.org: **What is the meaning of sports to you?**, (Çevrimiçi)
http://www.isca-web.org/files/ScD_web/Panel_in_Skopje/Interview_with_Borce_Boev_Participant_at_the_Panel_in_Macedonia.pdf,
16.08.2017.
- Kamu Diplomasisi Enstitüsü: **Kamu Diplomasisi Nedir?**, 2017, (Çevrimiçi)
<http://www.kamudiplomasisi.org/component/content/article/39/59-kamu-diplomasisi->, 11.09.2017.
- Kayani, Ömer: **Kurgularla Bilinçaltını Etkileme**, Yeni Söz, 06 Haziran 2016, (Çevrimiçi) <http://www.yenisoz.com.tr/kurgularla-bilincaltini-etkileme-makale-13633>, 12.09.2017.

- Kızılırmak, Bayram: “2. Dünya Savaşı Yıllarındaki Alman Propagandası”, 2014, (Çevrimiçi)
<https://stratejikoperasyon.files.wordpress.com/2014/05/iidnya-sava-yllarndaki-alman-propagandas.pdf>, 18.08.2017.
- Kissinger, Henry: **Diplomasi**, (Çev.: İbrahim H. Kurt), 2.Baskı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Genel Yayın No: 380, Tarih Dizisi: 29, İstanbul, Mart 2000.
- Kohr, Todd: “Olympiastadion Berlin: Embodying Nazi Politics through Architecture”, **Urban Design Politics**, Exercise 1, March 11, 2003, 1-4, (Çevrimiçi),
https://ocw.mit.edu/courses/urban-studies-and-planning/11-302j-urban-design-politics-spring-2010/assignments/MIT11_302JS10_kohr1.pdf, 19.02.2018.
- Koylu, Zafer: “20. Yüzyıldan 21. Yüzyıla: Savaşlar, Barış ve Küreselleşme Dönemi”, Ünite 14, **Uygurluk Tarihi** (e-kitap) içinde (Edit.: Taciser Sivas), 2.Baskı, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2265, Eskişehir, Ağustos 2013.
- Köksoy, Ergün: “Yeni Diplomatik Temsil Biçimi Olarak Marka Diplomasisi: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme”, **Selçuk İletişim**, 9 (2), 2016, 242-261, (Çevrimiçi)
<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/178280>, 13.09.2017.
- Kurtuluş, Begüm: **21.Yüzyılda Değişen Kamu Diplomasisi Anlayışının Türk Dış Politikasına Yansıması**, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2014.
- Media Center: **1936 Berlin** (İlgili görseller), 2017, (Çevrimiçi)
<http://media.olympics.com.au/games/1936-berlin/sport/930BBFFA-2017-43D9-AE2C380F42F4A6E7>, 20.08.2017.
- Mızrak, Dilan ve Özgür Temiz: “Hukuk ve Politika”, **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl:67, Sayı:2, Bahar 2009, 77-97, (Çevrimiçi)
<http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/tekmakale/2009-2/8.pdf>, 19.08.2017.
- Miller, Patrick B.: “The Nazi Olympics, Berlin, 1936: Exhibition at the U.S. Holocaust Memorial Museum, Washington, D.C.”, **Olympika: The International Journal of Olympic Studies**, Volume V, 1996, 127-140, (Çevrimiçi)
http://library.la84.org/SportsLibrary/Olympika/Olympika_1996/olympika0501h.pdf, 19.02.2018.

- Olimpiyatkomitesi.org.tr: **Uluslararası Olimpiyat Komitesi Antlaşması**, (Çevrimiçi)
http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Upload/Menu/624923_ioc_antlasmasi.pdf, 22.07.2017.
- Özdiñç, Özlem: “Çukurova Üniversitesi Öğrencilerinin Sporun ve Spora Katılımın Sosyalleşmeyle İlişkisi Üzerine Görüşleri”, **Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, 2005, III (2), 77-84, (Çevrimiçi)
<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/17/879/11116.pdf>, 16.08.2017.
- Özkan, Abdullah: **21. Yüzyılın Stratejik Vizyonu Kamu Diplomasisi ve Türkiye'nin Kamu Diplomasisi İmkanları**, TASAM-Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi, Stratejik Rapor No: 70, (Çevrimiçi)
http://www.tasam.org/Files/PDF/Raporlar/STR70_21_Yuz_yilin_Stratejik_Vizyonu.pdf_66fb77c9-cd79-481e-a185-9a9c26ffe7b7.pdf, 23.07.2017.
- Öztürk, Ali Osman: **Kamu Diplomasisi Perspektifleri**, TRT UMEP (TRT International Media Training Program), 8 Ocak 2018, (Çevrimiçi) <https://www.slideshare.net/trtumep/ali-osman-ztrk-kamu-diplomasisi-perspektifleri>, 21.02.2018.
- Ülker Erkan, Ayça: “Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği Arasındaki Soğuk Savaş Yıllarında Amerikan Dış Politikası”, **Sosyal Bilimler Dergisi**, 2010, Cilt: 8, Sayı: 1, 183-194, (Çevrimiçi)
<http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423874630.pdf>, 04.12.2017.
- Pehlivan, Zekai: “Fair-Play Kavramının Geliştirilmesinde Okul Sporunun Yeri ve Önemi”, **Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, II (2), 2004, 49-53, (Çevrimiçi)
<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/17/349/3612.pdf>, 19.08.2017.
- Pinsdaddy: (1936 Berlin olimpiyatı ile ilgili görseller), 2017, (Çevrimiçi) http://www.pinsdaddy.com/1936-olympics-articles_B8OW0VMQt18bnl3Fy2GRDgRjYhPcbaCG7WgyD8vSh3A/2, 20.08.2017.
- Purtaş, Fırat: “Türk Dış Politikasının Yükselen Değeri: Kültürel Diplomasi”, **Akademik Bakış**, Cilt 7, Sayı 13, Kış 2013, 1-14, (Çevrimiçi)
<http://ataum.gazi.edu.tr/posts/download?id=86819>, 13.09.2017.

- Rhein-Zeitung: **Der Tag, an dem der Frieden ausbrechen sollte**, 12. Sep 2017, (Çevrimiçi) https://www.rheinzeitung.de/nachrichten/tagesthema_artikel,-der-tag-an-dem-der-frieden-ausbrechen-sollte-_arid,1463129.html, 12.09.2017.
- Rowbottom, Mike: **Berlin warned taking athletics track out of Olympic Stadium would end any future Games bid**, 5 July 2017, (Çevrimiçi) <http://www.insidethegames.biz/articles/1052353/berlin-warned-taking-athletics-track-out-of-olympic-stadium-would-end-any-future-games-bid>, 15.08.2017.
- Sancar, G. Aslı: **Kamu Diplomasisi ve Uluslararası Halkla İlişkiler**, 1.Baskı, İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 2012.
- Seval, Hasan F. ve Timuçin Kodaman: "Sporun Uluslararası Politikadaki Etkisi", **MAKÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Cilt: 2, Yıl: 2, Sayı: 4, 2015, s.52-64, (Çevrimiçi) https://www.academia.edu/24153225/SPORUN_ULUSLARARASI_POL%C4%B0T%C4%B0KADAK%C4%B0_ETK%C4%B0S%C4%B0_-_THE_IMPACT_OF_SPORTS_ON_INTERNATIONAL_POLITICS, 21.07.2017.
- Sivas, Taciser (Edit.): **Uygarlık Tarihi**, (E-kitap), 2.Baskı, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2265, Eskişehir, Ağustos 2013.
- Szondi, Gyorgy: **Public Diplomacy and Nation Branding: Conceptual Similarities and Differences**, Discussion Papers in Diplomacy, Netherlands Institute of International Relations Clingendael, No:112, Netherlands, 2008, (Çevrimiçi) https://www.clingendael.nl/sites/default/files/20081022_paper_in_dip_nation_branding.pdf, 29.08.2017.
- Şahin, Yusuf: ""Olimpiyat Kenti"nden "Olimpiyat Devleti"ne", **KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, 12(18), 2010, s.73-80, (Çevrimiçi) <http://dergi.kmu.edu.tr/userfiles/file/haziran2010/73-80.pdf>, 20.07.2017.
- Şalom: **Berlin'deki Maccabi Oyunları: İyinin kötüye karşı zaferinin sembolü**, Haftalık Siyasi ve Kültürel Gazete, 2015, (Çevrimiçi) http://www.salom.com.tr/haber-96002-berlindeki_maccabi_oyunlari_Iyinin_kotuye_karsi_zafelerini_n_sembolu_.html, 15.08.2017.

- Taşcıoğlu, Raci: “2011 Universiade Kış Bağlamında Türk Yazılı Basınında Erzurum’un Tanıtımı”, (Çevrimiçi) <http://globalmediajournaltr.yeditepe.edu.tr/sites/default/files/Raci%20TAS%CC%A7CIOG%CC%86LU.pdf>, 16.08.2017.
- The Organising Committee for The XIV Olympiad, The Official Report of The Organising Committee for The XIV Olympiad, London 1948, <http://library.la84.org/6oic/OfficialReports/1948/OR1948part1.pdf>, 13.11.2017.
- Uçan, Engin: **Spor Organizasyonu ve Yönetim**, (Çevrimiçi) <http://www.bedenegitimci.org/forum/index.php?topic=2073.0;wap2>, 26.07.2017.
- Uçkaç Altun, Sibel: “Hitler Almanyası’nda Sanat ve Propaganda”, İstanbul Kültür Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, İletişim Tasarımı Bölümü, (Çevrimiçi) http://www.sanatvetasarim.gazi.edu.tr/web/makaleler/5_sibel.pdf, 19.08.2017.
- Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi: (Çevrimiçi) http://www.gsb.gov.tr/public/edit/files/Mevzuat/ulusal_genclik_ve_spor_politikasi.pdf, 02.12.2017.
- Ünal Erzen, Meltem: **Kamu Diplomasisi**, İstanbul, Derin Yayınları: 204, 2012.
- Wide, Robert: **Hitler’i Kimler ve Neden Destekledi?**, (27 Ocak 2017 tarihinde güncellenmiştir), (Çev.: Ercan Caner), Ankara-Türkiye, 23 Şubat 2017, (Çevrimiçi) <http://sunsavunma.net/wp-content/uploads/2017/02/H%C4%B0TLER%C4%B0-K%C4%B0MLER-VE-NEDEN-DESTEKLED%C4%B0.pdf>, 01.09.2017.
- Yağmurlu, Aslı: “Halkla İlişkiler Yöntemi Olarak Kamu Diplomasisi”, **İletişim Araştırmaları**, 5(1), 2007, s.9-38, (Çevrimiçi) <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/23/1819/19187.pdf>, 23.07.2017.
- Yakarçelik, Tuğrul: **Nazi ideolojisi**, (Çevrimiçi) http://tugrulyakarcelik.wdfiles.com/local--files/start/Nazizm_5_deoloji_Sanat.pdf, 18.08.2017.
- Yazıcı, Ahmet Gökhan: “Toplumsal Dinamizm ve Spor”, **Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi**, Sayı: 3/1, 2014, 394-405, (Çevrimiçi)

http://www.tekedergisi.com/Makaleler/960554240_25yaz%C4%B1c%C4%B1.pdf, 16.08.2017.

Yeşilyurt Temel, Hülya ve Yapraklı, Halil, “Küreselleşen Dünyada İşsizlik”, Haziran 2015, (Çevrimiçi)
https://www.researchgate.net/publication/283123031_Kuresellenen_Dunyada_Issizlik, 20.02.2018.

Yıldıran, İbrahim: "Antikiteden Moderniteye Olimpiyat Oyunları: İdealler ve Gerçekler", **Hece**, Batı medeniyeti Özel Sayısı, 18(210-212), 2014, s.555-570, (Çevrimiçi)
https://www.academia.edu/9662673/Antikiteden_Moderniteye_Olimpiyat_Oyunlar%C4%B1_%C4%B0dealler_ve_Ger%C3%A7ekler, 20.07.2017.

Yıldız, Emel ve Ayas Aydın, Serpil: “Olimpiyat Oyunlarının Sürdürülebilir Kalkınma Açısından Değerlendirilmesi”, **Spor Bilimleri Dergisi**, 24 (4), 2013, 269-282, (Çevrimiçi)
<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/151220>, 28.11.2017.

Yi, Kiho ve Hayes, Peter: **NAPSNet Special Report**, 5 October 2015, (Çevrimiçi)
<https://nautilus.org/napsnet/napsnet-special-reports/the-implications-of-civic-diplomacy-for-rok-foreign-policy/>, 21.02.2018.

Yurtcu, Elvan: **Uluslararası Olimpik Komite (IOC)**, (Çevrimiçi)
https://sgm.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/SGM/Birimler/D%C4%B1%C5%9F%20%C4%B0li%C5%9Fk%C5%9Fler/disiliski_olimpik_komite.pdf, 17.08.2017.

Zeren, Muallâ: **Olimpiyat Oyunları ve Türkiye'nin Tanıtılmasındaki Rolü**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1987.